KLÍČE PRO ŽIVOT

Pedagogické střípky

Sborník inspirativních příkladů dobré praxe pro práci s dětmi a mládeží vypracovaných a obhájených účastníky I. ročníku Studia pedagogiky volného času v rámci projektu Klíče pro život

Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání

TATO PUBLIKACE JE SPOLUFINANCOVÁNA EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

Pedagogické střípky
Sborník inspirativních příkladů dobré praxe pro práci s dětmi a mládeží
vypracovaných a obhájených účastníky I. ročníku Studia
pedagogiky volného času v rámci projektu Klíče pro život

Autoři: Účastníci kombinovaného Studia pedagogiky volného času
v rámci projektu Klíče pro život
Odpovědná redaktorka: Petra Bláhová
Jazyková redakce: Barbora Šteflová
Garant programu: Vlastimila Faiferlíková
Recenzoval: Bedřich Hájek
Grafická úprava: Comunica, a. s.
Náklad: 500 kusů, Praha 2011
Autoři fotografií: Účastníci 1. ročníku Studia pedagogiky volného času
Projekt „Klíče pro život – Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém
a neformálním vzdělávání“ (oblast Studium pedagogiky volného času)
www.kliceprozivot.cz, www.nidm.cz
Copyright©Národní institut dětí a mládeže MŠMT
ISBN: 978-80-87449-07-3

Pedagogické střípky

Sborník inspirativních příkladů dobré praxe pro práci s dětmi a mládeží vypracovaných a obhájených účastníky I. ročníku Studia pedagogiky volného času v rámci projektu Klíče pro život

Úvodní slovo

Říká se, že dobré inspirace není nikdy dost… Ráda bych oslovila všechny pedagogy bez rozdílu věku a „odsloužených“ let, bez rozdílu, zda pracují s dětmi a mládeží ve svém pracovním či volném čase, bez rozdílu, zda se věnují sportovním aktivitám, pracují se skupinou dětí ve školní družině nebo třeba modelují z keramické hlíny… Ráda bych oslovila všechny pedagogy, kteří se své práci věnují s láskou a vnímají v ní prostor a zároveň zodpovědnost za to, kam se naše nejmladší generace posouvá, jak se vyvíjí a jaké osobnosti produkuje. Ráda bych oslovila vás pedagogy, kteří hledáte nové cesty, nové nápady a nové podněty pro svoji práci a představila vám tento „klíčovský“ sborník pedagogických projektů vzniklých jako výstup z I. ročníků Studia pedagogiky volného času realizovaného v rámci projektu Klíče pro život, který uskutečňují Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy společně s Národním institutem dětí a mládeže.

Na počátku tohoto našeho počinu stál realizační tým organizátorů, lektorů – vysokoškolských učitelů a čtyřiceti pedagogů volného času – vychovatelek školních družin (ŠD), školních klubů (ŠK), pedagogů z domů dětí a mládeže (DDM), středisek volného času (SVČ) a také pedagogů neprofesionálů z nestátních neziskových organizací (NNO), kteří se rozhodli, že chtějí zkusit pracovat s dětmi jinak. Projekt Klíče pro život nabízel cestu, která pedagoga chápe jako průvodce a dítě jako rovnocenného partnera při objevování zákonitostí života. V průběhu celého studijního roku studenti získávali informace, dovednosti a zkušenosti z různých oblastí pedagogiky, psychologie, osobnostně sociální výchovy a dalších pedagogických a jiných disciplín. Na své kůži zakoušeli konstruktivistické pojetí pedagogiky *(Konstruktivistická pedagogika staví dítě, žáka, studenta do centra výchovně-vzdělávacího procesu. Pro pedagoga to znamená především respekt ke zkušenostem dětí, žáků a mládeže, používání metod, které jim umožní aktivně budovat své poznání, posilování jejich vnitřní motivace k učení a seberozvoji, k experimentování, k práci s novými informacemi, podporu setkávání, komunikace a spolupráce se spolužáky, uvědomování si vlastních hodnot a poznávacích procesů.)* a pod vedením zkušených lektorů začali připravovat svoje pedagogické projekty, jejichž realizace se stala praktickou zkouškou k uzavření I. ročníku Studia pedagogiky volného času.

Celý proces přípravy projektů byl velmi dynamický a všichni jsme si procházeli velikou škálou emocí od prvotních strachů, obav, nejistot a nedůvěry, přes postupné uvědomování a přijímání, zkoušení a hledání, až k finální radosti z výsledků…

Mluvím-li o radosti, musím dodat, že měla několik vrstev a procházeli jsme jimi všichni – my realizátoři studia, studenti a v neposlední řadě i klienti – žáci našich studentů. Ra-

dost byla z konkrétních výsledků samotných projektů v zařízeních, kde byly realizovány, radost byla u studentů, že to opravdu dokázali, a velká radost byla u nás realizátorů, když jsme viděli, že naši studenti jsou skutečně „na cestě".

Prezentace uskutečněných projektů byla zároveň jednou částí závěrečné zkoušky Studia pedagogiky a probíhala kolokviálně čili v celé skupině, a byla velkou oslavou toho, co jsme společně dokázali a zároveň velkou inspirací, zásobárnou pro každého, kdo byl „při tom". Důležitým momentem prezentací bylo i zhodnocení každého z projektů, protože samozřejmě i u našich studentů působily problémy organizační kolize, živelné katastrofy i malá lidská selhání… přičemž dobrá známka nebyla jen za projekt, který byl prezentován bez chyb, takové se téměř nevyskytovaly, ale zejména za projekt, jehož autor dokázal pojmenovat, co se tak úplně nepodařilo, a najít cestu, jak to příště zvládnout lépe.

Každý projekt byl zpracován pro konkrétní cílovou skupinu na konkrétní prostředí. A tak jako byla široká a různorodá základna našich studentů, tak je široká a různorodá databáze realizovaných pedagogických projektů, ze kterých jsme pro vás vybrali ty nejlepší. Každý z projektů je neopakovatelným otiskem svého autora a proto sborník, který předkládáme, nemá striktně jednotnou formu. Snažili jsme se jednotlivé projekty citlivě zpracovat tak, aby byly pro vás přehledné a inspirativní, ale abychom při tom zachovali maximální autenticitu autorů. Texty projektů jsou proloženy citacemi od účastníků Studia pedagogiky volného času, kde vyjadřují své pocity, obavy i radosti, které jejich studium a práce na projektech provázely.

Dovolte mi, abych vám při čtení nabídnutých projektů – malých pedagogických příběhů jako garant Studia pedagogiky volného času, ale i jako dlouholetý pedagog volného času, popřála hodně momentů, kdy si budete říkat – ano, tohle se mi líbí, tohle mne překvapilo, tohle určitě zkusím… a na závěr si vypůjčila slova našeho velkého pedagoga J. A. Komenského vyjadřující samu podstatu pedagogiky, kterou našim studentům nabízíme a v jejímž duchu byly realizovány všechny pedagogické projekty, jež vám nyní předkládáme.

„Učit znamená vést od věci známé, a vést znamená činnost mírnou, a ne násilnou, plnou lásky a nikoli nenávisti. Když totiž někoho chci vést, nehodím ho, neválím s ním po zemi a necloumám jím, nýbrž vezmu ho jemně za ruku a jdu s ním nebo na volné cestě kráčím před ním a lákám ho, aby šel za mnou." (J. A. Komenský)

Vlasta Faiferlíková
garantka Studia pedagogiky volného času

Obsah

Úvodní slovo 4
Skřítečkov. 7
Z pohádky do pohádky 15
Poslední „jabko“ 23
Čas 33
Dům. 43
Jarní byliny a rostliny 51
Jak se dělá hit 59
Jak se žije v Africe 69
Zvířata a naše omyly 75
Historie HIP HOPové taneční kultury 81
Expert tým 85
Družinové zvířátko 91
Informace o projektu Klíče pro život 97
Informace o Studiu pedagogiky volného času 98
Slovníček pojmů 100

Skřítečkov

Autor

Jana Dvořáková

Organizace

DDM Osek

Cílová skupina

Děti ze zájmového útvaru Keramika – Hrnek 5–7 let

Klíčová slova

Práce s keramickou hlínou, bezpečné prostředí, „prvnáčci“, společná výtvarná práce

Časový rozsah realizace

2 měsíce (nejlépe září, říjen), 5 setkání zájmového útvaru 1× týdně 2 hod

Vhodný prostor k realizaci

Keramická dílna

Materiální podmínky, potřeby

Potřeby a materiál pro keramické tvoření, balicí papíry, výtvarný materiál, podzimní listy, pracovní oblečení dětí

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Vytváření bezpečného prostředí v nově vznikající skupině.

Osobnostně sociální cíle

- Rozvoj vzájemné pomoci, spolupráce a vytváření pozitivních vztahů ve skupině.
- Umožnit rozvoj tvořivosti, představivosti, fantazie a tvůrčí schopnosti.
- Dát možnost k rozvoji citu pro materiál.
- Podpořit kladný vztah k výtvarnému umění.
- Používat bezpečně a účinně pomůcky, nástroje a materiály, dodržovat vymezená pravidla (bezpečnost, ochrana).
- Rozvíjet myšlení, pohotovou reakci.
- Podněcovat k rozšiřování slovní zásoby, rozvíjet komunikační schopnosti.
- Podporovat aktivitu, samostatnost a nápaditost.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Skřítečkov představuje projekt, ve kterém se děti na začátku docházky do zájmového útvaru keramiky jednak nenásilnou formou seznamují se základní technikou práce s hlínou, ale zároveň si jednotlivými kroky projektu utváří bezpečné prostředí, ve kterém se budou následující rok scházet a tvořit. Každé dítě si vytvoří svého keramického skřítka a toho společně zabydlí v městečku Skřítečkov. Dvouměsíční projekt je zakončen první výstavou dětských prací pro rodiče a kamarády.

2 Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení

Umožnit dětem

- podílet se na plánování, řízení a organizování vlastního učení, poznávat jeho smysl a cíl.

Vést děti

- ke schopnosti vybírat a využívat vhodné způsoby práce, získaných poznatků využít v praktické činnosti,
- hodnotit svůj vlastní pokrok i oceňovat výkony druhých,
- ke schopnosti samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky pak posuzovat a využívat v budoucnosti,
- ke schopnosti rozvrhnout si čas na samotnou práci, práci dokončit.

Kompetence komunikativní

Umožnit dětem

- formulovat své myšlenky a názory,
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, účastnit se diskusí.

Vést děti ke schopnosti

- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci ve skupině,
- naslouchat promluvám druhých,
- vyjadřovat vlastní pocity při jednotlivých prožitcích.

Kompetence sociální a personální

Umožnit dětem

- podílet se na utváření příjemné atmosféry ve skupině,
- přijímat a plnit zodpovědně svěřené úkoly.

Kompetence k řešení problému

Učit děti

- rozpoznat a vyřešit problém,
- promyslet a naplánovat způsob řešení.

Kompetence pracovní

Vést děti ke schopnosti

- spoluvytvářet pravidla.
- dodržovat vymezená pravidla, zásady bezpečnosti při práci v keramické dílně.

Kompetence k naplnění volného času

Umožnit dětem

- rozvíjet své zájmy, záliby a nadání,
- účelně využívat, organizovat a řídit volný čas.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

Při zadání ročníkové práce – Projekt pro mou skupinu dětí – jsem se rozhodla zaměřit se více na jeden ze svých zájmových útvarů keramiky Hrnek, který nabízí DDM věkové skupině dětí od šesti let. V roce, kdy jsem realizovala projekt, nastoupilo do zájmového útvaru dvanáct dětí, z toho byli v tomto kroužku tři předškoláci a dvě děti ze druhé třídy, ostatní děti byly právě z prvních tříd.

Rozhodnutí, zabývat se vytvářením bezpečného prostředí v nově vznikající skupině v návaznosti s prvními zkušenostmi práce s hlínou, mi přišlo vhodné z několika specifických důvodů. Pro vlastní realizaci je termín projektu, tedy začátek školního roku, jedním z rozhodujících momentů mé volby pro tuto cílovou skupinu. Neméně důležitý je fakt, že dítě v průběhu jednoho měsíce prochází několikrát stresovými faktory. Vstup do školy, do družiny, výběr volnočasové aktivity, sportovní tréninky. Pokud si uvědomíme i s tím spojenou další znásobenou řadu od několikrát nové orientace v několika budovách na neznámé prostředí šaten, tříd, heren nebo jídelny, přes seznamování se s novými učiteli, vychovateli a trenéry, novými vrstevníky v několika nových skupinách a s tím spojené různé přístupy pedagogů k dítěti a nastavení různých a mnohdy rozdílných pravidel. V neposlední řadě je to i naprostá změna režimu pro dítě, poprvé se dítě setkává s pojmem povinnost. Není toho na sotva šestiletého človíčka příliš?

OBSAH PRÁCE, KROKY

Práce s hlínou
- seznámení s materiálem a jeho zpracováním
- seznámení s nástroji a pomůckami
- práce s plátem, válení, konstrukce
- povrchová úprava výrobku – zátěr burelovou hlínou a vytírání
- zdobení výrobku glazurou

Zařazení do skupiny
- seznamovací hry
- vytváření společných pravidel
- výroba mráčků s dětskými oslavami, společné hledání svátku v kalendáři

Pohádkový příběh
- podílení se na vytváření pohádkového příběhu

Společná práce rodiče a dítěte
- dopis skřítkovi

Vrchol
- příprava a instalace společného místa pro výrobky – Skřítečkov
- malá výstava pro rodiče a ostatní účastníky DDM ze zájmových útvarů keramiky

POPIS JEDNOTLIVÝCH ČINNOSTÍ (DLE DNŮ)

První den na kroužku

Uvítání, seznámení s prostorami DDM, darovací medailonek z hlíny

Seznamovací hra – „jmenuji se... a mám rád, ráda...“, druhé kolečko – „volám..., který má rád...“
Rozdělení do dvojic – hledáme druhého z dvojice pexesa
Motivace – Má dlaň – děti pracovaly ve dvojicích, na společný arch balicího papíru zkusily tužkou obrys své dlaně. Děti měly na výběr, zda si ruku na papír obkreslí samy nebo zda budou pracovat s novým kamarádem. Potom jsme nůžkami obrys dlaně vystřihli a připravili tak šablonu pro práci s hlínou.
Práce s hlínou – společná příprava pomůcek, rozdělení hlíny, kterou jsme válečkem zkusili vyválet na slabší plát. Na tento plát si děti přiložily šablonku své dlaně a jehlou vykrojily. Dlaň si zdobily hloubením, rytím, razítky dle své fantazie.
Společný úklid, závěrečná reflexe – na kroužku se mi dneska líbilo, když...

Druhý den na kroužku
Uvítání, společná hra „pozdrav a jméno“
Na stole jsme měli připravené první výrobky, které jsme si nejprve prohlédli a potom přenesli na svá pracovní místa. S tímto výrobkem jsme dnes pracovali. Nejprve si děti vyzkoušely, jak můžeme hlínu ve vodě rozpustit na bláto a seznámily se s novou technikou zatíráním výrobku. Takto zatřené výrobky si děti zdobily korálky s tím, že je připravíme ke druhému výpalu a příště se budeme všichni těšit, jaké překvapení nám výpal v keramické peci s korálky nachystá.
Ve druhé části dnešního kroužku přichází bouření na téma pohádka. Děti se posadí vedle tak, aby na sebe dobře viděly, na papír zapisuji všechny pohádkové postavičky, které děti vymyslí. Následuje pohádka, kterou rozvíjejí jednou vymyšlenou větou. Příběh začíná větou „ Jeden malý skřítek z lesa se ráno probudil a barevnému listí svého stromu se tuze divil“. Děti vymýšlely příběh jednou větou, děti samy rozvíjely příběh o panáčkovi z lesa, k příběhu jsem potom položila několik otázek, které více rozšířily děj.
Reflexe – co tě v příběhu zaujalo, nakonec jsem se dětí zeptala, zda bychom si příště takového skřítka z lesní pohádky zkusili z hlíny vyrobit a společně bychom potom všem vyrobeným skřítkům vytvořili takový podobný domov, o jakém jsme dneska vymysleli novou pohádku.

Třetí den na kroužku
Uvítání, vyprávíme o tom, co každý zažil pěkného nebo co mu udělalo radost v týdnu, co jsme se neviděli. Potom děti dostaly hotový výrobek – má dlaň a dětí jsem se zeptala, zda si svůj první výrobek odnesou domů a někoho jím potěší.
Po tomto úvodu jsme si společně připravili pomůcky k výrobě našeho skřítka, navíc jsem přichystala i několik dalších pomůcek, se kterými se dnes seznámíme a začali jsme pracovat technikou, kterou jsme si již vyzkoušeli (dlaň), tedy plát, ale do kterého tentokrát zavalíme podzimní listy, s dětmi objevujeme po jejich odstranění zajímavou strukturu žilkování. Z těchto listů slepováním (seznámení s novým termínem) okolo namačkaného papíru vytváříme tělíčko skřítka. Hlavičku vymodelujeme z menší kuličky, celého skřítka zdobí děti dle své fantazie. Při dokončení práce děti společně pomáhají s úklidem pomůcek a výrobek si přeneseme k peci. Poprvé jsme se podívali, jak pec pro výpal hlíny vypadá, a protože je potřeba, aby se před výpalem několik dní sušil, děti si postaví výrobek do sušárny a dostanou informaci, že do výpalu se naši skřítci dostanou, až budou dokonale sušší, přibližně za jeden týden. Některé z dětí svého skřítka pojmenovaly.

„... Když jsem odjížděla z Orlíku, tak jsem měla velký strach, že není možné s velmi malými dětmi udělat projekt. Po návratu domů jsem o tom začala přemýšlet. Vzhledem k tomu, že se dají malé děti dobře namotivovat, tak se opravdu projekt dal uskutečnit. Bylo to pro mě velké překvapení a určitě pro děti velký zážitek. V projektu jsme měli já i děti možnost projevit iniciativu, kreativní přístup k různým druhům činností...“ (Jana Poliančiková)

Čtvrtý den na kroužku

Uvítání, dětí jsem se zeptala, zda si v paměti vybaví skřítka, kterého jsme vyráběli minulý týden, jak byl asi vysoký, zda měl na hlavě čepičku, jestli už dostal své jméno.

Po tomto úvodu si na dnešním kroužku děti zkusí poprvé práci s glazurami, seznámí se s bezpečností, postupem při práci s glazurami a vzorníčkem barev. Povídali jsme si o Skřítečkově, městečku, které příště skřítkům vyrobíme, kam se naši skřítci po vypálení nastěhují, kde spolu budou bydlet, povídat si a hrát. A protože už každý svého skřítka dobře zná, mohl by doma s maminkou, tátou, dědou nebo babičkou napsat také dopis nebo krátkou pohádku svému skřítkovi, aby se mu v našem společném Skřítečkově líbilo.

Pátý den na kroužku – Vrchol (Stavba města)
Dnešní den našeho zájmového kroužku nás čekala příprava prostoru pro výstavku výrobků. Vybrali jsme si velké barevné listy javoru, pracovali jsme na dvou arších balicího papíru, na které děti barevnými hlínami vytvářely obtisky listů, prostor pro Skřítečkov, zpočátku se rozdělily na kluky a holky, ale brzy se obě skupinky začaly pozorovat a pomáhat si. Připravený podklad jsme doplnili barevnými listy, nad městečko jsme zavěsili malé mráčky všech dětí z kroužku s jejich jménem a datem narozenin a svátku. Jména jsme hledali společně v kalendáři. Kdo nevěděl datum svých narozenin, dopsal si do hotového městečka společně s rodičem při odchodu z kroužku. Nakonec si každé z dětí postavilo do městečka svého hotového, vypáleného skřítka, několik dětí přineslo skřítkovi dopis. Naši první výstavu výrobků představíme svým rodičům.

VÝSTUP Z PROJEKTU

1. Skřítečkov – malá výstava prací v učebně keramiky, kterou děti vytvořily pro sebe, své rodiče a pro účastníky ostatních kroužků keramických dílen.
2. Vytváření bezpečného prostředí v nově vznikající skupině.

POUŽITÁ LITERATURA

KALÁBOVÁ N. *Pohádkové vzdělávání 2.* Praha: NIDM, 2009.
HEŘMANOVÁ J., MACEK M. *Metodika pro podporu tvorby ŠVP ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání.* Praha: NIDM, 2007.
MATĚJČEK Z. *Rodiče a děti.* Praha: Avicenum, 1986.

„… Tímto projektem jsem si uvědomila, jak jsou pedagogické projekty důležité. Uskutečnit cíl s pomocí dětí a rodičů bylo pro mě velmi ulehčující a určitě to bylo efektivnější, než když si vše naplánuji a úkoly se musí plnit jen dle plánu.“ (Jana Poliančiková)

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Cílem tohoto projektu pro skupinu dětí ze zájmového útvaru keramiky dětí 5 až 7 let je vytváření bezpečného klimatu v nově vznikající skupině v návaznosti práce s hlínou. Téma projektu pracovat s pohádkou, pohádkovou postavou a zvolení techniky práce s hlínou bylo zvoleno přiměřeně věku a schopnostem dětí. Na začátku školní docházky ještě často splývají hranice mezi skutečností a vlastní fantazií, což se potvrdilo nejvíce po vytvoření městečka a přípravě dopisu, následně i komunikací některých dětí se skřítkem. Velice zajímavé bylo pozorovat děti po příchodu do učebny hned při následující schůzce, kdy další děti donesly dopisy svým skřítkům do pohádkového Skřítečkova, kontrolovaly skřítka na místě a vítaly se s ním. K příjemnému nastolení atmosféry přispělo i představení jednotlivých skřítků ostatním. Z reakcí dětí je zřejmé, že projekt byl pro tuto cílovou skupinu zajímavý.

DISKUSE A ZÁVĚRY

„Učit znamená vést od věci známé, a vést znamená činnost mírnou, a ne násilnou, plnou lásky a nikoli nenávisti. Když totiž někoho chci vést, nehodím ho, neválím s ním po zemi a necloumám jím, nýbrž vezmu ho jemně za ruku a jdu s ním nebo na volné cestě kráčím před ním a lákám ho, aby šel za mnou.“

J. A. Komenský

Naše skupinka je na začátku této cesty a na této cestě nás čeká ještě hodně práce. Několik prvních kroků jsme za první měsíc našich společných setkání dokázali vytvořit. Po prvních hodinách práce jsme se seznámili s prostředím, ve kterém se budeme scházet v průběhu dalších několika měsíců školního roku. Připravili jsme si v učebně malý prostor, kde jsme umístili své první výrobky z hlíny a kde má skřítek každého dítěte své místo. Mým úkolem vycházejícím z výchovně vzdělávacích cílů zájmového útvaru keramiky nyní bude poskytovat dětem příležitost k různým činnostem, které vychází z potřeb, přání, zájmů a schopností dětí, učit je spolupracovat s ostatními, vzájemně si pomáhat, komunikovat, porovnávat výsledky své práce, nenásilnou formou je vést k získávání vědomostí, dovedností a návyků, pozorovat způsoby a reakce dětí, rozvíjet jejich představivost, aktivitu, potřebu tvůrčího projevu. Ale také pomáhat, radit, vysvětlovat, rozvíjet pocit přátelství, lásky a důvěry. Mým velkým cílem především je, aby děti nemyslely jen na sebe, ale aby našly hodnotu v hezkých vztazích.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Oceňuji velmi vhodně zvolené aktivity na začátek školního roku pro budování bezpečného klimatu v zájmovém kroužku s využitím práce s hlínou pro začátečníky. Jednotlivé aktivity velmi citlivě pracují s křehkým tématem navazování vztahů v nové skupině, velmi vhodně jsou zapojeni i rodiče. Projekt je realizovatelný pro začínající skupinu výtvarného zaměření, jako princip pro skupiny i s jiným zaměřením.

(Mgr. Renata Vordová, listopad 2010)

Z pohádky do pohádky

Autor

Alena Fialová

Organizace

Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM)“Pohoda“ v Chebu

Cílová skupina

Děti od 6 do 15 let, ohrožené společensky nežádoucími jevy a rizikovými způsoby trávení volného času.

Klíčová slova

Pohádkové postavy, knihovna, loutkové divadlo

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 4 setkání zájmového útvaru 1x týdně 2 hod

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna, knihovna, prostor pro loutkové divadelní představení

Materiální podmínky, potřeby

Pohádkové knihy, obrázky pohádkových postav, loutkové divadlo, výtvarný materiál na výrobu plošných loutek

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Prostřednictvím činností dbát o správnou výslovnost a kulturu řeči, srozumitelnost a kultivaci mluveného projevu.
- Osvojovat si pravidla slušného chování, mezilidské komunikace.
- Zrealizovat společné akce k naplnění daného cíle (návštěva knihovny, divadelní představení, beseda s herci).

Osobnostně sociální cíle

- Spolupráce mezi jednotlivými členy organizací.
- Rozvoj komunikace.
- Rozvoj samostatnosti.
- Využití volného času k aktivitám.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Z pohádky do pohádky představuje projekt, v rámci kterého se autorka pokusila zdokonalovat mluvený projev u dětí ze sociálně nepříznivého prostředí, povzbudit je a probudit u nich něco, v čem jsou dobré. Různými aktivitami – loutkové divadlo, návštěva knihovny, pohádkové hraní seznamuje děti se světem pohádek, fantazie a rozvíjí jejich slovní zásobu, smyslové vnímání.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
V rámci projektu se snažím dát dětem příležitost vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě.

Kompetence k řešení problémů
Na základě kladného vztahu učitele, asistenta a žáka při doučování v klubovně vedu děti k uvědomění si nejrůznějších problémových situací ve škole i mimo ni, k rozpoznání a pochopení problému, k přemýšlení o nesrovnalostech a jejich příčinách, k promýšlení a plánování způsobu řešení problému na základě využití vlastního úsudku.

Kompetence komunikativní
Na rozvoj komunikativních kompetencí je v projektu kladen velký důraz, vedu dítě ke schopnosti formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, vyjadřovat se výstižně, souvisle a kultivovaně.

Kompetence sociální a personální
Sociální kompetence se naplňují při spolupráci ve skupině, společně s pedagogy, asistenty a romskými terénními pracovnicemi dáváme dětem příležitost k vytváření pravidel v týmu.
Vedu děti k utváření příjemné atmosféry v týmu, na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi k upevnění dobrých mezilidských vztahů.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

CHARAKTERISTIKA ZAŘÍZENÍ
Nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (NZDM) „POHODA“ v Chebu bylo založeno Městem Cheb pod odborem sociálních věcí a zdravotnictví již v roce 2005 a nyní patří pod příspěvkovou organizaci Správa zdravotnictví a sociálních služeb Cheb. Hlavním posláním zařízení NZDM je usilovat o sociální začlenění a pozitivní změnu v životním způsobu dětí a mládeže, které se ocitly v nepříznivé sociální situaci, nebo jsou ohroženy rizikovým způsobem života. Poskytovat jim informace, odbornou pomoc, podporu, doprovázet je na nelehké cestě dospívání a předcházet tak jejich sociálnímu vyloučení.
Cílem služeb je nabídnout smysluplné trávení volného času jako alternativu k životu „na ulici“, snižovat sociální rizika vyplývající z konfliktních společenských situací, životního způsobu a rizikového chování, podporovat sociální začlenění do skupiny vrstevníků i do společnosti, rozvíjet schopnost, dovednosti a znalosti prostřednictvím neformálního vzdělávání. Cílovou skupinou NZDM jsou děti od 6 do 15 let, ze sociálně slabých rodin, ohrožené společensky nežádoucími jevy a rizikovými způsoby trávení volného času.
Pro tuto skupinu dětí připravujeme a pořádáme od roku 2006 ve spolupráci s DDM Cheb, Klubem mladých a NNO Občanským sdružením Rokršti z Chebu jednodenní akce, rekreačně výchovné tábory a v rámci předkládaného projektu jsem se snažila rozvést aktivity, které děti mohou využít ve své klubovně, doma i ve škole. Jsme partneři v různých projektech MŠMT, vlády ČR, Města Cheb, kde se společně podílíme na daných programech. Spolupráce je velice dobrá, společně realizujeme programy dle plánu projektů. V nízkoprahovém zařízení panuje dobrá pohoda, tak, jak to má ve svém názvu. V klubovně jsou vyvěšena pravidla, která děti respektují.

„... Obrovským přínosem pro další práci pedagoga volného času mi byla společná prezentace všech projektů a následná reflexe. Jak pro nápaditost témat a ukázky zpracování prací, také uvědomění si chyb při prezentacích, realizaci činností, názornost v krocích. Přítomnost na prezentaci dalších účastníků kurzu mi byla dalším studijním materiálem, ze kterého můžu čerpat při své další práci s dětmi...“
(Jana Dvořáková)

VOLBA CÍLOVÉ SKUPINY

Cílovou skupinou NZDM jsou děti od 6 do 15 let, ohrožené společensky nežádoucími jevy a rizikovými způsoby trávení volného času. Děti se mohou scházet v nízkoprahovém zařízení pondělí - pátek od 14.00 – 18.00 hodin, program pro ně zajišťují zaměstnanci sociální služby, 2 romské terénní pracovnice a 2 pedagogové se specializací na doučování dětí a logopedii. Klubovnu pravidelně navštěvuje denně kolem 15 dětí, které si mohou zde hrát různé společenské hry, tancovat, kreslit a také vypracovávat pod odborným pedagogickým dohledem domácí úkoly. Touto činností podporujeme dětskou fantazii a mnohdy i skryté vlohy a talent, který se do této chvíle neprojevil. Podporujeme i zodpovědný přístup ke škole a k plnění úkolů a povinností. V rámci naší vzájemné spolupráce připravuji s mladými lidmi z DDM a NNO program na akce o prázdninách a ve volném čase podle toho, co je zrovna zajímá a chtějí to dobrovolně dělat. V projektu jsem se rozhodla spojit u těchto dětí prostřednictvím různých činností vnímání smyslové (hudební, výtvarné, literární a také dramatické).

VOLBA TÉMATU

Jedním z našich úkolů je podpořit radost dětí ze hry, aby rády navštěvovaly klubovnu a netrávily volný čas „na ulici“, ale na druhé straně je vést k dodržování plnění školních povinností (vypracovávat domácí úkoly), připravovat se na výuku. Největší problém při dosažení úspěchu ve škole u této skupiny je mluvený projev, který se prolíná i do psaného projevu, proto jsem se rozhodla v rámci projektu vytvářet u těchto dětí pozitivní vztah k češtině, vést k pravidelnému čtení českých knih, (klubovna je vybavena českými knihami), rozvíjet individuální vyjadřovací schopnosti.

PŘÍPRAVA

Do přípravy patřila hlavně vzájemná spolupráce mezi jednotlivými organizacemi, dohodnutí programu, co by se dětem líbilo, aby chodily rády do klubovny a dokázaly si vybrat z nabídky aktivit, které by je zaujaly. Do příprav akcí se zapojují asistenti ze sociálních služeb, terénní pracovnice a dobrovolníci z Klubu mladých a OS Rokršti, kteří mají zkušenosti s volnočasovým programem.
O prázdninách bylo 20 dětí z klubovny NZDM Pohoda a 5 dětí ze Stacionáře Mája v Chebu ve věku od 6–15 let na šestidenním rekreačně výchovném táboře pod názvem „Pohádkový měšec“. První den příjezdu jsme se díky kouzelnému klobouku dostaly do pohádkové země. Děti se rozdělily podle pohádkových bytostí do 3 skupin. První skupina kreslila pohádkovou zem, kde všude mohou bydlet postavy z pohádek, druhá skupina kreslila přírodu, jakou potřebují k životu pohádkové bytosti, třetí skupina ztvárnila jednotlivé postavy, které mohou žít v pohádkách. Další dny se děti těšily na pohádkový měšec, z něhož vytáhlo jedno dítě obrá-

zek s pohádkovým hrdinou, který je provázel celý den a měl pro ně připravené pohádkové cesty za dobrodružstvím. První den je vítali skřítkové z pohádkového lesa, děti s nimi zažily legraci, hrály hry v lese, stavěly město pro skřítky, soutěžily. Druhý den je čekal sportovní den s Ferdou mravencem a jeho kamarády, zdolávaly různé sportovní překážky, na závěr pro jednotlivce byla připravena i odměna formou diplomů a sladkých medailí.
Třetí den z měšce vytáhly Popelku, která hledala svého koníčka Raráška. Po cestě plnily úkoly, které je vedly k danému cíli. Poznávaly přírodu a učily se v ní správně pohybovat a chovat, cesta vedla na vrchol Vysokého kamene u Lubů, kde vyluštily zprávu a pokračovaly dále. Po cestě autobusem navštívily i památky našeho kraje (rozhlednu v Lubech), dojely na ranč na Bublavě a mezi koňmi měly najít pohádkového Raráška, za odměnu je svezl.

FÁZE REALIZACE

První den – návštěva v klubovně

Po ukončení tábora vedoucí udělali prezentaci fotek na CD a těšili se na první potáborové setkání s dětmi v klubovně NZDM Pohoda. Po táboře se děti s vedoucími nějaký čas neviděly, a tak byly velice překvapeny naší nečekanou návštěvou. Hned se vrhly na mladé praktikanty a obklopily je otázkami „ Kdy zase pojedeme na tábor?“, „My si chceme zahrát hru Cink?“, Kdy pojedeme na koně, kdy půjdeme hrát fotbal, atd. Ani jsme nemuseli dělat bouři nápadů, nebo se ptát, co chtějí připravit za další programy. Věděli jsme, že ať by to bylo cokoliv zajímavého, tak s námi pojedou znovu. Po ukázce prezentace fotek jsme si s dětmi zahráli hry v klubovně, které jsme znali z tábora.
Z prvního společného setkání v NZDM „ Pohoda“ jsem zjistila, že v klubovně přibyly nové děti, které byly udivené, jak se spontánně projevují jejich kamarádi, jak reagují na mladé asistenty, protože vůbec nevěděly, co tyto rozradostněné tváře dětí už o prázdninách na táboře zažily, jaké mají vzpomínky.

Druhý den – návštěva v klubovně

Na další setkání jsem si připravila program pro všechny děti, v klubovně bylo 15 dětí, 2 romské terénní pracovnice a asistentka. Některé děti si šly psát domácí úkoly a ostatním dětem jsem nabídla hru.

Seznamovací hra

Děti si sedly do kruhu a zahrály si seznamovací hru na jména – podávaly si pohádkové klubíčko, řekly své jméno, a pak ho podávaly pozpátku a vyslovily jméno kamaráda, komu ho podávají.

Najdi pohádkové dvojice

Cíl: zjistit znalosti pohádek
Přinesla jsem pohádkové knihy, kde jsou vždy dvě pohádkové dvojice, které měly také své jméno, ale jeden z té knihy se ztratil.

Děti měly na kartičkách obrázek pohádkové postavy se jménem a musely ho přiřadit k druhé dvojici. Děti říkaly vlastnosti jednotlivých pohádkových postav.

Pro některé děti to bylo náročné a tak jsme přemýšlely, kde by se děti o pohádkových hrdinech mohly dozvědět více a zda máme ještě jiné pohádkové postavy a zda jsou jen s kladnými vlastnostmi.
Na konci schůzky jsem se s dětmi domluvila, že půjdeme do knihovny hledat naše pohádkové hrdiny, kde je mnoho pohádkových postav. Terénní romská pracovnice se před dětmi na závěr rozmluvila, jak vypráví svým dětem české pohádky po „cigánsku“. Také jsem byla zvědavá, zda dětem čtou ještě romské pohádky, ale nikdo je neznal, literaturu doma nemají žádnou, neboť příběhy se většinou předávají ústně.

Třetí den – po týdnu Návštěva Dětské knihovny v Chebu
Šla jsem domluvit besedu s knihovnicí, prohlídku knihovny a zároveň připravit úkoly pro děti. Do knihovny šlo se mnou 8 dětí, cesta do knihovny trvala 20 minut. Paní knihovnice nás mile přivítala a zahájila krátkou besedou, co se dělá v knihovně, kdo ji může navštěvovat, jak se zachází s knihou, proč se knihy čtou, jak se hledají knihy, jak jsou rozdělené v regálech.
Děti si mohly zopakovat abecedu, určovaly písmeno na začátku svého jména a zkusily najít nějakého autora na stejné písmeno. Dále si mohly vyhledat knihy podle svého zájmu.

Úkoly v prostorách knihovny:
1. Rozdělení hrdinů na kladné a záporné – podle obrázků pojmenovat a dát do správné skupiny
2. Rozdělení knih podle písmen – umět znát abecedu, písmenka –
3. Hra na postřeh – slova napsaná na kartičkách rozdělit podle začátečního písmene.
4. Přednes básně

Jeden umí malovat,
druhý hezky zazpívat.
Třetí vtipně vypráví,
čtvrtý všechno zase ví.
Pátý umí fotbal hrát,
šestý kytky rozpoznat.

5. Rozvíjet pohybové dovednosti, být obratný jako kočička. Vyhrbit hřbet, válet sudy, lezení po čtyřech – zdolat určitý úsek v prostoru.

Děti si dále mohly vybrat na stanovišti u stolku, co je baví – kreslit, stříhat, číst si, prohlížet si knihu, časopis, složit Večerníčkovou čepici.
Na konci návštěvy nám knihovnice představila 2 maňásky – prince a princeznu, jak se vodí na ruce, a zahrála krátkou etudu v malém divadélku. Děti si vodění loutek samy vyzkoušely a knihovnici na závěr prozradily tajemství, že stejné divadélko mají v klubovně, ale nemají dostatek loutek na hraní. Dětem se divadlo zalíbilo, mohly se samy slovně projevit, na konci jednotlivých výstupů dovedly i svým kamarádům zatleskat.

Děti se s nadšením podepsaly do kroniky knihovny a spokojeně odcházely společně zpět do klubovny. Po cestě domů jsme vymýšleli, jak budeme vyrábět loutky do malého divadélka, abychom si mohli také hrát krátké pohádky.

Praktikanti mi pomohli zjistit, kdo v Chebu hraje loutkové divadlo, domluvili jsme si čas na představení a zároveň ukázku jiných druhů loutek. Pro děti a rodiče z klubovny jsem zhotovila leták se všemi informacemi o představení.

Vrchol projektu

Čtvrtý den – po týdnu loutkové divadlo
Loutkové představení O káčátku – 11. 10. 2010 v 15.00 hodin
Děti mohly přivést i své mladší sourozence a rodiče, představení hrála známá chebská loutkoherečka Ingrid Hodinová Kadlčáková, která si sama i loutky vyrábí, jezdí po Karlovarském kraji do MŠ a ZŠ se svým divadlem Špalíček. Děti si připravily divadelní prostor, asi už znaly ze školy, že divadlo má sedačky vedle sebe, vytvořily 2 řady, do první posadily nejmenší děti a do druhé řady vedly své rodiče a hosty. Největší zážitek bylo pro ně stavění divadla – paraván před jejich zraky, nevěřily, co to dá práci vynést do prvního patra všechny díly karavanku, pak loutky, techniku a další rekvizity. Komunikace mezi herci a dětmi probíhala velice spontánně, pomáhaly společně stavět divadlo, mezi rekvizitami našly také bicí nástroje, které se snažily společně pojmenovat, největší problém dělal název triangl. Pak se Adrianka zeptala herců, zda mají všechno připravené a zda mohou začít. Adrianka všechny slavnostně přivítala.
Představení trvalo 30 minut a do děje zapojila herečka všechny děti, společně při hře komunikovaly s pasačkou, pomáhaly hlídat káčátko, zvukovými efekty zaháněly lišku – trubky – tradátradá, cval koňů – pleskání do stehen, střelba z pušky – pif, paf, zvuky psů – haf, haf.
Na konci představení se učily společně vést loutky, ve dvojici zkoušely komunikovat – Upovídaní kamarádi – rozvíjet komunikační dovednosti – po dobu jedné minuty se snaží mluvit souvislou řeč. Loutkoherečka dětem ukázala jednoduché plošné loutky, které mohou využívat v jejich divadélku. Vyzkoušely si vedení loutek (čočkových, plošných, vařečkových).

Po představení
Děti se rozdělily do skupin podle lístečků, na kterých byly postavičky z pohádky – káčátko, liška, pasačka, ježek. Podle návodu se pustily do práce. Ve skupinách si rozdělily role a postupně začaly vyrábět plošné loutky. Mohly si rozmyslet, zda budou chtít vodit loutky ze spodu nebo z vrchu. Pak musely přesně přilepit špejle.
Při práci rozvíjely jemnou motoriku, zručnost, fantazii, ve skupině mezi sebou komunikovaly, řešily problémy.
Pomůcky měly připraveny na stolku: čtvrtky, pastelky, lepidlo, izolepu, tužky, nůžky.
Vlastní výroba loutek –

- děti si mohly podle vzoru obkreslit pohádkovou postavu nebo nakreslit svého hrdinu
- vybarvit
- vystřihnout
- přilepit izolepou špejli podle toho, jak chtěly loutku vést.

Na závěr jsme stihly pro rodiče a sourozence a hosty zahrát krátkou pohádku, ve dvojici zkusily vést a rozvíjet vyjadřovací a komunikační dovednosti, rozvíjet hudební sluch a zájem o zpěv, smysl pro rytmus.

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Při realizaci projektu, plnění jednotlivých vytyčených úkolů, při práci s dětmi v klubovně i v knihovně bylo velice potěšující, že byl vidět velký rozdíl mezi dětmi, které se mnou jezdí více než 3 roky na tábory, akce, vystoupení a dětmi, které přišly na začátku roku do klubovny a neznáme se. Do klubovny přijdou většinou děti, které řeší nějaký problém, jeden z nejčastějších je problém chování, kázně, což se projevilo i při plnění cílů v projektu u nových dětí. Děti, co mě dobře znají, vědí, co můžeme od sebe vzájemně očekávat a vzájemně se umíme respektovat, naslouchat. Velkou radost měli rodiče, kteří přišli do klubovny a mohli pracovat se svými dětmi. Domluvili jsme se na divadelním představení dětí pro rodiče a důchodce. Do klubovny chodím pravidelně, protože v rámci projektů z Vlády ČR jsem realizátor projektu na doučování dětí, spolupracuji velice dobře se všemi zaměstnanci, hlavně velkou pomoc máme ze strany romských terénních pracovnic, které nám pomáhají řešit problémy s rodinou, pokud není dobrá komunikace. Lektorky na doučování řeší učení s třídními učiteli. Společně doplňujeme klubovnu didaktickými hrami, které nám pomáhají hravou formou rozšířit slovní zásobu dětí, vést je ke společnému dialogu.

NAPLŇOVÁNÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Díky dobré spolupráci mezi jednotlivými organizacemi si můžeme vzájemně vyměňovat zkušenosti a promyšleně plánovat jednotlivé kroky k naplnění našich cílů. V projektu jsem se snažila dětem ukázat i cestu, při které se musí samy snažit, pochopit, že vše nejde lehce, že mají mnoho prostředků, kterými mohou docílit i lepších výsledků.

Na základě dobrých vzájemných kontaktů mezi učiteli a žáky se učí komunikaci mezi oběma, stálé děti přijdou s problémem, který se řeší v klubovně. U nových dětí je třeba opakovat pravidla klubovny a učit je společenskému chování.

Komunikační dovednosti se různými formami zařazují do her, do doučování, do rozhovoru s pracovníky klubovny. Dbáme na jazykovou správnost, kultivovaný projev, nemluvit romská slova, při doučování děti hovoří se špatnou výslovností jednotlivých slov, dochází na logopedii a na říkankách procvičují slova. Slovní zásoba je chudá a je třeba vhodnými barevnými, pracovními sešity rozšířit vědomosti a zdokonalit češtinu.

V klubovně panuje pohoda, děti jsou spokojené s vybavením, rády hrají s asistentkami stolní hry, je třeba rozšířit u dětí četbu, připravovat pro ně různé zajímavé křížovky, texty s obrázky a zábavnou formou je vést k lepšímu zvládnutí čtení a mluvení. Dobré bude pokračovat ve hraní divadélka, připravit krátké představení pro kamarády z klubovny, pro rodiče. Chceme s pomocí dětí, které mají spoustu zážitků z klubové činnosti, přivést nové členy, kteří by zde našli lepší program než pobíhat ve svém volném čase na ulici.

Literatura

KOPŘIVA, P. A KOL. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2009.
KALÁBOVÁ, N. *Pohádkové vzdělávání*. Praha: NIDM, 2007.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Oceňuji velmi dobře zvolené aktivity pro konkrétní cílovou skupinu. Autorka velmi citlivě pracuje s obtížnou sociální skupinou, aktivity řadí logicky, postupně. Doporučuji k využití i dobře vystavěné reflexe, kde může pedagog vytěžit mnoho významných poznatků jak pro sebe, tak pro skupinu a její rozvoj. Projekt je využitelný pro cílovou skupinu menších dětí.

(Mgr. Renata Vordová, listopad 2010)

„... S projektovou formou jsem pracovala poprvé, takže jsem měla obavy, jestli zvládnu všechno po formální stránce. Práce na samotném projektu byla pro mě výzvou, naučila jsem se promýšlet jednotlivé kroky do detailů, aby bylo vše kompaktní a srozumitelné...“ (Jarmila Fiurášková)

Poslední „jabko“

Jak jsme se skupinou mládeže natáčeli filmovou prvotinu.

Autor

Eva Pupáková

Organizace

DDM Sova v Chebu

Cílová skupina

Děti a mládež (studenti středních škol a mladší žáci ZŠ), celkem 16 účastníků (7 hochů a 9 dívek) ve věku 13–22 let. Jedná se o klub mládeže, který funguje pod domem dětí. Členové klubu pracují jako dobrovolníci na příležitostných akcích DDM, samostatně pořádají vybrané programy pro menší děti a připravují se na samostatné vedení zájmových útvarů v DDM.

Klíčová slova

Natáčení filmu, otevřený klub, týmová práce, vyžití reflexe, ochrana zdraví

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 7 setkání skupiny 1× týdně 2 hod+ filmová premiéra

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna, exteriéry v závislosti na volbě tématu natáčení filmu, prostor pro slavnostní premiéru filmu

Materiální podmínky, potřeby

Krátké motivační filmy, velké balicí papíry, výtvarné potřeby, kartony, fixy, kamera, technika a programové vybavení nutné pro střih záznamu, občerstvení na slavnostní premiéru

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíle

- Zajistit zvýšení klíčových kompetencí účastníků projektu.
- Zažít kontakt s filmovou prací a naučit se základy práce s kamerou.
- Zkusit si drobné role před kamerou, naučit se pracovat s výrazovými prostředky, se zvukem, hudbou, vlastním pohybem, světlem…
- Sebepoznání účastníků projektu.

Skupinové cíle

- Zvládnout zadaný úkol.
- Stmelit tým, zažít novou zkušenost.
- Získat nové dovednosti a zkušenosti.

Cíle individuální

- Seberealizace, zjištění vlastních možností.
- Zábava, užít si a prožít něco nového.
- Zkusit se vžít do pocitů ohrožených lidí na silnici.
- Zažít neočekávané ve skupině oblíbených kamarádů.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Poslední „jabko“ představuje projekt, v rámci kterého členové otevřeného klubu při Domu dětí a mládeže Sova v Chebu, všichni ve věku od třinácti do dvaceti dvou let, společně natočili film a na filmové premiéře ho pak představili rodičům a kamarádům. Skupina si vyzkoušela práci filmařů od hledání tématu, přes výrobu kulis, práci za i před kamerou až po technické zpracování filmu.

2 Cíle související s klíčovými kompetencemi

V souvislosti s realizací projektu bude účastníkům umožněno vybírat si vhodné a efektivní způsoby, metody a strategie při získávání dovedností, vyhledávat a třídit informace a tím naplňovat **kompetence k učení**.

Kompetence k řešení problémů bude mít možnost mládež rozvíjet na základě plánování činnosti, kde využije vlastní úsudek a získané vědomosti a dovednosti. Nečekané problémy bude mít možnost mládež řešit průběžně a ověření správných postupů by mělo přinést očekávaný výstup projektu. Každé své rozhodnutí si bude moci jednotlivec ve skupině obhájit i zhodnotit.

Rozvoj **komunikativních kompetencí** bude mládeži umožněn zapojováním se do debat a diskusí při přípravě a realizaci projektu. Na základě získávání dalších odborných informací bude účastníkům projektu umožněno porozumět různým druhům textů, informačních technologií a tyto dále využít při spolupráci ve skupině.

Kompetence sociální a personální budou moci být naplněny spoluprací ve skupině, podílem na vytváření pravidel práce v týmu, přijetím vybrané role, vytvářením příjemné atmosféry a řízením svého jednání a chování při realizaci projektu.

Účastníkům bude umožněno v oblasti **občanských kompetencí** získat informace o správném a zodpovědném chování občana v krizových situacích, v situacích ohrožujících život a zdraví člověka.

Kompetence pracovní budou mít možnost si účastníci ověřit vzhledem k práci s filmovou technikou, bude jim umožněno používat techniku i materiál, přistupovat k výsledkům pracovní činnosti z hlediska kvality, funkčnosti a společenského významu.

3 Popis realizace příkladu dobré praxe

Zadání pedagogické práce mne inspirovalo k úvaze o tom, co by děti, které pracují v našich zájmových kroužcích, bavilo, čím bychom je dokázali oslovit a co očekávají od své činnosti. Naše zájmové kroužky jsou vždy zaměřeny na konkrétní odbornou činnost, ve které děti v průběhu školního roku získávají základní znalosti a dovednosti. Obrovskou výhodou je, oproti základním školám, že u nás probíhá vzdělávání bez zaměření na přísné posuzování výstupů. (Kromě například rybářského kroužku, kdy členové získávají na základě zkoušek rybářský lístek.) Snažíme se zájmové vzdělávání uskutečňovat v podmínkách pozitivního klimatu a partnerského vztahu mezi dětmi a dospělými. Práci na projektu jsem uvítala jako skvělou možnost zvýšit odpovědnost mladých lidí za svůj osobní rozvoj, šanci získat novou zkušenost a zjistit o sobě v čem jsou dobří. Osobně jsem vstupovala do projektu s minimálními odbornými znalostmi, ale doufala jsem, že mé osobní nadšení, elán i osobní píli dokážu přenést i na skupinu mých mladších kamarádů. V projektu tuto cílovou skupinu nazývám mládeží, protože už je nelze považovat za děti. Pracuji s touto skupinou již čtvrtý rok, máme mezi sebou výborné vztahy a vím o nich, že jsou ochotni jít do nových, zajímavých věcí i když jsou často neznámé, nové a neprobádané.

FÁZE REALIZACE

První setkání – Seznámení s tématem skupinové práce

Sešla se mládež, tohoto dne se skládající ze čtrnácti mládežníků ve věku od třinácti do dvaceti šesti let. Tito zatím neměli ani tušení o přípravě projektu. Skupina očekávala, že na setkání dojde ke zhodnocení letní činnosti, vyprávění o společných zážitcích a hlavně k vyzkoušení si nových aktivit pro děti. V klubovně byl již ale připraven materiál potřebný k natáčení filmu. Z informací se skupina dozvěděla o projektu, do kterého vedoucí vnesl očekávání aktivního zapojení všech zúčastněných.

K motivaci byly připraveny ke zhlédnutí dva krátké filmy o kyberšikaně a dva krátké filmy animované. Všechny filmy byly vytvořeny skupinami dětí – staženy z internetu. Debata po zhlédnutí filmů vedla k možnostem využití budoucího filmového materiálu. Všem přišla možnost připravit premiéru filmu jako úžasná příležitost k seberealizaci, zvýšení image klubu a příležitost k pozvání rodičů i kamarádů.

Cesta za příběhem

Aktivita: Verbální – „Přidej k příběhu jednu větu!“

V kruhu každý zúčastněný postupně přidával ústně větu. První věta zněla: „Sedím doma sám.“ Postupně vznikl příběh o mrtvole zaživa zazděné ve sklepě. V reflexi jsme se věnovali výstavbě příběhu, možnosti změn obsahu, počtu osob v příběhu a vhodnosti k filmovému zpracování.

Aktivita: Písemná – „Připiš k příběhu jednu větu!“

V klubovně kolovaly velké archy papíru s předepsanou první větou. Každý si přečetl poslední napsanou větu, k ní v návaznosti napsal další a papír přeložil tak, aby byla čitelná pouze jím napsaná poslední věta. Vzniklo několik úsměvných příběhů bez hluboké myšlenky. V reflexi jsme se věnovali srovnávání těžkostí při zpracovávání ústního a psaného textu, debatě o známkách zklamání nad vytvořenými příběhy a jejich možném využití k filmovému zpracování.

Na základě našeho brainstormingu vznikla řada témat možného příběhu. Další selekcí pak byla většina výtvorů vyřazena. Pět vybraných oblastí jsme napsali na čtvrtky a každý si vybral tu, kterou měl zájem prosadit k filmování. Ještě další dobu se mluvilo o připravených textech a následně se mládež rozdělila do tří skupin. Skupiny vznikly podle zájmu o náměty, kterým by skupiny dávaly přednost při natáčení. První skupina se přikláněla k natočení dokumentu o činnosti DDM, o práci dětí se zvířaty, o loděnici nebo o budově, ve které DDM Sova sídlí. Druhá skupina měla zájem upravit některý známý vtip a třetí skupina debatovala o možnosti zpracovat film, který bude použitelný jako výukový materiál. Tedy například při dopravní výchově nebo jako ukázka práce Integrovaného záchranného systému. O témata o kyberšikaně, ekologii a poznávání města neměl nikdo zájem.

Ve skupinách mládež zvažovala možnosti realizace nastíněné v příběhu a po několika minutách každá skupina prezentovala svůj návrh. Jedna skupina přišla s návrhem natočit dokumentární film o práci několika atraktivních kroužků, které se schází v DDM. Dokument by obsahoval i výpovědi dětí a namluvený komentář tvůrců. Druhá skupina si připravila návrh o natočení příběhu zranění na silnici, kontaktování záchranné služby a ošetřování zraněných. Poslední skupina měla obrovský úspěch se svou prezentací v podobě scénky. Vymysleli tragikomický příběh o zbytečném pokácení jabloně, která plodí ne příliš dobrá jablka. V klubu se začalo živě diskutovat, spojovaly se příběhy dohromady, vymýšlely se další zápletky a okamžitě se obsazovaly role.

Druhé setkání

Příběh byl vymyšlen, role rozděleny, ale bylo potřeba promyslet řadu technických faktů. Jaké kulisy budeme potřebovat, co můžeme využít z materiálů, který máme k dispozici, jaké oblečení budou mít herci a kde se bude natáčet. Celá diskuse se odehrávala v prostředí velmi laického líčení představ. Všichni ale hýřili elánem a chutí vytvořit celovečerní film. Atmosféra nebyla vhodná k tomu přesvědčovat vzniklý filmový štáb o nutnosti vypracování přesného scénáře, ale využila jsem příležitosti odlehčení „odborné“ debaty aktivitou, která měla připomenout vymyšlený příběh a prověřit naše komunikační dovednosti.

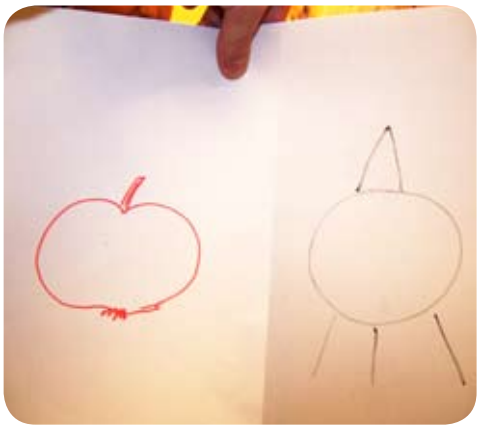

Aktivita se nazývá „Telegram“ a spočívá v tom, že si účastníci předávají vzkaz pomocí kresby prstem na záda. V uskutečněné reflexi po aktivitě jsme se věnovali pocitům spojeným s předáváním vzkazů, které pro nás nebyly čitelné, o problémech při neverbální komunikaci a o tom, co jsme při tomto zážitku zjistili o sobě.

Třetí setkání – Výroba kulis

Prvotní představa některých členů klubu o vyrobení papírových aut, do kterých se herci vejdou celí, velmi záhy skončila. Nedokázali jsme vytvořit funkční auta v 3D. Přemýšleli jsme o jízdních kolech, autíčkách pro malé děti nebo o traktůrku na sekání trávy. Nakonec jsme na velké kartony namalovali auto pro opilé dívky, auto záchranné služby a korunu jabloně, do které jsme navěsili několik jablek ze supermarketu. Při práci jsme mluvili o tom, na kterou část projektu se těšíme. Každý měl jiná očekávání. Někoho zajímala práce s kamerou, někoho práce herců na „place“ a všichni se těšili na premiéru, která byla tak vhodně naplánována na 20. 10. 2010. Při vyrábění potřebných kulis si postupně všichni vyzkoušeli práci s klapkou, protože to všem přišlo velmi humorné. Kulis nebylo mnoho, a jak se později ukázalo, nebyly ani příliš kvalitní, ale práce to byla značná. Rozcházeli jsme se pozdě večer.

„... Realizace projektu pro mě byla velmi zajímavá a poučná. Takto jsem projekt realizovala poprvé a dle ohlasů od žáků, rodičů i kolegyň, myslím i úspěšně. Zpočátku jsem se obávala toho, jak projekt připravit, aby si ho vytvářely děti samy. A byla jsem mile překvapena, že stačila pouze počáteční motivace a děti již samy vymýšlely další a další nápady a návrhy, jak projekt realizovat...“
(Václava Prchlíková)

Čtvrté setkání

Začali jsme natáčet vymyšlený příběh. Kromě režisérky, dvou kameramanů a herců se nás na place pohybovalo asi dalších deset. Nikdo nevěděl, co má pořádně dělat, a tak jsme dělali všichni všechno a moc hezky jsme se všude pletli.

Samotné natáčení bylo o dost těžší, než byly naše původní představy. Hercům bylo z tragických situací do smíchu. Jabloni byla zima a bolely ji ruce. Záchranáři na scéně překáželi a lékařka obvazovala někoho, kdo nebyl vůbec v záběru. Když se začalo stmívat, režisérka nám oznámila, že jí to stačí, a šla se podívat na natočený materiál. Ostatní jsme se ve skupinách věnovali teoretické práci. Skupiny kameramanů, režisérů a herců dostaly za úkol ze všech dostupných zdrojů zjistit získané poznatky a výpovědi skutečných kameramanů, herců a režisérů. Úspěšní byli kameramani. Sehnali řadu důležitých informací o práci s kamerou i zkušenosti z natáčení. Herci o práci před kamerou mlčí a režiséři svou práci tají. Práci filmových tvůrců jsme rozebírali a shromažďovali informace.

Páté setkání

Režisérka nám oznámila, že se bude celý příběh natáčet znovu, protože to, co jsme natočili, je k nepoužití. Vzniklá situace a atmosféra byla přímo stvořená k uskutečnění reflexe. Prohlédli jsme si natočený materiál. Několikrát se někdo zeptal „Co mám vlastně říkat?“, herci se otáčeli ke kameře zády a v pozadí byl slyšet hovor a připomínky nás ostatních. Bylo velmi zajímavé sledovat naši práci v televizi. Zprvu herci velmi kriticky hodnotili sami sebe, ale ostatní jim dokázali jejich připomínky vhodně vyvracet. Všichni viděli, co se vlastně natočilo, sekvence jsme vraceli, přemýšleli jsme o zádrheleh, ústně zpracovávali a zkoumali zkušenosti vyvolané

zážitkem z natáčení. Problémy jsme řešili postupně, všichni se vyjadřovali, připomínkovali jednotlivé záběry a reagovali na poznámky ostatních.

Šesté setkání

Znovu se natáčelo. Došlo i na přepisy scén a zpracování nového scénáře s přesnými dialogy. Opět jsme opravili kulisy a připravili rekvizity. Naše režisérka přišla s novou metodou. Na „plac“ dovolila jít jen lidem, kteří byli k natáčení nutní. Ostatní jsme museli zůstat v klubovně, „mimo dostřel“. Věnovali jsme se tedy jiné činnosti, která nesouvisela s natáčením. Hráli jsme stolní hru „Aktivity“.

Sedmé setkání

S obavami jsme očekávali nová sdělení režisérů a střihačů. Nakonec jsme si mohli oddechnout. Materiál byl dostačující. Další práce už byla zejména na střihačích. I okolo této práce se pohybovalo stále velké množství „radilů“ a pomahačů. Název „Poslední jabko“ není příliš spisovný, ale mládež na názvu trvala. Svůj názor obhajovala tím, že v hovorové češtině a v dřevorubecké by nikdo neřekl „jablko“. Film byl pro premiéru připraven, ale samotná premiéra naprosto připravena nebyla. Mezitím, co se stříhalo, titulkovalo a vyráběla hudba, jsme mluvili o premiéře jako o velkém slavnostním večeru.

Mládež zhotovila velký leták, kterým chtěla nalákat další členy našich zájmových kroužků na účast na premiéře. Každý jednotlivě slíbil pozvat své rodiče a já jsem dostala za úkol pozvat naše společné přátele z akcí a mnohých pořádaných táborů.

Vrchol projektu – Premiéra

Celý náš natáčecí štáb se sešel po páté hodině odpolední. Každý přinesl něco k občerstvení. Děvčata nazdobila chlebíčky, připravila kávu, čaj a limonády. Hoši připravili technické zázemí, texty pro moderátory a nástěnku, která prezentovala další činnost klubu, také hudbu, která měla navodit tu správnou atmosféru.

Filmový štáb se úžasně bavil, ale nervozita byla značná. Začali přicházet rodiče. S některými jsem se viděla poprvé. Většinou byli velmi přátelští. Někoho napadlo, že se budou rodiče s dětmi po příchodu fotografovat. Někteří ochotně pomáhali rodičům z kabátů, další okamžitě nabízeli občerstvení. Rodiče mezi sebou živě debatovali a z nás pomalu padala tréma a obavy z velkého pocitu odpovědnosti. Mládež přišla vhodně oblečena a bylo poznat, že se jedná pro ně o velmi důležitou akci. Vzhledem k pozdní hodině setkání se akce nezúčastnily děti, které v odpoledních hodinách DDM navštěvují, četly písemnou pozvánku a měly o promítání zájem. Usoudili jsme, že film budeme muset promítnout ještě jindy v pro ně přijatelnější hodinu.

Celá realizace filmového projektu mládež velmi bavila, a protože jsme se pohybovali v prostorách našeho zařízení, přilákali jsme pozornost i mladších dětí, které navštěvují dům dětí. I ty se o naši práci živě zajímaly. Domluvili jsme se, že pro tyto malé zájemce otevřeme nový klub filmařů, kde si budou moci filmování vyzkoušet.

Setkání zahájil Martin, který přivítal všechny přítomné, poděkoval jim za to, že si udělali čas a přišli se podívat na to, čemu se jejich děti ve volném čase věnují. Potom jsem dostala prostor k vyjádření já. Poděkovala jsem všem za účast, kterou jsem chápala jako širokou podporu věnovanou našemu klubu a seznámila jsem přítomné s činností klubu. Na obrazovce běžela prezentace z našich akcí. Vzhledem k tomu,

že jsem si vědoma toho, že bez členů tohoto klubu bych nebyla schopna pořádat většinu z akcí, mluvila jsem o členech s přiměřeným respektem a určitou úctou. Měla jsem velmi dobrý pocit ze souhlasných projevů všech přítomných. Samotný film pak představila Lucie. Seznámila nás s tím, jak mládež vymýšlela příběh, natáčela, opětně natáčela a stříhala. Poděkovala naší patnáctileté režisérce Ladě, že práci nevzdala a trpělivě snášela rozmary ostatních.
Datum i čas setkání byl pečlivě naplánován. 20.10.2010 ve 20.10 hodin se opravdu již vícekrát opakovat nebude, ale bohužel byl všední den a mládež šla druhý den do svých škol.

VÝSTUPY PROJEKTU

Členové otevřeného klubu se proměnili ve filmový štáb, rozdělili si role orientované na zpracování filmu a ze společné snahy vznikl film.
Mládež připravila slavnostní večer pro veřejnost, na kterém prezentovala výsledky své činnosti.
O realizaci projektu bude vydán článek v měsíčníku DDM „Hnízdo".
Vzhledem k účasti veřejnosti na slavnostním večeru a tím i prohlídky klubovny vznikla nová úprava klubovny a nové nástěnky.
Účastníci projektu jsou připraveni a těší se na natáčení dalších filmových materiálů.
Bude založen klub mladých filmařů.

POUŽITÁ LITERATURA

KOPŘIVA P., A KOL. *Respektovat a být respektován*. Kroměříž: Spirála, 2009.
ČINČERA J. *Práce s hrou pro profesionály*. Praha: Grada, 2007.
REIFOVÁ I. A KOL. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál s.r.o., 2004.

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Projekt se ukázal být velmi atraktivním. Pro mládež bylo filmování velmi poutavou činností. Závěrečnou reflexi jsme zaměřili na výběr příběhu, rozdělení rolí, získání nových dovedností, dojmů z prožitků a další využitelnost nabytých zkušeností. Všichni hodnotili průběh a výsledek projektu jako osobní úspěch a s oprávněnou hrdostí mluvili o pocitech, které je provázely. Nejvíce nesnází bylo s výběrem příběhu a s tím, o čem a jak se má točit. To je také nejčastější otázka při debatách o dalším filmování. Práci s kamerou, střih a titulkování si postupně vyzkoušeli všichni, ale chtěli by původní rozdělení rolí zachovat. Nepatrné zklamání jsem vycítila u některých účastníků, kterým na slavnostní večer nepřišli rodiče. Osobně jsem ráda, že natáčení všichni přežili ve zdraví. Při natáčení nebylo nejlepší počasí, filmové scény se často odehrávaly přímo na silnici a každá scéna se točila na několik klapek – tedy poměrně dlouho.
Samotná premiéra filmu se stala skvělou příležitostí pro prezentaci práce klubu. Pro mou práci s mládeží to byl výrazný posun vpřed. Účastníci a rodiče se obeznámili s činností klubu, poznali se také sami mezi sebou, seznámili se s námi a hlavně jsme společně vytvořili řadu důležitých a v budoucnu zcela jistě v mnoha směrech využitelných kontaktů.

NAPLŇOVÁNÍ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Veškeré činnosti a postupy si účastníci projektu organizovali sami. **Kompetence k učení** byly naplněny samotným projevem ochoty věnovat se podobné činnosti a získávat další informace a zkušenosti i účastí na odborných kurzech a seminářích. Mládež běžně užívala při práci dialekt používaný profesionálními filmaři (přepis dialogů, plac, klapka, sekvence, ...). Samostatně dokázala pozorovat, porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat závěry použitelné pro další postup činností (nově zpracovaný scénář, reflexe, hodnocení scén, ...). Mládež znala cíl i smysl tvorby projektu a měla pozitivní vztah k získávání nových vědomostí.

Kompetence k řešení problémů byly uskutečněny především promýšlením a plánováním způsobů řešení problémů. Jasný příklad přinesla reflexe uspořádaná po nepodařeném filmování. Mládež dokázala přemýšlet o příčinách původního nezdaru a vcelku dobře naplánovala možné řešení. Nenechala se odradit nezdarem a našla vhodný způsob – východisko pro další postup při filmování. Rozhodnutí byla uvážená a dobře si všichni uvědomovali zodpovědnost za svá nová stanoviska.
Členové filmového štábu dokázali sobě navzájem naslouchat, vhodně reagovali na debaty a názory ostatních účastníků a uměli argumentovat. **Komunikační dovednosti** si ověřili i na uspořádané oslavě premiéry filmu. Rozvoj obratnosti v konverzaci s dospělými přinesl i připravený společenský večer.
Rozvoj sociálních kompetencí přímo souvisel s činností potřebnou k realizaci vlastního projektu. Účastníci účinně spolupracovali ve skupině a podíleli se na utváření příjemné atmosféry v týmu. Na základě přijatých rolí ovlivňovali kvalitu společné práce. Úspěšně realizovaný projekt podpořil sebedůvěru mládeže a podle jejich vyjádření získali pocit sebeuspokojení a sebeúcty.
Občanské kompetence pak vyjadřuje postoj mládeže k ochraně zdraví filmovým příběhem, který, i když úsměvně, reaguje na užívání alkoholu, drog, jízdu opilých dívek autem a následnou práci záchranného lékařského týmu.
Pracovní kompetence. Mladí lidé dokázali pracovat s filmovou technikou, zkusili si profesi herců i dalších tvůrců filmů. Vzhledem k tomu, že se jednalo o filmovou prvotinu, nenastal zatím pravý okamžik vyjádřit se o osvojení nových dovedností jako o případné možnosti budoucího povolání těchto mladých tvůrců.
Tvorba projektu mi přinesla řadu nových poznatků i zkušeností. Přes počáteční obavy jsem získala jeho dokončením pocit úspěchu. Děkuji všem mým mladým přátelům za kvalitně odvedenou práci.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Výborně vystavěný projekt pro skupinu dopívajících. V projektu je popsána i část krizová, kdy po počátečních nezdarech vedoucí cílenou reflexí dovede skupinu k pokračování a dokončení celého projektu. Při realizaci doporučuji větší časovou dotaci jak jednotlivých kroků, tak přípravy technické – dovednost zacházet s kamerou a střihovým programem. Rizikem by mohlo být nedostatečné technické zázemí.

(Mgr. Renata Vordová, listopad 2010)

„… Jako negativní jsem vnímala to, že nemohu pracovat se všemi dětmi v čase, který bych si sama zvolila. Snažila jsem se aktivity spojené s realizací projektu přizpůsobovat době, kdy je v oddělení nejvíce dětí. Na naší škole je špatně nastavené to, že si paní učitelky v rámci doplňkové činnosti v odpoledních hodinách berou děti na různé kroužky, což mi velmi narušuje realizaci zájmové činnosti ve školní družině. Dětem bylo líto, když o nějakou aktivitu v projektu přišly…“ (Martina Smoláková)

Čas

Autor

Dana Kráčmarová

Organizace

ŠD a ŠK Sedmikráska při 21. ZŠ Plzeň

Cílová skupina

Děti z kroužku keramiky pro začátečníky 7–9 let
Děti z kroužku keramiky pro pokročilé 8–13 let

Klíčová slova

Práce s keramickou hlínou, čas, hodiny, obdarování druhých

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 8 setkání zájmového útvaru 1× týdně 2 hod

Vhodný prostor k realizaci

Keramická dílna

Materiální podmínky, potřeby

Potřeby a materiál pro keramické tvoření, balicí papíry, výtvarný materiál, hodinové strojky

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Vytvořit keramické hodiny a zopakovat čím a jak se měří čas.

Osobnostně sociální cíle

- Děti si zopakují určení času.
- Děti zjistí, co všechno s časem souvisí.
- Děti ve skupinách vytvoří výtvarný návrh hodin, vymodelují a naglazují hodiny pro jednotlivá oddělení ve školním klubu.

① Stručná anotace příkladu dobré praxe

Čas popisuje projekt, v rámci kterého děti z keramických kroužků (začátečníci a pokročilí) vyrobily hodiny dle vlastních návrhů a tyto hodiny slavnostně předaly jednotlivým oddělením školní družiny. Samozřejmě si také vymyslely a vyrobily hodiny každý pro sebe.

„... Vlastní projekt přinesl pro mnohé z nás novou zkušenost s prací s počítačem. Připravit si písemnou a datovou formu práce nás přinutilo osvojit si nové postupy a zúročit je při samotné práci...“ (Monika Macurová)

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
Umožnit dětem
- podílet se na plánování, řízení a organizování vlastního učení, poznávat jeho smysl a cíl.

Vést děti
- ke schopnosti vybírat a využívat vhodné způsoby práce, získaných poznatků využít v praktické činnosti,
- hodnotit svůj vlastní pokrok i oceňovat výkony druhých,
- ke schopnosti samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky pak posuzovat a využívat v budoucnosti,
- ke schopnosti rozvrhnout si čas na samotnou práci, práci dokončit.

Kompetence komunikativní
Umožnit dětem
- formulovat své myšlenky a názory,
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, účastnit se diskusí.

Vést děti ke schopnosti
- využívat získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci ve skupině,
- naslouchat promluvám druhých,
- vyjadřovat vlastní pocity při jednotlivých prožitcích.

Kompetence sociální a personální
Umožnit dětem a vést děti
- dodržovat stanovená pravidla,
- podílet se na utváření příjemné atmosféry ve skupině,
- přijímat a plnit zodpovědně svěřené úkoly.

Kompetence k řešení problému
- rozpoznat a vyřešit problém,
- promyslet a naplánovat způsob řešení.

Kompetence pracovní
- spoluvytvářet pravidla,
- dodržovat vymezená pravidla, zásady bezpečnosti při práci v keramické dílně.

Kompetence k naplnění volného času
Umožnit dětem
- rozvíjet své zájmy, záliby a nadání,
- účelně využívat, organizovat a řídit volný čas.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

MOTIVACE

Přinesla jsem dětem ukázat hodiny, které jsem již dříve vyrobila.
Požádala jsem děti o pomoc s domácím úkolem, který jsem dostala ve své škole a který se bez nich neobejde. Začátečníci se do toho vrhli nadšeně a ptali se, o co jde. U pokročilých jsem se pouze zmínila, do čeho jsme se pustili se začátečníky a nechala to na nich. Měla jsem obavy, že s námi nebudou chtít spolupracovat, ale překvapili mě příjemně.

Začali jsme velikou bouří na téma čas.

V bouři se objevilo ráno, poledne a večer. Děti namalovaly ciferníky s časem, kdy vstávají, obědvají a chodí spát.

Další aktivity: 1 minutu nechat zavřené oči, napsat a přednést povídání o čase, aby trvalo 1 minutu.
Začátečníci pracovali dle zadání. Pokročilí vymysleli, že budou počítat od 1 do 60.
Děti věděly, že budeme dělat hodiny. Zeptala jsem se jich, z jakých jsou oddělení, a navrhla, že by si mohly vyrobit také hodiny do jednotlivých oddělení. Každý rok se s nimi snažím vyrobit něco, co zůstane v klubu. Máme Betlém, máme síť plnou ryb i výzdobu na chodbě. Také máme spoustu roztodivných brouků a motýlů. Bohužel jsme je ještě nestačili pověsit. Děti to přijaly s nadšením, i když některé asi nevěřily, že to zvládneme.
Tak nastal čas začít pracovat na prvních návrzích. Rozdělili jsme se do čtyř skupin (dvojic) pomocí hry, která spočívala ve vzájemném hledání dvojic dle významu na papírku, který si každý vybral. Na papírcích byly dvojice třeba 60 min – 1 hodina, 365 dní – rok atd. Zde jsem zjistila, jak je důležité správně zadat pravidla včetně pořadí. V pokročilých jsem začala: „ Vezmete si papírky“ a než jsem stačila cokoli dodat, děti se na ně vrhly a někteří popadli co nejvíce. Tak jsme museli začít znovu.

Každá dvojice pak nakreslila obrys svého návrhu a kresby si vyměnily. Další skupina namalovala čísla a zase výměna, další namalovala ručičky, výměna další oči. Dílo se tak vrátilo k původním výtvarníkům a ti ho mohli domalovat dle svých představ. Tak vznikly první návrhy.
Z těchto návrhů jsme vybírali ten, na kterém budeme pracovat dál. Všechny návrhy jsem věšela dohromady na kobercovou stěnu, ale pokročilí chtěli mít vlastní nástěnku, a tak jsme vytvořili výstavky dvě. U pokročilých vznikl nápad, udělat anketu, aby si děti z jednotlivých oddělení mohly samy vybrat návrh, který se jim bude nejvíce zamlouvat. Děti udělaly tabulku, oznámily v jednotlivých odděleních a už jsme netrpělivě čekali, jak to dopadne.

Bohužel u pokročilých někdy spolupráce ve skupině vypadala i takhle.

Společně s dětmi jsme vytvořili časový harmonogram, podle kterého povedeme jednotlivé kroky.

Také jsme si pověděli něco o časových pásmech. Někteří se už o časových pásmech učili ve škole, a tak nás informovali, jak to vlastně funguje.
Na internetu jsme vyhledávali, kolik hodin je v různých zemích světa.
Na internetu jsme pracovali ve dvojicích. Ti, kteří ovládali hledání, stáli a radili svému kamarádovi, který to neuměl nebo si nebyl tak jistý.

A protože dětem chyběly špinavé ruce od hlíny (již dlouho jsme se věnovali jiným činnostem), dali jsme se do práce s hlínou – modelace sluníček a měsíčků, které nám přeci také pomáhají určit čas.
Potom jsme se už dali do finálních návrhů a výroby šablon.

Výroba hodin konečně může začít. Uplatnily se zde téměř všechny ruce. Pouze jedné keramičce se nechtělo podílet, a tak dostala za úkol nás při práci fotit. Díky tomu máme spoustu fotek. Prozatím máme hotovo. Musíme počkat, až nám výrobky vyschnou.

„... Projekt byl pro děti zajímavý, seznámily se s přípravou i vlastní realizací divadelního představení. Podařilo se nám vytvořit ve třídě tvůrčí atmosféru a velké nadšení pro divadlo. Děti měly možnost nahlédnout pod pokličku divadelního umění a vyzkoušet si jednotlivé divadelní profese. Uvědomily si, že divadlo nám dává hodně zábavy, ale vyžaduje také náročnou přípravu celého kolektivu. Větší část projektu se uskutečnila v náhradních prostorách, protože družina byla využívána k volbám, a tak byl celý projekt hodně náročný na organizaci...“ (Jarmila Fiurášková)

Věnujeme se dalším aktivitám a výrobkům souvisejícím s časem – datum narození a horoskop.

Děti vyhledávají na internetu znamení horoskopu. Vytvářejí návrhy a poté i keramické tabulky se svým znamením i znameními svých blízkých.

Máme hotové první pálení – tzv. přežah, a můžeme se pustit do glazování.
Zde se také zapojili všichni.

Naglazováno a rychle do pece. Jsme plni očekávání, jak to dopadne.

A takhle vypadají naše hodiny po ostrém výpalu.

Při keramickém spaní (tvoříme od pátečního odpoledne do soboty a přespíme společně v klubu) pokračujeme prací na vlastních hodinách.

Je 18. 5. 2010. Čas na slavnostní předání. Děti si zvolily mluvčí, s těmi nacvičujeme slavnostní řeč a vyrážíme předat hotové hodiny jednotlivým oddělením. Ještě radostné hurá a jdeme na to.

A tohle je náš výstup. Nástěnka plná informací o čase, plná návrhů i konečných šablon.

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Na závěrečnou reflexi bohužel nezbylo moc času, a tak jsme ji udělali velice rychle. Zeptala jsem se dětí, jak se jim líbila práce na projektu. Většině ano.
Druhá otázka. Chtějí takhle pracovat i v budoucnu? Většina ano.

Co se nám povedlo – plusy:

- Zopakovat jak a čím se měří čas,
- Zopakovat poznávání času na hodinách.
- Projít celý pracovní postup tvorby – od prvotního nápadu přes vypracování návrhu, výrobu šablon, modelaci z hlíny a glazování až po finální výrobek.
- Dodržet plánovaný termín a předat hodiny příslušným oddělením.
- Učili jsme se pracovat ve skupinách a vzájemně si pomáhat.
- Na finálním výrobku se podíleli opravdu všichni, každý podle svých schopností.
- Výstup – obrovská nástěnka, ze které je patrné, co všechno jsme se naučili.

Co se nepovedlo – minusy

- Zadání hry na začátku projektu – důležité dobře a ve správném sledu vysvětlit.
- U pokročilých zpočátku nefungovala práce některých skupin, postupem času se tato práce zlepšovala.
- Závěrečná reflexe, z nedostatku času jsem jí bohužel nevěnovala dostatek pozornosti. Napravím to v příštích hodinách, ve kterých budeme dodělávat rozpracované výrobky a budeme mít tudíž více času na reflexi.

⑤ Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Projekt je dobře vystavěný, zohledňující cílovou skupinu i časovou dotaci zájmového kroužku. K využití hlavně vzhledem k promyšlené motivaci, vhodně zvoleným technikám pro cílovou skupinu a k předání zodpovědnosti za činnost dětem.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

„... V průběhu projektu jsem se snažila být koordinátorem, který hlídá čas, kontroluje splnění úkolu, navrhuje postupy. Konzultantem, který sleduje dění ve skupině, snaží se zasahovat jen na požádání, odpovídá na otázky dětí, a pokud si to přejí, dá jim návod nebo doporučení, jak řešit nějaký problém nebo situaci. Prostě být průvodcem na cestě za poznáním...“
(Martina Smoláková)

Dům

Autor

Dana Držalová

Organizace

Neformální skupina – skupina dětí, které bydlí v jednom domě

Cílová skupina

Děti předškolní a mladší školní věk (5 – 10 let), 10 dětí

Klíčová slova

Dům, domovní znamení, erby, stavba hradu, pobytová akce

Časový rozsah realizace

Celodenní setkání + dvoudenní pobytová akce

Vhodný prostor k realizaci

Venkovní prostory – město, příroda, vnitřní prostory – klubovna, expozice s historií města, možno projekt dokončit v keramické dílně

Materiální podmínky, potřeby

Fotografie domů, balicí papíry, výtvarný materiál, kartony, mapa města, znak města

Cíle příkladu dobré praxe

- Seznámení s důležitostí, změnami i různorodostí obydlí, s domy na plzeňském náměstí a plzeňským znakem.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Dům představuje projekt, v rámci kterého se neformální skupina (skupina kamarádů) seznamovala jednak s konkrétními plzeňskými domy, ale důležitá část projektu byla zaměřena na konkrétní dům, ve kterém všechny děti žijí. Společně vytvořily návrh domovního znamení a podělily se s ostatními o to, co pro ně domov znamená.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
- Vést děti k myšlení v souvislostech.
- Vést děti k propojování poznatků z různých vzdělávacích oblastí do širších celků a na základě toho k vytvoření komplexnějšího pohledu na matematické, přírodní, společenské a kulturní jevy

Konkrétní cíle v projektu Dům
- Vést děti ke zpracování informací o našem domu, zjišťování informací na náměstí o dalších domech.
- Seznámit je s historií domů i města.
- Vést děti ke komplexnímu využití znalostí a dovedností při vymyšlení svého znaku domu a historie hradu.

Kompetence k řešení problémů
- Vést děti k vyhledávání informací vhodných k řešení problémů.
- Rozvíjet schopnost využívat získané vědomosti a dovednosti k objevování různých variant řešení.
- Podporovat postoj nenechat se odradit případným nezdarem a vytrvale hledat konečné řešení problému.

Konkrétní cíle v projektu Dům
- Vést děti k řešení problémů při plnění zadání v „úkolovce“ na náměstí, při skládání kostek domu v Pivovarském muzeu do podoby náměstí, při skládání mapy města Plzně.

Kompetence komunikativní
- Vést děti k využívání získaných komunikativních dovedností k vytváření vztahů potřebných k plnohodnotnému soužití a kvalitní spolupráci s ostatními lidmi.
- Učit děti využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci s okolním světem.

Konkrétní cíle v projektu Dům
- V průběhu celého projektu jsem vedla děti k vzájemné komunikaci, k budování vztahů a k rozvoji spolupráce.

Kompetence sociální a personální
- Dát dětem příležitost podílet se na utváření příjemné atmosféry v týmu.
- Dát dětem příležitost na základě ohleduplnosti a úcty při jednání s druhými lidmi přispívat k upevňování dobrých mezilidských vztahů.
- Podporovat ochotu v případě potřeby poskytnout pomoc.
- Vést děti ke schopnosti požádat o pomoc.

Konkrétní cíle v projektu Dům
- Po celou dobu projektu panovala příjemná atmosféra plná nadšení i vzájemné pomoci, hlavně starších dětí vůči mladším předškolákům.
- Děti jsem vedla k tomu, aby se nebály říci si o vzájemnou pomoc nebo o pomoc „dospěláka“.

Kompetence občanské
- Vést děti k respektu a ochraně a ocenění našich tradic a kulturního i historického dědictví.
- Dát příležitost projevit pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost, aktivně se zapojit do kulturního dění a sportovních aktivit.

Konkrétní cíle v projektu Dům
- Již na náměstí jsem dala dětem příležitost seznámit se s historií a krásou domů, katedrály. Navštívily muzeum, kde se s historií města i s kulturním dědictvím seznámily hlouběji.

Kompetence pracovní
- Vést děti k bezpečnému a účinnému používání materiálů, nástrojů a vybavení.
- Vést děti k dodržování domluvených pravidel.
- Podporovat plnění povinností a závazků.
- Rozvíjet schopnost adaptovat se na změněné pracovní podmínky.

Konkrétní cíle v projektu Dům
- První část projektu proběhla ve městě na náměstí a druhá část v přírodě, v lese u potoka. Dodržování bezpečnostních pravidel bylo důležité při celém projektu (bezpečné přecházení po komunikaci na náměstí), jiná bezpečnostní pravidla platila pří stavbě hradu (blízkost potoka, použití různého materiálu při stavbě hradu). Kromě těchto bezpečnostních pravidel při dalších aktivitách platila různá další pravidla.

Kompetence k trávení volného času

Konkrétní cíle v projektu Dům
- Ukázat dětem, že volný čas můžeme trávit mnoha způsoby a lze prožít zajímavý, zábavný a poučný čas v různém prostředí. Například ve městě na náměstí, v přírodě, na našem dvorku.
- Ukázat dětem, že lze ve volném čase vytvořit i něco smysluplného pro sebe a ostatní (domovní znamení).
- Vést děti k uvědomění, že při různých aktivitách mohou prožít hezké chvíle, něco se dozvědět a tyto znalosti pak mohou využívat dále.
- Rozvíjet vztahy – kamarádství, a myslím, že při projektu děti mezi sebou kamarádství prohloubily.

„... Ráda bych chtěla touto cestou pracovat na dalších projektech, společně s dětmi si nejen užít volný čas, ale zároveň si uvědomit, co děti potřebují, co chtějí samy smysluplně dělat a je třeba dále pracovat s celým realizačním týmem, který je součástí projektů...“
(Alena Fialová)

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

PRVNÍ KROK – MOTIVACE

Na první setkání jsem připravila tužkou předkreslený dům na čtvrtku A1. Dětem jsem ukázala předkreslený náčrt, který zobrazoval náš dům v ulici Na Celchu 6–8 v Plzni. Motivace proběhla vybarvením a dalším zpracováním připraveného domu. Při práci se debatovalo o našem domu, dvorku, kamarádech. Po domalování domu, obtažení kontur černým fixem, si nejstarší kluci vzali pravítko, řezací nůž, podložku a všechna okna i dveře prořezali tak, aby se dala otevírat.

DRUHÝ KROK – SEZNÁMENÍ S TÉMATEM

Fotografie domů

Na bližší poznání domů na našem plzeňském náměstí jsem připravila odpolední aktivitu. Děti na náměstí Republiky hledaly vyfotografované detaily domů a plnily další úkoly. Vytvořily jsme dvě skupiny, každá si vymyslela své jméno: Plzeňáci a Kulový blesk. Následovala pravidla aktivity a bezpečnostní pokyny. Každá skupina dostala první list s fotografiemi domů, kam měla všechna zjištění a poznatky zapisovat. Pokud měla pocit, že vše splnila, mohla požádat o další list s fotografiemi a úkoly. Děti se vrhly do hledání domů i plnění úkolů. Úkoly jsem směrovala na poznání našeho náměstí a co který dům skrývá: Národopisné muzeum, Muzeum loutek, plzeňské biskupství, plzeňská radnice, veledůležité toalety… Celá aktivita měla časovou dotaci cca 90 min. Dalším krokem mělo být vzájemné fotografování dětmi před domem, který se nejvíce líbil. Bohužel nás zradilo počasí. Začalo pršet. Alternativou se stala na chvíli cukrárna, kde byla možnost ještě některé věci k aktivitě dopracovat, dopsat, domalovat,…

Návštěva plzeňské radnice

Další seznámení s tématem proběhlo na plzeňské radnici, kde jsme si prohlédli model města. Model města ukazuje Náměstí Republiky, přilehlé ulice a blízké okolí. Děti hledaly domy i detaily, které jsme fyzicky již našli na náměstí

Jak se staví město?

Vrcholem projektu i výpravy na plzeňské náměstí byla návštěva Pivovarského muzea. Byla zamluvena prohlídka jen pro naši skupinu s názvem: Jak se staví město? Uvítala nás úžasná paní Kyliánová a „ušila" nám prohlídku přímo na tělo. Nejdříve děti seznámila se založením města Plzně – umístěním, dobou i zakladatelem, s plány města, znakem, atd. Dalším překvapením byla místnost s namalovanou mapou středu města. Děti si mapu prohlédly, ulice byly rozděleny na dílky s čísly a písmeny. Na jedné straně místnosti bylo množství kostek – domů, na spodní straně kostek – domů byla ona čísla a písmena zapsána. Dům musel být postaven na správné místo. Za chvíli stála před námi v plné kráse Plzeň. Děti aktivita bavila a bylo úžasné pozorovat, jak postupně roste město. Další část prohlídky nás zavedla do přízemní místnosti, kde nám paní průvodkyně ukázala nádherné klenby. Pak následovaly pro středověké město důležité hradby a nakonec plzeňské podzemí propojené sklepy a v podzemí schované studny. Úplně nakonec přišla na řadu legenda o dobývání města husity a velbloudovi, kterého má Plzeň ve znaku. Paní průvodkyně svým vyprávěním děti nebývale zaujala. Obzvláště popisem velblouda, jeho živočišných projevů a užitečnosti. Myslím, že prohlídka se povedla a byla náležitým vrcholem projektu.

Reflexe: Výprava se pomalu chýlila ke konci, přestalo pršet, posadili jsme se v parku a probrali jednotlivé detaily domů, úkoly, co děti zjistily, jak pracovaly, co se líbilo, jak to šlo? Navzájem si děti ukázaly i získaná razítka. Zjistila jsem, že dílčí úkoly splnily. Dala jsem do výčtu úkolů i vymyšlení příběhu: jak vznikla legenda o Andělíčkovi? (K našemu Andělíčkovi chodí všichni „Plzeňáci" se svým přáním a tužbami, neboť kdo si sáhne na Andělíčka, tak se mu přání splní.) Bohužel na zmíněný úkol bylo již málo času. Jedna skupina se alespoň pokusila.

„... Z tohoto modulu jsem odjížděla s vypracovanou kostrou a téměř konkrétní podobou činností vlastního projektu. Vlastním projektem jsme se začali zabývat opravdu od prvních společných chvil na kroužku a mé počáteční obavy se brzy vytratily. Je to vlastně pořád práce s dětmi, jen má ucelenější formu a oči dítěte..."
(Jana Dvořáková)

Dvoudenní pobytová akce (rekreační zařízení rodičů jednoho z dětí)
Na dvoudenní pobytové akci jsme nejdříve „bouřili“ na téma dům. Připomněli jsme si, co vše jsme již zjistili, co se nám vybaví, když se řekne slovo „dům“. Veškeré nápady děti zapsaly do střechy našeho nakresleného domu.

Ze střechy „bouření“ vyplynulo, jak je pro každého z nás důležitý domov a rodina. V namalovaném domě byla zatím spousta prázdných bytů – domovů. Každý si vybral a podepsal své okno. Do okna namaloval svůj domov nebo co v něm má nejraději. Zamysleli jsme se, povídali si a nacházeli, co pro každého z nás dělá domov domovem. Postupně se náš dům v ulici Na Celchu zabydloval.
Reflexe: Navzájem jsme si představili svá okna – domovy. Pojmenovali a vysvětlili jsme, co náš obrázek znamená. Děti namalovaly svou rodinu, postýlku, pejska, ale i pocity: střecha a sluníčko.

Noční cesta
Další aktivitou na dvoudenní pobytové akci byla noční cesta. Na cestě postupně děti získávaly rozstříhanou mapu středu města Plzně. Druhý den ráno mapu poskládaly a hledaly domy, radnici, Muzeum loutek, Pivovarské muzeum, které jsme navštívili na náměstí. Nalezené domy vybarvily pastelkami. Pokračovali jsme hledáním cesty k Pivovarskému muzeu, do parku a dalších zajímavostí na mapě, které děti objevovaly.

Plzeňský znak
Posledním krokem bylo vzpomínání na podobu znaku města Plzně. Děti dokreslily předtištěný plzeňský znak. Děti vzpomínaly, malovaly, spolupracovaly. Znak doplnily obě skupiny správně.

TŘETÍ KROK – REALIZACE PROJEKTU

Z naší „bouře“ a postupným seznamováním s tématem vyplynulo, že děti:

1. Na dvoudenní pobytové akci vymyslí a zhotoví znak pro náš dům v ulici Na Celchu v Plzni.
2. Vymyšlený znak zrealizují na karton.
   (Další zpracování jsem nabídla v keramické dílně, vzhledem k časové tísni lze tuto část projektu realizovat v září–říjnu 2010.)
   Skupina si rozdělila práci a začala pracovat na našem domovním znaku. Nápady přišly rychle, znak si děti rozdělily na čtyři díly a každý pracoval na svém kousku. Následně přišly na řadu barvy a za chvíli bylo překvapivě hotovo.
   Reflexe: Každá skupina popsala rozdělení své práce, pracovní postup, nápady a představila nám svůj znak. Co vše na znaku najdeme a co vyjadřuje.

3. Na dvoudenní pobytové akci si děti z přírodních materiálů v lese vytvoří, postaví vlastní dům – svůj hrad.

4. Vymyslí hradu jméno a rodiče po svém hradu provedou jako praví průvodci. Skupiny si našly strategické místo a začaly stavět základy, nosit kameny z potoka, stavět kamenné hradby, tvořit vodní příkopy a celkově krášlit své hradební sídlo. Při práci vymyslely název hradu a připravovaly si průvodcovskou řeč. Po hodině a půl byly hrady hotovy v celé své kráse.

VÝSTUP PROJEKTU

1. Prohlídka hradu s komentářem dětí, jeho historie a zvláštnosti.
2. Prezentace domovního znaku vytvořeného na karton.
3. Výstava dílčích kroků projektu, seznámení rodičů s výtvory a výrobky.

Prohlídka hradu následovala po hodině a půl práce na stavbě. Rodiče se přichystali na turistickou výpravu po hradech. Nasadili klobouky, vzali si batohy, hole, láhve s vodou, na cestu se hodila i kárka s chlebem. Vstupné se platilo jeden bonbon za osobu. Hromadná vstupenka za turistickou skupinu rodičů byla kompenzována sáčkem bonparů. Po zaplacení nás přivítal průvodce na hradě Kameňáku. Provedl nás historií hradu, legendou o kamenném drakovi, nechyběla ani hladomorna a šibenice. Po ukončení prohlídky skupina Kulový blesk rodičům ukázala a popsala svůj vytvořený domovní znak a nakonec nechybělo ani společné fotografování u hradu Kameňáku. Výlet po hradech tímto neskončil. Čekal nás ještě druhý hrad Plzeňák. Plzeňáci nás po zaplacení stejného vstupného uvítali zcela odlišnou historií o husitech a jednohrbém velbloudovi, kterého hradní páni chovali za vodním příkopem (hlemýžď byl seznán velbloudu v dané situaci a místě nejvíce podoben). Za další sladký poplatek si návštěvníci mohli velblouda pochovat a dokonce jej políbit. V rámci prohlídky Plzeňáci popsali a ukázali svůj znak a samozřejmě následovalo u hradu upomínkové fotografování. Rodičům turistům nakonec skupiny ukázaly a popsaly všechny kroky, které je dovedly ke zhotovení znaku a hradu.

„... Uvědomuji si nejen přínos, ale i nedostatky a chyby, které se v rámci projektu naskytly, ale důležité je pro mě se z nich poučit a příště se jim vyvarovat...“
(Mgr. Radka Rejhová)

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

VYHODNOCENÍ DĚTMI

Děti byly aktivitami velice nadšené, zvlášť kladně byla hodnocena prohlídka Pivovarského muzea, spaní na dvoudenním pobytu, noční hra, stavba hradů. Nelibost vzbudila absence soutěžení a nevyhlášení vítězů v jednotlivých aktivitách. Samy si určovaly, kdo vyhrál. Stavění hradu všechny nadmíru bavilo, jen děti mrzelo, že nebylo uskutečněno jeho dobývání.

PEDAGOGICKÉ VYHODNOCENÍ

Pedagogický cíl v dané časové dotaci byl splněn a připravený časový harmonogram dodržen. Pouze v prvním seznamovacím kroku nebylo pro nepřízeň počasí uskutečněno fotografování dětmi před domy. Děti mohly (v seznamovací části s projektem) více samy zjišťovat některé informace (internet, knihy). Realizace projektu není zcela dokončena – keramický znak našeho domu nebyl z časových důvodů dokončen. Zhotovení bude realizováno v novém školním roce 2010–11 v keramické dílně. Druhá část projektu – postavení hradu – byla mimo můj záměr, což u dětí oceňuji. Rozdělení do dvou neměnných skupin vedlo k neustálé soutěživosti. Pro menší děti (4 až 5 let) mohlo být připraveno více adekvátních aktivit, aby se mohly častěji zapojit. Nadšení nad projektem vyjádřili všichni (včetně rodičů), byl poučný, načerpali jsme spoustu zážitků. Myslím, že projekt pomohl k hlubšímu poznání mezi jednotlivci a tím k pevnějšímu přátelství a soudržnosti zúčastněných.

⑤ Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Projekt je využitelný z části pro jakoukoli skupinu, zvláště pro aktivity ve městě – zkoumání původu domů, hledání významu znaků, práce ve skupině. Oceňuji část věnovanou tvorbě vlastního znaku domu vycházejícího z charakteru lidí žijících v jednom domě. Doporučuji k realizaci.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

„... Na pedagogickém projektu bylo pro mě velmi důležité a velkým přínosem to, že projekt vychází z nápadů dětí, co chtějí dělat, co by se chtěly dozvědět, poznat, naučit. Myslela jsem si, že to bude jednoduché, že o stavbě projektů něco znám, ale když jsme začínali v modulu s přípravou pedagogického projektu a postupně jsme si rozebírali křivku stavby projektu, měla jsem z toho velký chaos, co je vrchol, výstup, jak si stanovit správně cíl. Ze školy jsem odjížděla nevyrovnaná, zmatená, co si vyberu za námět, který bude v mých silách zrealizovat...“ (Alena Fialová)

Jarní byliny a rostliny

Autor

Miloslava Koncošová

Organizace

ZŠ Studnice

Cílová skupina

Děti ze školní družiny, 1.-5. ročník

Klíčová slova

Bylinky, herbář, čarodějnice, čaje

Časový rozsah realizace

1,5 měsíce (březen, duben), družinová setkání + pracovní výchova v rámci výuky

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna, venkovní prostory pro slavnost, knihovna

Materiální podmínky, potřeby

Krabičky od bylinných čajů, potřeby pro pěstování bylinek, řeřicha, fazole, bylinky, knížky o bylinkách, výtvarné potřeby pro dekorování hrnků, ukázkový herbář, potřeby pro vaření čaje, plastové lahve, krepový papír, potraviny pro čarodějnickou slavnost, kostýmy čarodějnic

Cíle příkladu dobré praxe

- Seznámení s názvy jarních bylin a rostlin. Poznat jejich využití, pěstování. Podpořit zájem dětí o jarní přírodu.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Jarní bylinky a rostliny představuje projekt, v rámci kterého se děti důkladně seznámily s bylinkami a rostlinkami, které rostou v blízkosti jejich domovů a mohou tak snadno využít jejich léčivou sílu. Děti si vyzkoušely vše, od poznávání bylin přes vaření čaje, lisování rostlin, sestavování herbáře, až po míchání čarodějných lektvarů.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence komunikativní
- Vést děti k porozumění různým typům textů a záznamů, obrazových materiálů, běžně užívaných gest, zvuků a jiných informačních a komunikačních prostředků.
- Rozvíjet schopnost přemýšlení o nich, reagování na ně.
- Dát dětem příležitost tvořivě využívat získané poznatky ke svému rozvoji a aktivnímu zapojení do společenského dění.

Kompetence k učení
- Dát dětem příležitost klást otázky a hledat na ně odpovědi.
- Rozvíjet schopnost aktivně si všímat, co se kolem dětí děje.
- Rozvíjet potřebu porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí.
- Dát příležitost k poznání, že se mohou mnohému naučit.
- Dát příležitost k prožití radosti z toho, co samy děti dokážou a zvládnou.

Činnostní a občanské kompetence
- Rozvíjet u dětí zájem o druhé i o to, co se kolem děje.
- Podporovat děti v otevřenosti k aktuálnímu dění.

Kompetence k trávení volného času
- Podporovat orientaci dětí v možnostech smysluplného trávení volného času.
- Učit děti vybírat zájmové činnosti dle vlastních dispozic.
- Dát příležitost k rozvoji zájmů dětí v organizovaných skupinách i individuálních činnostech.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

O tvorbě našeho projektu jsme začali přemýšlet koncem března, kdy ještě nebylo počasí příznivě nakloněno k tomu, abychom vyrazili ven do přírody a začali si užívat jarního počasí. Proto jsme zahájili povídání o bylinkách ve třídě. Rozběhla se velká diskuze, kdo zná jaké bylinky. Toto téma bylo velmi populární vzhledem k doznívání léčby kašlů a rým. Předávali jsme si zkušenosti, která bylinka nám byla nejvíce užitečná při marodění. Děti přinesly krabičky od čajů, které pily během nemocí, a postupně zkoumaly, které že bylinky je to vlastně léčily.

Venku bylo stále ošklivo, tak jsme si pro radost v družině zaseli řeřichu. Povídali jsme si, k čemu je užitečná a co všechno potřebuje k tomu, aby rostla. Děti byly rozděleny do pěti skupinek.

Ve čtyřech skupinkách sely řeřichu. Do kalendáře napsaly datum, aby mohly sledovat, za jak dlouho jim vyroste. Děvčata přimalovala sluníčka pro ozdobu a i jako potřebu světla pro bylinku.

Pátá skupinka si vzala na starost naši družinovou rostlinu (scindapsus), kterou přesadila a nařízkovala.

Řerichu jsme zaseli v pondělí. Každý den děti sledovaly, jak se semínka probouzejí a už v pátek se radovaly ze zelenajících květináčů. Jeden květináč nám zůstal pro ozdobu a pochoutku ve družině

Dva obdržely paní z naší vesnice, které jsme byli navštívit při oslavování jara ve Studnicích.

Čtvrtý dostala jako dárek paní knihovnice při naší návštěvě v náchodské knihovně (u příležitosti vrcholu předcházejícího projektu měsíce knihy).
Této návštěvy jsme využili i pro naše bylinky. Děti, které pravidelně navštěvují knihovnu a vlastní průkazku, zapůjčily knihy o bylinkách, které nám paní knihovnice doporučila nebo pomohla vyhledat.
Hned naproti knihovně je čajový obchod. Zkoumali jsme výlohu s čaji. Zde bylo nepřeberné množství bylin na všechny nemoci a neduhy. Každý si vybral jeden sáček a přečetl, co léčí nebo podporuje. Obchůdek je velmi malý, děti si jej prohlédly a nakupovaly po skupinkách.
V týdnu jsme četli a prohlíželi ve vypůjčených knížkách. Děti nanosily i spoustu knížek z domova.

Výroba hrnků na čaje
Do projektu byly děti zapojeny i při školní výuce. Při pracovních činnostech vyráběly bylinkové hrnečky.

Čtení knížky Heřmánek a Mařinka
Pro motivaci jsme přečetli pohádku z knížky Heřmánek a Mařinka, kterou pak děti dočetly s paní učitelkou při hodinách čtení.

Bylinkové leporelo
Kreslily nejprve podle své fantazie, potom porovnávaly podle knih. Někdo kreslil přímo podle předlohy. Výsledkem bylo bylinkové leporelo.

Bylinkový kvíz
Zatímco děti malovaly a vyráběly leporelo, starší děti (čtvrťáci a páťáci) připravily soutěžní kvíz. Nejprve se děti rozdělily do tří skupin podle názvů bylinek (petrklíč, podběl a plicník). Potom plnily společně přichystané úkoly. Odměna byla přichystaná pro každé družstvo v podobě dobrot. Vítězné družstvo mělo právo prvního výběru. Kvíz dopadl pro dvě družstva nerozhodně, tak děti dostaly doplňkový úkol s tajenkou o bylinkách, který rozhodl o vítězi. Potom už bylo jen rozebrání cen a baštění.

„... Během tohoto projektu jsem si uvědomila, že děti i když si rády hrají spontánně, rády objevují nové věci, tvoří, malují, zpívají a vše toto lze sestavit v pěkný projekt, který může být zábavou jak pro děti, tak pro pedagoga samotného...“
(Petra Nachlingerová)

První hledání bylinek
Počasí se umoudřilo a my vyrazili konečně ven. Sluníčko, ale také ještě hodně mokro a bláto, i tak jsme se odvážně pustili na průzkum. Úkol zněl přinést kvetoucí rostlinu. Prvňáci nepochopili a trhali vše, co rostlo. Dokonce jsme už objevili i první petrklíč. Zde prvně padlo slovo herbář. Přebírali jsme rostlinky schopné k vylisování a plánovali, jak takový herbář vyrobíme.

Herbář (výstup projektu)
Jedna dívka přinesla do družiny na ukázku herbář své babičky, který dělala, když studovala zahradnickou školu (z roku 1965). Děti si ho prohlížely, některé rostliny poznávaly a padlo rozhodnutí, že si vyrobíme herbář, který bude sloužit pro výuku prvouky a přírodovědy a bude předán na slavnostním ukončení školního roku paní učitelce, která tyto předměty vyučuje. Tak lisujeme květiny, děti při vycházkách venku trhají rostliny a mají radost, když přinesou nějakou novou, kterou ještě nemáme. Zároveň hledají v knížkách název a její charakteristiku.

Mým původním plánem o vrcholu našeho projektu byla družinová čajovna. Nakonec, po dohodě s kolegyní a i po náznacích dětí, k čemu jsou bylinky dobré, jsme vymyslely, že vrcholem bude míchání bylinkových lektvarů a konání družinových čarodějnic.
Zde vzniklo sloučení s činností kolegyně, která s dětmi pracovala na čarodějnických aktivitách. My jsme stále pokračovali v prohlubování bylinkových znalostí, už jako správné babky kořenářky (někdy přímo čarodějnice) jsme vymýšleli směsi čajů, různé recepty a i lektvary.

Výroba lahviček na přípravu bylinkových lektvarů.

První vaření a ochutnávka čaje
Stále se nám nepodařilo najít místo, kde by kvetl podběl. Po víkendu jedno dítko přineslo plnou misku podbělových kvítků. Ty jsme dali hned sušit. Následovala velká příprava na ochutnávku podbělového čaje. Děti ochutnávaly nejprve čaj neochucený, pak s medem. Byla to velká dobrota, na ochutnávku byly pozvány i děti, které s námi čaj nevařily. Pro velký úspěch byla plánovaná další ochutnávka. Tentokrát čaj kopřivový.

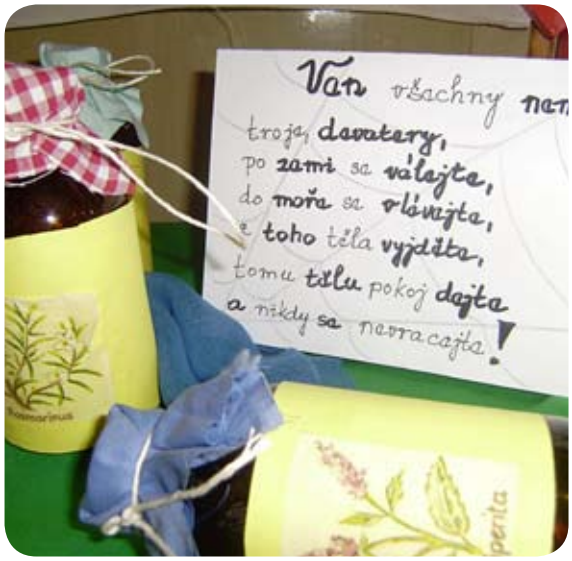

Sbírání kopřivy
Starší děti hledaly na počítači informace o kopřivě. Nalezly zajímavé

„... S projektovým vyučováním jsem se seznámila poprvé. Některé postupy jsem ve své práci již používala, ale zpracovat je do podoby projektu jsem neuměla, i když jsem to tak často nazývala. Naučila jsem se při studiu, jak projekt má správně vypadat, z jakých kroků se skládá, co má přinést žákům a jak stanovit cíle...“
(Monika Macurová)

články nejen o ní, ale i o jiných rostlinách. Nakonec vybraly zajímavý text, který nám posloužil i při výrobě našeho kopřivového čaje.
Samotný sběr kopřivy byl náročný. Děti i přes nepříjemné překážky ze strany kopřivy natrhaly plný košík a daly je sušit.
Den před druhou plánovanou ochutnávkou kopřivového čaje jsme vyrazili pro zdravou ostrou vodu (minerální), která pramení v sousední vesnici. Také jsme sbírali sedmikrásky. Většina dětí, která už měla zkušenosti s pitím kopřivového čaje, strašila ostatní, že se mají na co těšit. Že je to pěkně „nepijící“.

Vyrobili jsme ozdobný led do šťávy, pro ty, kterým nebude čaj chutnat, aby si mohli spravit chuť bylinkovou šťávou z ostré vody. Tu jsme dělali ze šťávy z černého bezu, kterou nám poslala na ochutnávku jedna maminka i s receptem. Šťáva s kostkami sedmikráskového ledu skutečně chutnala více než zdravé kopřivy. Máme v plánu ke konci školního roku, až pokvete černý bez, také si vyrobit vlastní šťávu.

Výroba kopřivového čaje
Pro usušené kopřivy jsme připravily sáčky s obrázkem kopřivy a popisem, k čemu jsou kopřivy dobré.

Míchání bylinkových lektvarů
Děti byly rozděleny do skupinek. Každá si vylosovala barvu (krepový papír). Podle té pak vybíraly rostlinu nebo bylinu, která tvořila základ jejich nápoje. Plastovou láhev naplnily útržky krepového papíru a zalily vodou. Společně vymýšlely název a použití lektvaru. Nakonec si ho po skupinkách vzájemně představily.

Vrchol projektu – Družinové čarodějnické odpoledne
Jsme malá škola a děti v družině se různě prostřídávají. Větší část činností provádíme všichni společně. Tak také došlo na společné plánování.
Páťáci si vzali na starost výrobu plakátů. Vyrobili dva. Jeden na vstupní školní dveře, druhý na školní chodbu. Pozváni byli pan ředitel i paní učitelky.

Další skupinka dětí si vzala na starost přípravu občerstvení. Vymýšlely, co dobrého připraví. Za peníze, které jsme dostali od pana ředitele, děti nakoupily potřebné suroviny. Byly opět rozděleny do více týmů. Jeden tým chystal bylinkové nápoje pro osvěžení z naší osvědčené ostré vody. Jedna láhev byla ochucená mátou, druhá meduňkou.
Další skupinka vyráběla sladkou kuchyni. Chystala dortíčky, piškoty a sušenky slepované marmeládou, polévané čokoládovou polevou a nakonec zdobené lentilkami, rozinkami a oříšky.
Další skupinka chystala slané občerstvení, kde děti mazaly rohlíky pomazánkovým bylinkovým máslem a zdobily, jak jinak, než zdravou pažitkou a ředkvičkami.
Poslední skupinka měla na starost připravit vše pro čarodějnické odpoledne venku. Místo pro oheň a dřevo z lesa. Hlavní dřevo nám dodal místní pan hajný.
Nakonec se nám podařilo zapojit do naší slavnosti i jednoho dobrovolníka, který vede sportovní kroužek. Ten si vzal na starost přípravu laviček a roli diskžokeje.
Vše bylo připraveno, akce mohla začít. Nastalo velké strojení, malování, vonění a sraz všech čarodějnic a bab kořenářek. Po příchodu pozvaného hosta pana ředitele bylo slavnostní přivítání a pozvánka na malé čarodějnické občerstvení s ochutnávkou mátového a meduňkového lektvaru.

Potom jsme průvodem došli k obecnímu úřadu, kde nás čekala paní starostka. Zde proběhlo kouzlení všech čarodějnic a předání kopřivového čaje paní starostce. Následně jsme se stejným programem navštívili ještě maminku jednoho žáka, která pro čarodějnický klan připravila také malé pohoštění. Pak už jsme dorazili na naše stanoviště, kde nás čekal připravený program.
Nejprve samotné představení čarodějnic, jméno a místo, odkud přiletěly. Různé pohybové hry na rozproudění, míchání lektvarů s říkáním zaříkávadel a hledání úkolu po skupinkách v lese. Rozdělání ohně, opékání špekáčků a na závěr diskotéka. Překvapením pro nás všechny bylo vyslání vzkazu všem kolegyním čarodějnicím od druhé paní vychovatelky. Za pomoci pana ředitele a jednoho ochotného tatínka byl odeslán hořící balonek se vzkazem a tím byla naše slavnost ukončena.
Po slavnosti jsme ještě pokračovali v práci s bylinkami a rostlinami. Zakořenily se nám řízky od družinového scindapsusu. Děti zasadily pět řízků, pro každou třídu jeden. V plánu bylo, že budou sledovat, jak každé třídě roste a potom porovnávat jeho délku. Ale po neshodách při péči o tyto květináče (navzájem si škodily přeléváním kytek) byly rostlinky preventivně umístěny do každé třídy ihned.

Klíčení fazolek
Velkou zábavou bylo pozorovat klíčení fazolek. Do pytlíku s mokrou látkou byla dána fazolka a zavěšena na okno. Měli jsme tři druhy fazolek a byla provedena sázka, který druh začne jako první klíčit. Po brzkém vyklíčení děti fazolky zasadily a nyní sledují, jak rostou. Je v plánu fazolky vypěstovat a dodat do školní kuchyně. Uvidíme.
Stále pracujeme na herbáři, lisujeme květiny, píšeme záznamy. Herbář bude předán paní učitelce po dokončení.

Během projektu jsme hráli tyto hry.
Honičky, kdy děti byly různě rozděleny podle názvu rostlin.
Děti vyrobily bylinkové pexeso, které jsme pak hrály jako živé pexeso.
V lese jsme hráli lístečkové sbírání bylin (žluté lístečky znázorňovaly petrklíč, zelené kopřivu). Děti byly rozděleny do dvou skupinek a měly za úkol nasbírat co nejvíce bylinek.
Vymění si místo – děti se staly vybranými rostlinkami a za úkol si měnily místa.
Hádej, kdo jsem (děti říkaly charakteristiku bylinky a ostatní měli za úkol uhodnout, která bylinka je).
Čichová hra – podle vůně děti rozeznávaly bylinky (máta, meduňka, kopřiva, pažitka).

„... Při realizaci tohoto projektu jsem si opět ověřila znalosti získané studiem Klíče pro život. Práce se skupinou – určení si pravidel, přenesení zodpovědnosti na děti a být pouze rádcem, bylo pro mne osvobozující. Všichni šli za společným cílem, který si sami určili, s velkým elánem. Už teď mám představy o dalších projektech trvajících delší časový úsek...“
(Milena Kasalová)

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Do našeho projektu byla zapojena celá škola. Zájem projevily i paní učitelky, které vyučují prvouku a přírodovědu. Škola byla a je vyzdobená různými výrobky na motivy květin. Děti nosí stále do tříd i do družiny různé květiny, samy je pojmenovávají a přispívají svými dalšími nápady.
Vše se nám vydařilo, naše práce a znalosti byly odměněny zábavou a legrací při akci čarodějnic.
Organizaci projektu narušovala nestálost dětí v družině (různý rozvrh, kroužky a nemocnost).

⑤ Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Projekt je velmi dobře realizovatelný ve školní družině. Dětem jsou nabízeny aktivity postupně, vzhledem k možné časové dotaci činností ve školní družině. Doporučuji při realizaci spolupracovat s učitelem, k využití poznatků získaných z aktivit projektu ve výuce.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

„... V projektu jsem mohla uplatnit mnoho aktivit, které jsme se učili v modulech pedagogiky, komunikace, zážitkové pedagogiky. Konečně jsem si důsledněji uvědomovala důležitost klíčových kompetencí, které jsem si v projektu vytyčila a po celou dobu sledovala, zda jsou jednotlivými kroky plněny...“ (Alena Fialová)

„... Problémem v rámci družinové práce jsou různé příchody a odchody dětí z družiny. Během projektu jsem se snažila nastavit hodiny práce tak, abych eliminovala co nejmenší pohyb dětí ve družině a tím nenarušovala chod projektu, což se ne vždy dařilo úplně na sto procent...“ (Petra Nachlingerová)

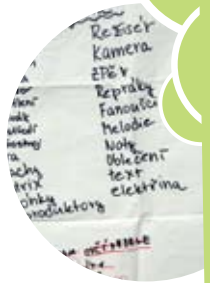

Jak se dělá hit

Autor

Vladimíra Šlosarová

Organizace

2. ZŠ Hořovice

Cílová skupina

Žáci šestých až devátých tříd základní školy

Klíčová slova

Hudební výchova, natáčení videoklipu, hudební nahrávka, projektové vyučování

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 10 vyučovacích hodin hudební výchovy

Vhodný prostor k realizaci

Školní třída, klubovna, počítačová učebna

Materiální podmínky, potřeby

Klavír, televize, videorekordér, CD přehrávač, DVD přehrávač, kamera, fotoaparát, nahrávací zařízení, papíry, fixy

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Zjistit, jak se dělá CD, popřípadě videoklip. Co všechno je třeba k tomu, aby mohla vzniknout hudební nahrávka, videonahrávka a co je potřeba k dokončení videoklipu.
- Výsledkem, hlavním cílem je natočení nahrávky písně s vlastním textem a hudbou a vytvoření videoklipu.

Osobnostně sociální cíle

- Zvýšit u žáků zájem o hudbu a hudební výchovu.
- Zapojit všechny žáky do hodin hudební výchovy.
- Naučit žáky spolupracovat.
- Seznámení žáků s rozdíly hudebních žánrů i textů.
- Naučit žáky pracovat s video i audiotechnikou a potřebnými programy na počítači.
- Zpestřit hodiny hudební výchovy.
- Naučit skupinu žáků pracovat společně na jedné věci = spolupracovat, rozhodovat, vyjednávat, argumentovat.
- Rozvoj komunikace mezi žáky, tolerance k jinému názoru, možnost říct ne.
- Samostatně si organizovat činnosti.
- Zodpovědnost za skupinu. Zjistit, jak je složité rozhodovat za ostatní, vzít na sebe zodpovědnost, jeden je závislý na druhém, když nesplním svůj úkol, zabrzdím skupinu
- Zjistit, kolik času je třeba pro natočení hudby a nahrání videoklipu.
- Pochopit, jak podrobný scénář musím mít předem, abych dokončil úkol.
- Jak je důležité znát předem obsah toho, co chci sdělit ostatním.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Jak se dělá hit představuje projekt, v rámci kterého se čtyři třídy základní školy při hudební výchově pokusily natočit píseň a videoklip. V každé třídě práce probíhala jinak, žáci došli k odlišným výstupům, do jejich práce se promítala specifika konkrétní třídy, věkové skupiny apod.

2 Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení

Učit žáky

- vybírat a užívat pro efektivní učení vhodné způsoby, metody a strategie, plánovat, organizovat a řídit vlastní učení, projevovat ochotu věnovat se dalšímu studiu a celoživotnímu učení,
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a syntetizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- operovat s obecně platnými termíny, znaky a symboly, uvádět věci do souvislostí, propojovat do širších celků poznatky z různých vzdělávacích oblastí,
- kriticky hodnotit výsledky svého učení, diskutovat o nich.

Kompetence k řešení problémů

- Učit žáky ověřovat prakticky správnost řešení problémů a osvědčené postupy aplikovat při řešení podobných nebo nových problémových situací, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů.
- Učit žáky kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí.
- Podporovat žáky v zodpovědnosti za jejich rozhodnutí a výsledky těchto rozhodnutí. Rozvíjet u žáků schopnost obhájit se.

Kompetence komunikativní

- Rozvíjet u žáků schopnost naslouchat promluvám druhých lidí, porozumět jim, vhodně na ně reagovat, účinně se zapojovat do diskuze, obhajovat vlastní názor a vhodně argumentovat.
- Vést žáky k využívání informačních a komunikačních prostředků a technologií pro kvalitní a účinnou komunikaci.
- Učit žáky využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných pro spolupráci s ostatními.

Kompetence sociální a personální

- Učit žáky účinně spolupracovat ve skupině, podílet se společně s pedagogy na vytváření pravidel práce v týmu, pozitivně ovlivňovat kvalitu společné práce.
- Dát žákům příležitost přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celého kolektivu.
- Rozvíjet u žáků potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu.
- Vést žáky k respektu k různým hlediskům.
- Podporovat žáky při čerpání poučení z názoru druhých.

Kompetence občanské

- Vést žáky k zodpovědnému rozhodování podle dané situace, k poskytnutí účinné pomoci dle svých možností.
- Učit žáky respektovat, chránit a ocenit naše tradice, projevovat pozitivní postoj k uměleckým dílům, smysl pro kulturu a tvořivost.

Kompetence pracovní
- Učit žáky využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje.
- Podporovat žáky při adaptaci na změněné nebo nové pracovní podmínky.
- Vést žáky k dodržování vymezených pravidel.

Kompetence k trávení volného času
- Učit žáky plánovat, organizovat a řídit vlastní volný čas.
- Učit žáky vybírat vhodné způsoby trávení volného času.
- Dát žákům příležitost k rozvoji vlastních zájmů a zálib, odbornosti, talentu.

„... Některé děti se neochotně zapojovaly do samostatné činnosti, na jednom setkání si samy vybraly, že do dalšího zjistí informace o resuscitaci a poté nepřinesly nic. Občas byly problémy s dodržováním pravidel (zejména chování se k sobě vzájemně, vzájemné skákání si do řeči). Nezřídka se naše snaha o praktický nácvik střetávala s očekáváním dětí, že „to do nich nalijeme vykládáním či videem".

„... I přesto lze hodnotit projekt úspěšně, měl jasný vrchol i výstup v podobě informačního letáku. Nevyplnily se ani naše obavy pramenící ze zkušeností, kdy neúspěch je podnětem ke vzájemnému osočování a následnému kolapsu spolupráce ve skupině. Tentokrát se podařilo veškeré náznaky na soutěži překonat." (Mgr. Libor Procházka)

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

DŮLEŽITÉ VSTUPNÍ INFORMACE PŘED ZAHÁJENÍM PROJEKTU
- Znalost cílové skupiny.
- Znalost prostředí.
- Znalost materiálních a technických podmínek školy.
- Časové možnosti.

Cílová skupina
Žáci šestých až devátých tříd (11–15 let).
Téměř jsem je neznala, hudební výchovu jsem začala učit ve druhém pololetí. Projekt probíhal ve čtyřech třídách (šestá, sedmá, osmá a devátá třída).
Věděla jsem, že každý ročník bude reagovat jinak, musím mít připraveny varianty pro jednotlivé ročníky.

Prostředí
Třída základní školy, bez možnosti přesouvání židlí a stolů a ponechání rozdělané práce ve třídě. Je to vypůjčená třída gymnázia, není možnost slyšet školní rozhlas.

Materiální a technické vybavení
Ve třídě je klavír, televize, videorekordér, CD přehrávač, DVD přehrávač. Možnost využít počítačové učebny.
Kameru, fotoaparát, nahrávací zařízení, papíry, fixy zajistím já.

Časové možnosti:
Vyučovací hodina 45 minut.
Není možnost spojit nebo přesunout hodiny.
Zahájení projektu nejpozději 15. března, konec nejpozději 19. května. Maximálně 10 vyučovacích hodin, to je sedm a půl hodiny čistého času
Po seznámení se všemi potřebnými vstupy jsem se připravila na první hodinu.
Kladla jsem si spoustu otázek a odpovídala si za jednotlivé ročníky.

PRVNÍ FÁZE MOTIVACE

První hodina
Měla jsem připraveno několik variant pro úvod a motivaci žáků.
Víte, co je hit?
Víte, jak se dělá hit?
Jak vznikne?
Znáte nějaké hity?
Proč si myslíte, že je to hit?
Kdy se z písničky stane hit?
Co většinou hit doprovází?
Chcete si vyzkoušet, jak se dělá hit?
Pojďme si zkusit, jak se dělá písnička a jak se z písničky stane hit.
Natočme hudbu, která nás zajímá.
Ukažme škole, že jsme dobří.
Co potřebujeme k tomu, abychom nahráli hit?

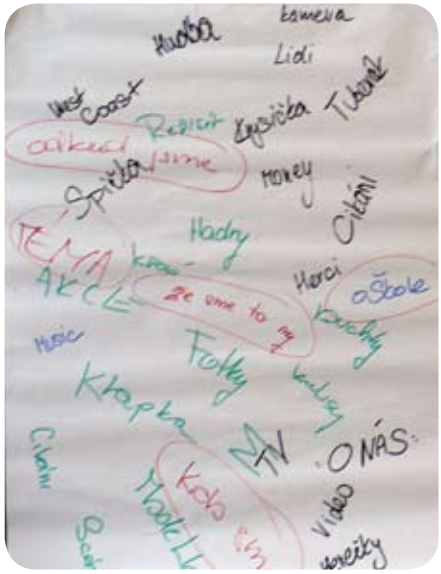

Po otázce Co potřebujeme k tomu, abychom nahráli hit nastalo ve všech třídách bouření. Žáci chrlili odpovědi a náměty, co je k tomu třeba. Odpovědi zapisovali ve všech třídách tři žáci na jednotlivé velké papíry. Zapisovali všechno včetně sponzorů, tanečnic, kouřových efektů. Nikdo nápady nehodnotil. Když byly všechny náměty vyčerpány, společně jsme probírali, které nápady jsou v našich podmínkách proveditelné a které nepotřebujeme. Dále jsem otevřela téma, co uděláme, když se nám povede písnička natočit, kde ji budeme prezentovat. Vybrané návrhy byly přepsány na nový papír a zazvonilo.

DRUHÁ FÁZE VÝBĚR A ROZDĚLENÍ ROLÍ

Druhá hodina
Společné zopakování výstupů z první hodiny – co potřebujeme, a vyvěšení na tabuli. Pokračování v tématu, když se nám povede video natočit, kde všude bude zveřejněno.
Webové stránky školy, školní akademie, Youtube, Facebook, rozdáno žákům a rodičům, v rámci hudební výchovy bude pouštěno ostatním třídám, proběhne školní divácké hlasování.
Prezentace ve školním rozhlase byla zamítnuta proto, že ve třídě pro hudební výchovu není školní rozhlas.

V každé třídě se shodli na rolích, bez kterých nejde úkol splnit.
Kameraman, režisér, scénárista, maskér, kadeřník, střihač, klapky, tanečnice.
Tyto role byly okamžitě rozebrané, žáci se sami hlásili, také byly obsazeny role diváků a těch, kteří nechtějí nic dělat.
V šesté, sedmé a deváté třídě zůstaly role textaře, hudebního skladatele, zpěváků či zpěvaček neobsazené. Nikdo nechtěl skládat hudbu ani text. Třídy se dohodly, že natočí pouze video a k němu sestříhají hudbu, která je zajímá.
Na tuto situaci jsem musela reagovat. Dochází k ujasnění cíle. Nenatáčíme CD, natáčíme video o nás.
Pokládala jsem otázky typu:
Co bude obsahem videoklipu? Co tím chcete o sobě říct?
Co chcete, aby se o vás škola nebo ostatní třídy dozvěděli?
Jakou hudbu použijeme, kde ji vezmeme, kdo ji sestříhá atd.?
Po těchto otázkách nastalo další bouření na téma – obsah videoklipu.
Výsledkem bouření bylo:

Šestá třída
Neumíme se poslouchat, nechceme chodit do školy, škola nás nebaví, přepadení školy. Vyhrálo přepadení třídy, únos učitele a jeho zachránění.

Sedmá třída
Nejsme kamarádi, naše třída si nerozumí, výbuch školy.

Osmá třída
Tady se okamžitě přihlásil textař, nesměle se přihlásily zpěvačky, s hudebním doprovodem to bylo horší, protože ve třídě nejsou téměř žádní hráči na hudební nástroj. Ve třídě je začátečník na kytaru, hráč na flétnu, začátečník na bicí. Nedohodli jsme se na obsahu videa, měl by vzniknout až po přečtení textu.

Devátá třída
Jak šel čas – jdeme do školy, hodina chemie, rodičák, poslední vysvědčení, poslední rozlučka.
Sepisují po skupinkách postup jednotlivých natáčecích scén s konkrétními herci.
Zvoní.

TŘETÍ FÁZE PLNĚNÍ JEDNOTLIVÝCH KROKŮ PROJEKTU

Třetí hodina
Zopakování toho, kam jsme se dopracovali, zopakování scénáře a výběr hudby. Nastalo další bouření, výběr hudebního žánru. To byl jeden z největších problémů v celém projektu. Názory žáků nesourodé, nekompromisní, každý chtěl pouze ten svůj žánr a na jiné názory nebral

ohledy. Nepomohlo ani hlasování a dostali jsme se do krize.
Reakce jednotlivých tříd.

Šestá třída
Hudbu teď nepotřebujeme, nejdřív něco natočíme a potom k tomu přidáme hudbu.

Sedmá třída
Nechtějí nic natáčet, je to moc práce, stejně se nedohodneme, každá odpověď směřuje k zesměšnění situace a hlavně k sexu.

Osmá třída
Textař přinesl text, čteme si ho, padají náměty na plakáty, jednotlivé scény videa.
Problém je s hudbou. Autor textu nemá jasnou představu o hudbě, s navrhovaným členěním písně nesouhlasí**.** Opouštíme hudbu a věnujeme se scénáři. Zvoní.

Devátá třída
Vybereme od každého žánru něco, k jednotlivým scénám vybereme hudbu. Dochází ke konkrétnímu výběru hudby k jednotlivým tématům. Hudbu si přehrávají na MP3. Zvoní.

Čtvrtá hodina – Přináším videokameru, natáčíme první scény

Šestá třída
Téma únos učitele ze třídy a jeho zachránění.
Kameraman si připraví kameru, vyzkouší, je připraven.
Scéna začíná hodinou hudební výchovy, režisér řekne svoji představu. Rozdělí si role, kdo je učitel, kdo klapka, kdo bude ten, který unese učitele, kdo bude učitele zachraňovat. Nejprve si scénu vyzkouší, potom natočí, prohlídka natočeného záznamu, opakování s malými změnami. Pomalu jim dochází, že scénář není připravený, že neví, jak budou pokračovat. Zvoní.

Sedmá třída
Pokouším se ještě po minulé krizi navázat na zdárné začátky, kdy si společně ujasňovali, jak se dělá video. Marně – projekt v této třídě končí.

Osmá třída
Kameraman je velice aktivní, připravený natáčet, režisérovi není jasné, jak se bude začínat. Pro scénu na pískovišti není počasí, herci se nechtějí maskovat ani převlékat. Padá návrh, že videoklip bude o třídě, jak vznikala písnička. Kameraman točí situace ve třídě. Pokoušíme se dát dohromady hudbu k textu, nedaří se. Ostatní žáci po skupinách vytváří scény z hodiny zeměpisu, kreslení, které kameraman točí. Nestačíme si pustit nahrávku, zvoní.

Devátá třída
Kameraman je připraven, točíme na dvě kamery – jeden žák si přinesl vlastní videokameru. Natáčíme scénu, jak jdeme do školy a hodinu chemie. Podle žáků není třeba žádný scénář, prostě natočíme, jak jdeme do školy. Opustí třídu, jdou před školu a příchod točí kameramani. Bez přípravy také natáčí hodinu chemie. Zvoní.

Pátá hodina – Pokračování nahrávání děje videa

Šestá třída
Žáci si přinesli připravené masky pro únosce, společně vytváří další scénu, dochází k dohadům o pokračování děje – chtějí měnit původní záměr natáčení – školu přepadne pes, mimozemšťani, ninjové, vytvoříme kreslenou postavičku, přijede bagr a rozboural školu, vyskáčeme oknem ven ze školy.
Dohodli jsme se na reálné scéně. Zopakujeme únos učitele, maskovaní žáci ho odvedou za dveře, třída je opuštěna, učitel unesen, někdo z žáků zorganizuje zachránění učitele. Hlásí se ten, kdo bude velet záchraně učitele, vybírá si zachránce. Zvoní, scénu jsme nenatočili.

Osmá třída
Dostává se do krize, máme text, zpěvačky, nemáme hudbu a nejsou herci. Musíme společně upravit text, který není vždy v rýmech a rytmický. Přicházím s návrhem hudby, který vychází z představ autora. Zkoušíme s děvčaty zpívat, nahráváme zpěv. Skupinky malují obrazy spojené s textem. Hodina končí s tím, že nechtějí dále pokračovat.

Devátá třída
Pouští si nahrávku, nejsou moc spokojeni, znovu natáčí hodinu chemie. Při přetáčení videa si ji vymažou. Konstatují, že je to nebaví a že nechtějí nic dokázat a že je to moc složité a těžké. Musí se domlouvat a to je nebaví. Také končí.

Šestá hodina

Ve všech třídách opouštíme nahrávání a natáčení, věnujeme se hudebním žánrům, posloucháme jednotlivé hudební styly, poznáváme zvuky, vytváříme živé obrazy na jednotlivé známé písně.

Sedmá hodina

Šestá třída – pokračují ve scéně se záchranou učitele, hádají se, nedovedou se shodnout, jak bude záchrana učitele vypadat, každý má svůj názor a nejsou ochotni se domluvit. Návrh domluvit se v menších skupinách nebyl přijat.
Pouští si nahrané scény, konstatují, že je to kravina, nemají sílu dokončit to, co začali.
Končí s projektem.

Osmá třída – Po krizi z minulé hodiny jsou rádi, že mohou dál pracovat. Přináším nový návrh hudby, který je přijat. Zpěvačky trénují zpěv, kameraman točí záběry ze třídy a fotí. Kdo není zapojen do nahrávání, navrhuje obal CD, jeho název. Pracují ve skupinkách. Je natočena hudební nahrávka. Nahrávek je víc, aby bylo na výběr té nejlepší. Kameraman si bere domů kameru – na sestříhání pracují 3 kluci společně. Další technici si vzali nahrávku pro vypálení na CD.

„... Z realizace projektu jsem měla na začátku obavy vzhledem k málo času, rozdílnému věku dětí a hyperaktivitě některých z nich. Činnosti ale děti zaujaly a při výrobě lampionu byl i ten „nejživější“ chlapec tak zabraný do práce, že ho vůbec nic nerozptylovalo...“
(Milena Kasalová)

Osmá hodina

Osmá třída

Přináší nahrané CD, částečně sestříhané video. Protože si pořádně nevěděli rady se sestříháním videa, domluvila jsem jim pomoc u kamarádů, kteří mají potřebné programy a dokázali jim poradit. Tuto část bez kvalitního softwaru nelze udělat. Při pouštění nahrávek jsou spokojení, vyzařuje z nich pocit, že to dokázali. Jsou naladění pozitivně. Nahrávka zpěvu je nekvalitní, falešná, je tam slyšet šum třídy, ale momentálně to nikomu nevadí. Nastal problém s časem, protože jsme přišli o dvě hodiny, které byly určeny úpravám. Téměř celá třída byla na sportovní soutěži a další týden na škole v přírodě.

Nastává otázka co dál.

V prvních hodinách jsme se domluvili, kde všude se bude třída prezentovat. Bouříme o tom, co s materiálem dál.

Než se zveřejní, je nutné předělat hudební nahrávku.

Děvčatům jsem domluvila možnost jít do nahrávacího studia – natočí písničku s profesionálním hudebním doprovodem, u nahrávání bude samozřejmě kameraman a diváci.

Kluci dohodnou vyvěšení nahrávky – videa na školních stránkách, svoji prezentaci na školní akademii, ještě se chtějí prezentovat na veřejných webových stránkách. Po získání nahrávky z nahrávacího studia budeme porovnávat kvalitu zpěvu, kvalitu hudby a rozdíly mezi oběma nahrávkami. Každý dostane hotové CD a DVD, to věnují rodičům a učitelům, kteří je mají na jiné předměty, využijí této nahrávky jako možnosti prezentovat se jako třída, škola využije této nahrávky k prezentaci školy.

„... Na zářijový modul, na kterém jsme se měli seznámit se stavbou pedagogického projektu, jsem jela s obavami – nezkušenost s projekty, činnost v kroužcích se naplno rozjede v říjnu, časová náročnost při zpracování projektu, finální zpracování a prezentace v listopadu...“

„... Projekt mě naučil přemýšlet nad každým krokem, co povede skupinu dětí k naplnění svých plánů. Naučit děti pracovat ve skupině, společně vymýšlet a vytvářet jednotlivé kroky, abychom dosáhly společného vrcholu a vedlo to k naplnění cílů...“ (Alena Fialová)

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

HODNOCENÍ PRÁCE V JEDNOTLIVÝCH TŘÍDÁCH

Šestá třída.

Co se se žáky povedlo

Motivovat je k nějakému výkonu. Zapojit i děti, které původně hodiny hudební výchovy naprosto ignorovaly. Zapojit i žáky, kteří vůbec nechtěli spolupracovat. Společně přijít na to, jak je těžké se dohodnout na jedné věci.

Pracovat s videokamerou, fotoaparátem, televizorem.

Zjistit, jak je složité se domluvit na jedné společné věci.

Zjistit, jak je složité práci dokončit, že je třeba důslednost, dodržovat připravený postup, naslouchat si.

Částečně vytvořit bezpečné klima – původně nastavená hodně nepřátelská atmosféra zmizela, děti mi začaly důvěřovat. V okamžiku, kdy jsme skutečně začali natáčet, mi konečně uvěřily. Hodiny hudební výchovy jsou klidnější, děti nosí vlastní nahrávky hudby, která je baví, chvíli dokážou poslouchat i ostatní názory.

Co se nepovedlo.

Nedokončili jsme projekt. Nepodařilo se mi vytvořit zcela bezpečné klima, děti zkoušely, co vydržím. Myslím si, že tento úkol byl pro děti šesté třídy dost těžký. Problém vůbec nebyl s technikou, tady děti mají velký přehled a jsou ochotny se věnovat natáčení i úpravám nahrávek doma. Problém byl zejména v jejich vytrvalosti a komunikaci. Stále se neposlouchají, skáčou si do řeči, překřikují se. Využila jsem všech svých znalostí a dovedností, ale celkově klima školy neodpovídá projektové činnosti.

Sedmá třída

Co se povedlo

Alespoň na chvilku získat zájem o hudební výchovu. Trochu víc se poznali, ale skutečně málo, jejich postoje jsou momentálně proti všemu a všem. Zkusili jsme si vytvořit pravidla při hudební výchově, ale ta nefungovala.

Co se nepovedlo.

Nedokončili jsme projekt.

Vůbec se mi nepodařilo navázat vztah s dětmi. Jsou zvyklé, že je škola odsuzuje, nechtějí se měnit. Jsou na to hrdé. Nechtějí žádné složité úkoly. V této třídě se mi nepovedlo ani získat u někoho zájem o práci s kamerou.

Osmá třída

Co se povedlo

Vytvořit bezpečné klima, spolupracovat, dokázat sobě i ostatním, že něco umíme. Naučili se spolupracovat, rozdělit si úkoly i role, dotahovat věci do konce. Vzájemně se poslouchat a předávat si informace i zkušenosti. Vzájemně si pomáhají. Podařilo se jim dokončit projekt. V současné době mají nahrané CD pouze s kytarou, sestříhané video k písničce, tedy videoklip. Máme připraven hudební doprovod od profesionálních hudebníků. Čeká nás nahrávání ve studiu a konečné zveřejnění.

Co se nepovedlo

Dokončit v časovém limitu profesionální nahrávku. Měla jsem rozplánovaný čas na deset hodin, zaskočila mě sportovní soutěž a týdenní školní výlet. Ty dvě hodiny (o kterých jsem nevěděla) nám k dosažení chybí.

Devátá třída

Co se povedlo

Vzbudit zájem o akci, připravit scénář, pracovat na společném úkolu. Žáci se naučili argumentovat s cílem přesvědčení ostatních pro svůj hudební styl nebo písničku. Postupem času vytvořit částečně bezpečné prostředí.

Co se nepovedlo

Dokončit práci. Nepodařilo se mi je vyburcovat k tomu, aby něco dokázali. Při první překážce úkol vzdali. Také pokusy o vytvoření vlastních pravidel se nepovedly. Už to nějak vydrží, nemají potřebu se víc kamarádit, společně nezažili nic hezkého.

CELKOVÉ HODNOCENÍ PROJEKTU

Velmi poučné a velmi složité. Několikrát jsem si myslela, že to v žádné třídě nedokážeme. Neznala jsem žáky a oni neznali mě. Trvalo nám hodně dlouhou dobu, než jsme se vzájemně poznali a začali si důvěřovat.

Velký problém jsem měla při vytváření bezpečného klimatu ve třídě. Také mi nevyhovovala 45minutová hodina. Musela jsem jednotlivé části vtěsnat do tohoto časového limitu. Po zazvonění se všichni automaticky zvednou a odcházejí bez ohledu na to, zda je dokončeno, nebo ne. Při vytváření vlastních pravidel byl problém hlavně v tom, že děti jsou zvyklé tato pravidla vytvářet pouze na pobytových akcích. Ve škole mají školní řád, ze kterého vždy citovaly pravidla. Při vytváření vlastních pravidel si vybíraly pouze ty ze školního řádu, nic si nedovolily, jen samé musíš, nesmíš, je zakázáno. Nedokázala jsem je přesvědčit, že si vytváří pravidla třídy a hlavně pravidla hudební výchovy, kde mohou diskutovat, domlouvat se a spolupracovat. Minulý týden mi žáci deváté třídy doslova vyrazili dech. Zazvonilo, zpívali jsme písničku a oni zvonění ignorovali a písničku dozpívali. Stálo to za to.

Myslím, že jsem si vzala dost těžký úkol vzhledem k svému postavení ve škole.

V konečné fázi mám dobrý pocit nejen z toho, že jsme určitý úkol splnili, ale také z toho, že se mi povedlo zapojit žáky, kteří v prvních hodinách na nic nereagovali.

Projekt je téměř dokončen, máme splněn pouze cíl – ještě chybí závěr s prezentací, nahrání kvalitní nahrávky a zveřejnění. Věřím, že to společně dokážeme.

Co mi dal projekt?

Hodně starostí, příprav, stále jsem přenášela zpracované materiály ze třídy do kabinetu. Musela jsem si okamžitě po hodinách zapisovat reakce jednotlivých tříd, abych si pamatovala postup a další pokračování. Teď jsem spokojená, protože výsledek předčil mé očekávání. Nevadí mi, že jsme projekt ve všech třídách nedokončili. Tohle je první vlaštovka, že se dá s třídou pracovat jinak.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Velmi dobře vystavěný projekt pro výuku hudební výchovy. Cíl (natočení CD /popř. i videoklipu/ s vlastní písní – vlastní text, hudba i aranžmá) vhodně zvolen pro cílovou skupinu dětí na druhém stupni ZŠ. Výborně řazené jednotlivé kroky dlouhodobějšího projektu. Pro realizaci doporučuji větší časovou dotaci. Rizikem by mohlo být nedostatečné technické vybavení, popř. nemožnost pronájmu nahrávacího studia, protože výstup ve formě reálné nahrávky je zároveň velkou a důležitou motivací.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

Jak se žije v Africe

Autor

Eva Sádlíková

Organizace

JUNIOR – Dům dětí a mládeže, Brno

Cílová skupina

Děti keramických kroužků pro mateřské školy 4-6 let

Klíčová slova

Afrika, africká zvířata, černoši, africké masky, výroba hudebních nástrojů, muzikoterapie, práce s keramickou hlínou

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 8 setkání zájmového útvaru 1x týdně 1hod + 4 setkání zájmového útvaru 1x za 2týdny

Vhodný prostor k realizaci

Keramická dílna, klubovna, prostory pro závěrečnou vernisáž

Materiální podmínky, potřeby

Netradiční etnické hudební nástroje, mapa afrického kontinentu, obrázky afrických symbolů, potřeby a materiál pro keramické tvoření, přírodniny pro techniku obtisků, výtvarný materiál, potraviny pro africké pohoštění, tykve, krátké motivační filmy

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Seznámení s životem v Africe.

Dílčí cíle

- Seznámit se se životem na africkém kontinentu, s jeho zvláštnostmi a specifiky.
- Proč jsou obyvatelé Afriky černí?
- Jaká zvířata žijí v Africe?
- Objevovat nové možnosti práce s keramickou hlínou, experimentovat.
- Propojení činností více skupin.

Osobnostně sociální cíle

- Rozvoj vlastní fantazie a tvořivosti.
- Rozvoj vzájemné spolupráce, pomoci a pozitivních vztahů ve skupině.
- Samostatně pozorovat a experimentovat.
- Naučit se uvádět věci do souvislostí, poznatky propojovat do širších celků a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní, společenské a kulturní jevy.
- Přispívat k debatě i diskusi ve skupině.
- Učit se chápat základní ekologické souvislosti.
- Používat bezpečně a účinně nástroje a materiály a bezpečně dodržovat vymezená pravidla.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Jak se žije v Africe představuje projekt, v rámci kterého se děti interaktivní formou seznámily s mnoha specifiky afrického kontinentu – od zvířat, odlišnou barvu kůže, přes přírodní hudební nástroje, až k písničkám o Africe. Děti, inspirovány Afrikou, vytvářely z keramické hlíny různé výrobky – slunce, postavičky černoušků, otisky rukou atd. a také s tímto materiálem experimentovaly. Výstupem projektu byla slavnostní vernisáž, na které děti formou výstavy „Okouzleni Afrikou", znalostního kvízu nebo písničky z muzikoterapeutické pohádky předvedly rodičům a dalším hostům vše, co se o Africe a životě jejich obyvatel dozvěděly.

2 Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
- Rozvíjet u dětí schopnost dokončit práci.
- Vést děti k zapamatování si získaných informací a ke schopnosti následně je využít.

Kompetence komunikativní
- Učit děti formulovat své myšlenky a názory.
- Učit děti vyjadřovat vlastní pocity při jednotlivých prožitcích.
- Učit děti vnímat rozdíl mezi verbální a neverbální komunikací.

Kompetence sociální a personální
- Vést děti k dodržování stanovených pravidel.
- Podporovat děti v podílení se na utváření příjemné atmosféry ve skupině.
- Učit děti přijímat a plnit úměrně svému věku svěřené úkoly.
- Učit děti zapojovat se do společné práce, podřídit se a přijmout názor druhého.

Kompetence pracovní
- Učit děti pracovat podle pokynů a postupů.
- Učit děti starat se o svoje pracovní prostředí, pracovní místo.

Kompetence k trávení volného času.
- Vést děti k uvědomění si možnosti zajímavého trávení volného času.
- Učit děti využívat volný čas ve společnosti rodiny.
- Rozvíjet u dětí jejich zájmy, záliby a nadání.

3 Popis realizace příkladu dobré praxe

JEDNOTLIVÉ KROKY PROJEKTU

1. V prvním kroku jsem zvolila motivační muzikoterapeutickou pohádku s tématem Afriky, s použitím rytmických a percussivních etnických hudebních nástrojů. Touto netradiční formou dětem pohádka přiblížila život na africkém kontinentu. Dále jsem pro motivaci použila mapu afrického světadílu z dětského Atlasu světa s obrázky významných míst a charakteristických rysů kontinentu a také obrazový materiál lidí, zvířat, přírody apod. Nad mapou i obrázky jsme společně diskutovali, objevovali a inspirovali se.

2. Bouře na téma Afrika vznikla během procesu poznávání zcela přirozeně. Z ní pak vzešla další okruhová témata pro práci s keramickou hlínou: černoši, slunce, zvířata, otisky afrických přírodnin, i otisky rukou.
3. Prvním a ústředním tématem jsme zvolili sluníčko, které v Africe hřeje mnohem víc než u nás… Pro jeho výrobu jsme použili šamotovou hlínu v kombinaci se sklem a techniku zatírání glazur. Vzniklo tak oranžovo -žluté slunce s dekorem modré oblohy kolem paprsků. Během každé činnosti jsme si připomněli, zopakovali a dodržovali pravidla bezpečnosti.
4. Proč je kůže afrických obyvatel černá? Na tuto otázku jsme hledali odpověď zkoumáním vlastní kůže lupou, povídáním si o rozdílných klimatických podmínkách a opět o slunci… Následovala výroba postav černoušků z válečků různě barevných hlín, se zdobením bílým šlikrem. Další výrobek, který k tomuto tématu vznikl, byly otisky rukou do hlíny a jejich zdobení ornamenty (nápodoba heny, používané především v severní části kontinentu). Výrobek jsme dekorovali engobou. Vytvořili jsme misky i samostatné ruce, které mohou sloužit jako věšáček na šperky. Tato činnost děti obzvláště bavila, neboť byla spojena se zkoumáním vlastního těla a objevováním nových možností.
5. V návaznosti na otisky rukou jsme v další hodině vyráběli obrázky s otisky nejrůznějších přírodnin. Děti poznávaly, experimentovaly a výborně se při této činnosti bavily.
6. S dětmi jsme se domluvili, že se do příští schůzky naučí s paní učitelkou písničku o afrických zvířátkách. Vybraly si zhudebněnou báseň J. Žáčka „Pět minut v Africe“. Jejich přednes s pohybovým doprovodem byl úžasný. Opět jsme společně bouřili, tentokrát na téma afrických zvířat, kterých teď díky písni uměly o něco více: lev, slon, hroch, pštros, dromedár, nosorožec, plameňák, pavián, žirafa, žába, had, krokodýl… pro výtvarné ztvárnění jsme si zvolili žábu a hada.
7. Jednu hodinu jsme věnovali tématu Africká maska, vyprávěli si o slavnostech, karnevalech a obřadech, při kterých afričtí domorodci masky používají. Masky jsme pomalovali engobami a ozdobili navázáním provázků, které větší děti zvládly připevnit samy a těm mladším ochotně pomáhaly. Když byly výrobky hotové, společně jsme si zatančili na africkou hudbu a s maskami se také vyfotili.
8. Děti během „výprav“ na africký kontinent nasbíraly spoustu informací a poznatků, a tak jsme závěrečnou hodinu tvořili obrázky technikou zavalování válečků z různobarevných hlín. Byl to tak trochu experiment, neboť technika byla pro děti nová. Na obrázcích se objevovaly pyramidy, palmy, zvířata i lidé a všemu dominovalo velké africké slunce… Pro ozvláštnění a doplnění obrázků jsme vytvořili po stranách dírky, do kterých jsme navázali klacíky, hliněné kuličky apod.

Vrchol projektu

Vrcholem celého tématu byla vernisáž s názvem „Okouzleni Afrikou“. Instalaci jsme připravovali v prostorách našeho Domu dětí a mládeže intenzivně 3 dny. Na její přípravě se podíleli také některé děti a jejich rodiče. Propojili jsme zde výrobky dětí z mateřské školy s výtvarnými pracemi dětí i dospělých z kroužků mé kolegyně, která pracovala také na téma Afrika.
Instalace výstavy – proměny prostoru

V neděli 16. 5. 2010 v 15 hodin byla výstava zahájena slavnostní vernisáží. Program trval 2 hodiny a byl opravdu pestrý. Začátek jsme svěřili do rukou šamanů (chlapců z oddělení Vědy a techniky našeho DDM), kteří předvedli několik šamanských kouzel. Po úvodním slově, přivítání, poděkování a přiblížení hlavní myšlenky výstavy bylo pro návštěvníky připraveno africké

pohoštění: kuskus se zeleninou, jednohubky z tropického ovoce a zelený čaj. V šamanské dílničce si mohli návštěvníci vyrobit pohyblivého vzácného brouka skarabea a v hudební dílničce percussivní nástroje ze sušených tykví a exotických plodů.
Africkým bubnem jsem svolala návštěvníky k poslechu muzikoterapeutického příběhu. Děti se sesedly kolem nástrojů, se svými vlastnoručně vyrobenými nástroji a příběh, který nás zavedl do daleké země, zvané Afrika, mohl začít... Do vyprávění jsem zakomponovala také píseň Banua, banua, kterou nás naučila lektorka Bára Polívková na Orlíku, při studiu pedagogiky. Děti i dospělí se zpěvem i svými nástroji přidávali. Pro mnohé to byl zcela nový zážitek a nadšené byly jak děti, tak jejich rodiče i prarodiče.

Další programovou součástí vernisáže bylo promítání krátkých mini filmů Divoká Afrika s tématy hor, pouště, jezer a řek, savan, pobřeží i džungle. Také velmi zajímavá fotografická výstava z vlastní cesty po Africe jedné maminky byla krásným doplňkem celé výstavy.
Znalostní kvíz s otázkou: „Dokážete vysvětlit svým rodičům a kamarádům?“, byl další interaktivní částí vernisáže. Děti samy ze získaných znalostí o africkém kontinentu zkoušely své rodiče i kamarády a znalecky jim odpovídaly na dotazy. Na závěr si mohl každý vyrobit památeční přívěsek s pravým africkým dřívkem a sušeným lotosovým květem.

Vernisáže se účastnilo téměř 100 návštěvníků a měla opravdu velký úspěch.

VÝSTUP PROJEKTU

1. Výstava „Okouzleni Afrikou“ v DDM přístupná veřejnosti
2. Malování obrázků dětmi z keramických kroužků, ztvárnění jejich dojmů a poznatků z výstavy. Technika malování hliněnými šlikry různých barev na máčený výkres, oživena koláží s pískem a senem.
3. Článek o konané akci do zpravodaje městské části Brno-střed, dalších regionálních periodik, informace o probíhající výstavě do regionální televize a rozhlasu.

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Součástí reflexe bylo povídání o výstavě s dětmi a výtvarné ztvárnění jejich dojmů a zážitků v koláži uvedené ve výstupu. Ještě teď si při příchodu do kroužku keramiky jdou nadšeně zatančit do hlavní prezentační místnosti s modelem africké chýše a zavzpomínat na výrobu jednotlivých exponátů, na tvůrčí a poznávací proces. Zpětnou vazbou je pro mne také nadšení paní učitelek, mých kolegů, ocenění paní ředitelkou i návštěvníky našeho DDM. Nejednou zazněl návrh, že bychom takovou akci měli konat pravidelně každý rok.

Z pedagogického hlediska považuji celou akci za velký přínos nejen pro děti, ale i pro mne samotnou. Naučila jsem se propojovat činnost jednotlivých lekcí do větších celků se zřetelem na jednotlivé kroky projektu, uvažovat více v souvislostech a cíleněji plánovat. V neposlední řadě nás tvorba celého procesu s dětmi více sblížila a umožnila nám vzájemně se více poznat. Děti si prohloubily znalosti o jiné, zcela odlišné kultuře, o životě na africkém kontinentu, přírodě, obyvatelích i podnebí. Projekt přispěl také k rozvoji jejich ekologického cítění. Experimentovali jsme s materiály známými i méně známými, objevovali jsme nové možnosti, diskutovali, poznávali a učili se aplikovat poznatky i získané znalosti a dovednosti v nových souvislostech.

Pro realizaci příštího projektu bych si zvolila delší časový horizont na jeho přípravu i realizaci a především bych si naplánovala více času na instalaci výstavy, což byla jedna z nejnáročnějších částí celého projektu. Každopádně byla pro mne výstavba projektu velkým přínosem a pro příště už vím, jak na to…

Na počátku projektu stála otázka: „Jak se žije v Africe?“ Odpověď během procesu zazněla z úst dětí několikrát: „Úplně jinak než u nás.“, „Někdy nebezpečně.“, „Zajímavě.“, „Africky přece…“

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Náročnější projekt realizovatelný v rámci SVČ. Velmi dobře vystavěný včetně všech složek od motivace po výstup. Možno využít celý nebo i jako inspiraci k jednotlivým činnostem. Motivační složka – muzikoterapeutická pohádka je velkým přínosem.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

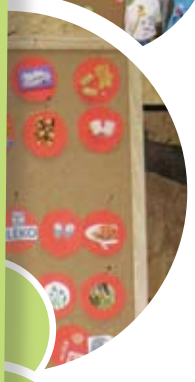

Zvířata a naše omyly

Autor

Daniela Kopřivová

Organizace

DDM Písek

Cílová skupina

Děti od 4 do 7 let

Klíčová slova

Chov domácích mazlíčků, zdravý způsob stravování u zvířat, grafická prezentace vlastní práce, spolupráce s veterináři

Časový rozsah realizace

1 měsíc, 3 setkání zájmového útvaru 1x týdně 60 min

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna pro činnost, veterinární klinika prodejna zverimexu

Materiální podmínky, potřeby

Výtvarný materiál, nástěnka, pohádka Jak si pejsek s kočičkou dělali k svátku dort, různé vhodné i nevhodné potraviny a krmivo pro zvířátka

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Rozpoznání druhů, způsobu života a potřeb zvolených zvířat.

Osobnostně sociální cíle

- rozvoj spolupráce,
- zlepšení atmosféry a navázání vztahů v nově vytvořené skupině,
- prohloubení komunikačních dovedností,
- dokončení práce v určeném časovém rámci, posílení zodpovědnosti,
- učení formou hry,
- tvůrčí činnost,
- předání znalostí dalším dětem.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Zvířata a naše omyly představuje projekt, který navazuje na celkovou rekonstrukci v oddělení teraristiky DDM. Bylo vybudováno 24 nových terárií a na dvoře 6 voliér pro exotické ptactvo. Aby ale také děti dostaly prostor k vyjádření, nechali jsme na nich dokončovací práce – výrobu popisků a kartotéky, zakládání rodných listů pro jednotlivá zvířata s anamnézou zdravotního stavu, výrobu map s místem původu apod. V rámci projektu Zvířata a naše omyly děti vyrobily nástěnku, která má pomáhat chovatelům nejčastějších domácích mazlíčků s tím, co může zvířatům uškodit a co je pro ně naopak vhodné.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení.
- Učit děti klást otázky a smysluplně odpovídat.
- Vést děti k dokončení práce.
- Učit děti kriticky zhodnotit svůj výkon, uplatnit zkušenosti v praktických situacích a v dalším učení si všímat souvislostí.

Kompetence k řešení problémů.
- Učit děti objevovat problém a hledat jiný způsob jeho řešení.
- Učit děti obhájit řešení a uvědomovat si důsledky svého rozhodnutí, ověřovat řešení v praxi.

Kompetence komunikativní.
- Rozvíjet v dětech schopnost porozumět verbální i neverbální komunikaci, účinně se do komunikace zapojovat, aktivně naslouchat druhým, z informací si vybírat.

Kompetence sociální a personální.
- Vést děti k zapojení se do týmové práce.
- Učit děti podřídit se a přijmout kompromis, plánovat a odhadovat rizika svých nápadů.

Kompetence občanské.
- Vést děti k uvědomění si svých povinností.
- Vést děti k pozitivnímu vztahu k životnímu prostředí.
- Učit děti dbát na své zdraví a rozvíjet zájem o zdraví ostatních.

Kompetence k trávení volného času.
- Učit děti vybírat si zájmovou činnost podle svých dispozic a rozvíjet své zájmy individuálně i v organizované skupině.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

VOLBA CÍLOVÉ SKUPINY

Zoo kroužek je rozdělený do 7 skupin – děti se mohou podle svého zaměření a věku zapsat do kroužku teraristiky, malých savců, sportovního rybářství, chovu koní nebo exotického ptactva. Cvrčci jsou pro děti nejmenší a Klub chovatelů je určen pro pokročilé zájemce a není věkově omezen. Pro svůj první projekt jsem vybrala Cvrčky, skupinu nejmladších dětí, které ještě neumí číst a psát, a proto se nemohou na dokončovacích pracích podílet psanou formou. Dětí je sedm, je jim od 4 do 7 let, a pokud zde nebyly na příměstských táborech nebo na exkurzích s MŠ, jsou ve Zvířátkově většinou úplnými začátečníky.

Tento kroužek není striktně zaměřen na určitý druh zvířat, ale snaží se o celkové prohloubení zájmu dětí o přírodu jako o celek a o pochopení souvislostí odehrávajících se v přírodě. Děti se během roku budou nejen postupně seznamovat s našimi zvířaty, ale čekají je také výlety do přírody, návštěvy různých veterinárních a chovatelských zařízení, odchoven, statků, lesních školek a obor a podobně. Budou také mapovat roční období v souvislosti s faunou a flórou, vliv počasí a v malé míře i ekologický dopad na přírodu. Tato cílová skupina nemívá s ohledem na věk většinou vyhraněný zájem o konkrétní druh zvířete, jejich zkušenosti bývají ovlivněny dostupností domácích mazlíčků nebo případným zaměřením rodičů. Snahou zoo kroužků a přáním rodičů je tento zájem prohloubit, upevnit znalosti a vést děti k zodpovědnosti o svěřená zvířata.

ČASOVÝ RÁMEC

Tři schůzky 1x týdně po 60 minutách a sobotní čtyřhodinový blok.
Protože první seznamovací hodina byla až v polovině října a na další připadly podzimní prázdniny, požádala jsem rodiče, aby mi děti přivedli i ve svém sobotním volnu. Naštěstí byly děti do projektu zapálené, počasí příznivé a rodiče vstřícní.

VOLBA TÉMATU

Téma ZVÍŘATA A NAŠE OMYLY jsem zahrnula do projektu směřujícímu ke slavnostnímu otevření Zvířátkova po jeho rekonstrukci. Na úvodní schůzce jsem děti tedy informovala o slavnosti, na jejíž přípravě se mohou podílet a které se budou moci zúčastnit i se svými rodiči. Pro ty, které ve Zvířátkově nikdy nebyly, jsem promítala fotografie původního stavu. Vysvětlila jsem jim, co ostatní skupiny ještě musí dokončit a formou motivačního příběhu jsem jim nabídla jejich možnost uplatnění.

VSTUP DO PROJEKTU

Motivačním příběhem byla pohádka od Josefa Čapka – Jak si pejsek a kočička dělali k svátku dort. Děti pohádku samozřejmě znaly, ale dojem, který si původně zapamatovaly, byl, že dort sežral zlý pes, který se tak sám potrestal a uchránil tak hlavní protagonisty od stejného osudu. Během čtení ale velmi rychle pochopily, proč jim pohádku čtu, a dokázaly většinou správně určit, které ingredience jsou pro zvířata nevhodné. U některých ale přece jen váhaly nebo se zmýlily. Navíc jsem byla domluvená s přítomnou maminkou, která se naoko divila, proč by pes nemohl čokoládu a kočka mléko, když jim to tak chutná. Děti se ujistily, že mýlit se mohou i dospělí a nápad s tím něco udělat byl prakticky okamžitý.

KROKY PROJEKTU

Způsob prezentace výsledků projektu

Bouře. Díky tomu, že po celé chodbě Zvířátkova jsou nástěnky s fotografiemi našich akcí a různými informacemi, děti velmi brzo napadlo, jakým způsobem omyly prezentovat. Vybrali jsme tu největší nástěnku a umístili ji na nejvíce exponované místo ve Zvířátkově. Děti si vybraly šatnu, která je mezi oddělením teraristiky a malých savců a kudy musí tedy všichni nutně projít. Kromě členů zoo kroužků a jejich doprovodu jsou návštěvníky Zvířátkova i pravidelné exkurze z MŠ a ZŠ. Proto jsem děti odradila od jejich původního nápadu, abych informace napsala já, a nabídla jim, aby vymyslely takové zpracování, kterému by rozuměly i děti, které stejně jako ony neumí číst a psát. Nakonec se shodly na barevné výstraze semaforu. Červený terčík pro ne a zelený pro ano. K nástěnce jsme se rozhodli přiřadit i obrázky stromů, které pro ilustraci používám v programech pro MŠ. Jsou na nich kromě jabloně, hrušně a dubu také čokoládovník, lízátkovník a bonbonovník. Děti si tak snáze uvědomí, co je pro zvířata v přírodě opravdu dostupné a vhodné.

Volba zvířat

Bouře. Bylo jich opravdu hodně, takže jsme museli z praktických důvodů vybrat ta nejexponovanější, tedy zvířata, která jsou nejčastěji chovaná v domácnostech jako mazlíčci. Děti nakonec zvolily psa, kočku, zakrslého králíka, morče, křečka, exotické ptactvo, hady a ještěry. Během práce na projektu jsme ještě přidali ježka, o kterém se traduje řada mýtů, lesní zvěř, a protože děti v centru města krmí divoké kachny a labutě, i vodní ptactvo. Navíc se blíží období zakládání krmítek, takže děti doplnily nástěnku i o přezimující ptactvo.

Příprava

Vytvořili jsme seznam věcí, které budeme na výrobu nástěnky potřebovat. Jednalo se především o pomůcky na kreslení, barevný papír, lepidlo, nůžky apod.
Každé dítě si vybralo tři potraviny nebo krmivo (např. kostkový cukr, kaštany, piškot), které měly zajistit a přinést do další hodiny. Také si zvolily zvíře a bylo na nich, zda ho samy namalují, vyfotografují nebo vystřihnou z časopisu. Byla jsem ráda, že ani jedno dítě na úkol nezapomnělo, i když jsem měla pomůcky raději připravené.

Sbírání informací o zvířatech.

Některé děti se zúčastnily programů, které připravujeme ve spolupráci s veterinární klinikou. Vzhledem k tomu, že s naší základnou exotických zvířat jsme pro veterináře v malém městě ojedinělým zjevem, velmi rádi s námi spolupracují a zvířata nám pravidelně dozorují a léčí. Vodí k nám i své stážisty a pro děti to je vždy nevšední zážitek. Navíc u nás pořádají přednášky, na které si děti mohou přinést i svá zvířata a učí je tak rozpoznávat jejich zdravotní stav. Podle možností děti zvou přímo na kliniku, kde mohou výjimečně nahlédnout do jejího zákulisí. Děti tedy i díky zkušenostem s vlastními zvířaty věděly, kam se pro radu obrátit. Bohužel z návštěvy kliniky sešlo, protože veterináři řešili akutní případ a naše návštěva by nebyla vhodná.
Jako náhradní zdroj informací jsme zvolili pro-

dejnu zverimexu – ZOO Drlíčov, kam s dětmi chodíme nakupovat. Děti navíc dobře vědí, že k nám odsud putují i zvířata, která byla z různých důvodů vrácena, a jsou tedy dále neprodejná, nebo kterým u nás poskytujeme prostor pro doléčení. Vědí také, že se velmi často stává, že zvíře majitele omrzí a snaží se ho zbavit, v lepším případě u nás nebo ve zverimexu. Proto se také rozhodly ohodnotit každé zvíře od jedničky do pětky náročností chovu.
V prodejně zverimexu proběhla v loňském roce rekonstrukce historického sklepení a tím se rozšířil i prodej živých zvířat. Zůstalo zde zachováno i původní zdivo, do kterého jsou zakomponována akvária a terária, a proto prodejnu lidé rádi navštěvují, a tak ji znají i malé děti. Navíc je od Zvířátkova vzdálena pár metrů a s dětmi tam v průběhu roku často chodíme.
S prodavači byla tato návštěva předem telefonicky domluvena, takže se nám i přes značný odpolední provoz snažili věnovat. Děti měly otázky dobře připravené, já jsem fungovala jako oficiální zapisovatel. Objekt je vcelku rozsáhlý, dalších neplánovaných otázek bylo mnoho, a tak děti jen nerady odcházely. Navíc, i když je prostor komerčně maximálně využit, nabídlo dětem vedení zverimexu, že až skončí jejich akce „Nakresli andulku a vyhraj draka“, mohou děti nástěnku pověsit na uvolněné místo.
Na zpáteční cestě jsme se stavili na veterinární ošetřovně a děti si domluvily s paní veterinářkou náhradní návštěvu sobotního bloku.

Vlastní výroba nástěnky

Přinesené suroviny a obrázky potravin jsem smíchala dohromady a děti samy musely určit, která surovina patří na jaký terčík a k jakému zvířeti ho přiřadí. V první části bloku dětem přišla poradit paní veterinářka. Děti byly velmi nadšené, svou návštěvou podtrhla důležitost jejich práce. Navíc jim paní doktorka nabídla prostor v čekárně kliniky, kde mohou nástěnku na čas vystavit. Když odešla, zjistila jsem, že se z přemíry informací trochu v systému ztratily, a tak jsme začali od začátku. Postupovali jsme od zvířete ke zvířeti, některé jsme i na čas vyřadili. Měla jsem také připravenou spoustu obrázků surovin do zálohy, ale děti jsem tím jen zmátla a bylo jim líto, že jsme je nepoužili. Nakonec jsme ale nástěnku úspěšně dokončili a nechali na ní volné místo pro fotografii autorů. Děti ji samozřejmě předvedly rodičům a sklidily tak velkou pochvalu. V závěru samy viděly, že jejich práce byla užitečná, protože se dospělí nad některými fakty pozastavovali a byli překvapení, že je nevědí (např. jaká je první pomoc při uštknutí zmijí).

Navázání spolupráce

S dětmi jsme během projektu přece jen zjistili, že se bez psaného textu neobejdeme a že nebudeme schopni rozlišit terčíky, které nelze zpracovat jen ilustrací (např. popis jednotlivých druhů obilovin). Proto poprosily o spolupráci děti ze zoo kroužku malých savců, který probíhá před námi. Vyhovělo nám děvče a chlapec ze třetí třídy a kromě psaní popisků dětem pomáhali, do zverimexu a na kliniku mladší děti vedli za ruku a dokázali jim i přenechat prostor při realizaci. Děti se k nim proto i během práce bez ostychu obracely pro radu a pomoc.

Vrchol projektu

Slavnostní otevření, které bylo naplánováno na 1. listopad, bylo z technických důvodů posunuto. Děti o tom vědí a myslím, že podpora starších dětí a pozitivní reakce rodičů, veterinářky a zaměstnanců zverimexu jim byla zatím dostatečným uspokojením.

VÝSTUP PROJEKTU

Výstupem projektu je nástěnka, která je přístupna všem návštěvníkům Zvířátkova. Sdílíme společné prostory se všemi kroužky, které probíhají v tělocvičně a která je navíc ve volných dopoledních hodinách využívána na další akce – kurzy jógy a přednášky. Menší děti doprovází rodiče a příbuzní a kromě nárazových akcí pořádáme příměstské jarní a letní tábory, kam dochází i děti, které nejsou členy DDM. Nástěnku navíc využijí i vedoucí dalších zoo kroužků, s dětmi ji mohou i vhodně doplnit. Stejně tak ji využijeme při programech pořádaných ve Zvířátkově pro MŠ a 1. stupeň ZŠ, kdy si děti budou moci vyzkoušet svoje znalosti, protože terčíky můžeme sundat a děti s nimi mohou dál pracovat.

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Projekt se mi jeví jako zdařilý, domnívám se, že nebyl pro děti náročný, a proto byly cíle splněny. Účelem projektu bylo, aby se na něm děti co nejvíce samy podílely. Zároveň jsem se snažila většinu pravomocí a rozhodnutí nechat na jejich společném rozhodnutí. Snažila jsem se posílit tak jejich soudržnost a zefektivnit spolupráci. Díky jejich ochotě spolupracovat se nevyskytly žádné větší problémy. S časovým rozložením projektu jsem neměla odhad, takže jsme náročný sobotní blok prokládali mazlením se zvířaty, a protože bylo hezké počasí, zahráli jsme si pro uvolnění pár her na dvoře Zvířátkova. Úmyslně jsme volili hry, ve kterých vystupují zvířata – pan čáp ztratil čepičku, dostihy, hru na veverky, na hada a na jelena. Navíc se neplánovaně sblížily se staršími dětmi a navázaly s nimi spolupráci. Výborně mezi sebou komunikovaly a otevřené byly i k dospělým (veterinářka, zaměstnanci zverimexu). Nástěnka, která měla být určena jen pro potřeby Zvířátkova, se nakonec stala k uspokojení dětí takřka putovní.
Děti, které přicházejí do Zvířátkova, mají blízký vztah k přírodě a jejich zájem je zaměřen na živou bytost. Chápou její handicap oproti člověku a přichází se o zvířata vlastně postarat, takže i jejich přístup k okolí a jejich vzájemná komunikace je tímto faktorem ovlivněna. Toto mi velmi ulehčilo práci na projektu, protože jejich snaha zvířatům pomoci byla pro ně prioritou.
Samotný průběh projektu byl pro mě velmi zábavný a zajímavý. Ve srovnání s předchozími dvěma lety bylo seznámení a zahájení spolupráce s a mezi dětmi daleko efektivnější a dozajista je tento postup motivuje k další činnosti. Letos jsem také dala prostor především dětem a pochopila jsem, jak malá podpora stačí, aby děti rozvíjely své nápady a dokázaly se jich s úspěchem zhostit. Nemám vůbec obavu se s těmito malými dětmi pustit do dalšího projektu a mohu se jen těšit.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Na tomto projektu oceňuji vhodně zvolené téma pro děti, které se zajímají o přírodu. Nabízí jim hlubší pohled na chovatelskou činnost a podporuje vzájemnou spolupráci. Oceňuji i realizovaný přesah z prostředí SVČ do prostor souvisejících s tématem, jako je Zverimex či ordinace veterináře, a má tedy dopad i jako reálná činnost pro veřejnost.

(Mgr. Renata Vordová, listopad 2010)

Historie HIP HOPové taneční kultury

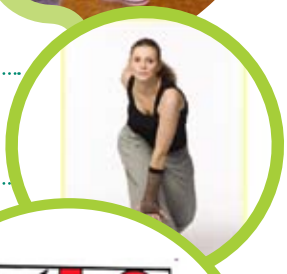

Autor

Erika Přikrylová

Organizace

SVČ Pohořelice

Cílová skupina

HIP HOP, taneční kroužek, taneční vystoupení, práce s dospívajícími

Klíčová slova

Práce s keramickou hlínou, čas, hodiny, obdarování druhých

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 8 setkání zájmového útvaru 1x týdně 2 hod

Vhodný prostor k realizaci

Tělocvična či jiný prostor vhodný pro taneční kroužek, prostor pro závěrečné vystoupení

Materiální podmínky, potřeby

Hudební nahrávky, balicí papíry, fixy, kamera, audiotechnika

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Zmapovat vývoj hip hopových tanečních stylů a tvorba vystoupení.

Osobnostně sociální cíle

- Orientace v historii hip hop dance (new style, old school).
- Získání nových tanečních zkušeností a dovedností.
- Navázání spolupráce s jinými lektory.
- Rozvoj spolupráce ve skupině.
- Rozvoj fantazie a kreativity, vyjádření se.
- Práce s hudbou, video nahrávkou.
- Práce s internetem, sociální sítí (Facebook, YouTube).

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Historie HIP HOPové taneční kultury představuje projekt, v rámci kterého se členové taneční skupiny při SVČ seznamovali s vývojem tanečních stylů a připravili vystoupení, na kterém předvedli tance vlastní choreografie.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
Učit účastníka projektu
- vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a syntetizace je efektivně využívat v procesu učení, tvůrčích činnostech a praktickém životě,
- kriticky hodnotit výsledky svého učení, diskutovat o nich.

Kompetence k řešení problémů
Rozvíjet u účastníků projektu
- dovednost ověřovat prakticky správnost řešení problémů, osvědčené postupy aplikovat při řešení podobných nebo nových problémových situací a sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů,
- schopnost kriticky myslet, činit uvážlivá rozhodnutí,
- schopnost obhájit se, uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých rozhodnutí.

Kompetence komunikativní
Učit účastníky projektu
- využívat informační a komunikační prostředky a technologie pro kvalitní a účinnou komunikaci,
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných pro spolupráci s ostatními.

Kompetence sociální a personální
Rozvíjet u účastníků projektu
- potřebu přispívat k diskusi v malé skupině i k debatě celého kolektivu,
- potřebu efektivně spolupracovat s druhými při řešení daného úkolu,
- respekt k různým hlediskům a schopnost poučit se z názoru druhých.

Kompetence občanské
Vést účastníky projektu
- k respektu, ochraně a ocenění naší tradice,
- k projevům pozitivních postojů k uměleckým dílům,
- k citu pro kulturu a tvořivost.

Kompetence pracovní
Učit účastníky projektu
- využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje,
- dodržovat vymezená pravidla.

Kompetence k trávení volného času
Učit účastníky projektu
- plánovat, organizovat a řídit vlastní volný čas,
- vybírat vhodné způsoby trávení volného času,
- rozvíjet své zájmy a záliby, odbornost, talent.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

Taneční skupina Shake-UP vznikla na začátku roku 2009 na půdě SVČ Pohořelice. Taneční kroužky u nás navštěvují děti a mládež od 4 do 24 let. Věnujeme se hlavně street dance tanečním stylům.

Příprava na projekt

- zjistit jaké styly by mládež zajímaly,
- zjistit kde se vzal a jak se vyvíjel Hip Hop dance,
- taneční vzory účastníků projektu.

Plánované aktivity:

- účastníci projektu vyberou hudbu, která se k danému tanečnímu stylu váže,
- účastníci projektu budou tvořit a učit ostatní svou vlastní choreografii,
- práce ve skupinkách na taneční choreografii,
- účastníci projektu si vyberou lektora, který je bude učit daný taneční styl.

Příprava koncepce vystoupení

S členy taneční skupiny bude potřeba domluvit:

- jak půjdou choreografie po sobě,
- délka vystoupení,
- mix hudby,
- kostýmy,
- název vystoupení,
- plakáty,
- termín vystoupení.

REALIZACE PROJEKTU

Jako vstup jsem použila videonahrávky s mnohými tanečními styly.
Následovala bouře – účastníci projektu se posadili do kruhu a já zapisovala ohlasy na toto téma.
Poté jsme vytvořili okruhy tanečních stylů (Old school – locking, hype, krump, New school – house dance, new style, L.A. style, vogue, dancehall,...)
Proběhla diskuse na daná témata (co, jaké pohyby, jaká hudba, styl oblečení vyznačuje vybraný styl).

Následovalo volné rozdělení do skupinek asi po 4 členech, přičemž si každá skupina vybrala styl, na kterém bude pracovat za domácí úkol (hudba, choreorafie).

Následující hodiny se učila skupinka svoji sestavu.
Následovalo rozdělení práce a společná domluva nad úkoly:

- mix hudby,
- délka vystoupení (4 minuty),
- kostýmy – bouře, hlasování (černé tepláky, barevné tričko, mikina),
- název vystoupení – bouře, hlasování (History of Hip Hop dance),
- termín vystoupení (Nesoutěžní taneční přehlídka Pompon, 19.5.2010),
- plakát.

Proběhla diskuse na téma, odkud vzešel Hip Hop, co se k němu váže.
Současně probíhala diskuse na serveru Facebook a vzniklo logo skupiny.

VRCHOL PROJEKTU

Nabídla jsem účastníkům projektu možnost pozvání externích lektorů, po hlasování se rozhodlo, že chtějí lektora na House dance a Krump. Oslovila jsem Simonu (Krump, Dynamic Brno) a Lucku (House dance, Centrum tance, Brno).

VÝSTUP PROJEKTU

- Vystoupení na nesoutěžní taneční přehlídce Pompon 2010
- Videonahrávka vložená na Facebook a YouTube

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Co se povedlo

- podpořila se kreativita jedince i skupiny,
- naučili se učit ostatní a všichni si vyzkoušeli jaké to je,
- účastníci projektu se orientují v historii hip hop dance,
- účastníci projektu získali nové taneční zkušenosti a dovednosti,
- nadšeně spolupracovali s lektory,
- naučili se pracovat s hudbou, videonahrávkou, internetem, sociální sítí F.B. a YouTube.

Co se nepovedlo

- účastníci projektu se ve skupině často překřikovali a málo si naslouchali, s tímto problémem se obraceli na mě,
- účastníci projektu si sami lektora nenašli.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Projekt je realizovatelný v tanečních kroužcích. Oproti klasickým choreografickým sestavám je zde dán velký důraz na samostatnost členů skupiny, výstavbu vystoupení na základě ukázek z různých období zvoleného tanečního stylu. Má tedy i vzdělávací potenciál a podporuje v účastnících vztah ke zkoumání historie oboru, kterému se věnují.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

Expert tým

Autor

Mgr. Dušan Hauser

Organizace

SVČ Pohořelice

Cílová skupina

Děti, členové horolezeckého a tábornického kroužku, smíšeného věku (8-15 let)

Klíčová slova

Horolezectví, táboření, postupové výkonnostní zkoušky, podpora samostatnosti dětí, zkoušky děti samy sobě

Časový rozsah realizace

2 měsíce, 5 schůzek zájmového útvaru 1× týdně 2 hod + víkendová akce

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna, tělocvična, prostor vhodný pro táboření

Materiální podmínky, potřeby

Tábornické vybavení potřebné pro víkend v přírodě včetně stanování, vaření

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Členové uvedeného zájmového vzdělávání připraví a zrealizují program pro expedici Expert týmu

Osobnostně sociální cíle

- Účastníci zhodnotí a využijí dosavadní znalosti, dovednosti a kompetence sociálního, praktického a teoretického charakteru.
- Účastníci si sami připraví postupové zkoušky a úkoly, které pak během samotné expedice absolvují.
- Úspěšně se utábořit, postarat se o jídlo a přenocovat v přírodě.
- Poučení se z úspěchů či neúspěchů pro příští podnik obdobného charakteru.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Expert tým představuje projekt, v rámci kterého děti převzaly zodpovědnost za svůj volný čas a samy si připravily zkoušky, po jejichž absolvování mohly být součástí Expert týmu. Vymyslely si program expedice, na které následně využijí všechny dovednosti a znalosti, které získaly v horolezeckém a tábornickém kroužku.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení
Učit účastníky zájmového vzdělávání
- podílet se na plánování, řízení a organizování vlastního učení – konkrétního programu, poznávat jeho smysl a cíl,
- vybírat a využívat vhodné způsoby práce, získané poznatky využít v praktické činnosti,
- hodnotit svůj vlastní pokrok i oceňovat výkony druhých,
- samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky pak posuzovat a využívat v budoucnosti,
- rozvrhnout si čas na samotnou práci a práci dokončit.

Kompetence komunikativní
Učit účastníky zájmového vzdělávání
- formulovat své myšlenky a názory,
- vytvářet si pozitivní představu o sobě samém, účastnit se diskusí,
- využívat získané komunikační dovednosti k vytváření vztahů potřebných pro spolupráci s ostatními.

„... Při závěrečné reflexi jsem zjistila, že děti nejvíce bavila práce v terénu (sběr plodů) a dále pak práce s flipchartem, kdy měly rozdělené role a zodpovědnost a učily ostatní děti...“ (Petra Nachlingerová)

Kompetence sociální a personální
Vést účastníky zájmového vzdělávání
- k dodržování stanovených pravidel,
- k přijímání a zodpovědnému plnění svěřených úkolů.

Kompetence k řešení problému
Učit účastníky zájmového vzdělávání
- rozpoznat a hledat možnosti řešení problému,
- naplánovat kroky řešení problému,
- uvědomovat si zodpovědnost za svá rozhodnutí a za důsledky svých rozhodnutí.

Kompetence pracovní
Vést účastníky zájmového vzdělávání
- ke spoluvytváření pravidel,
- k dodržování vymezených pravidel, zásad bezpečnosti při práci.

Kompetence k naplnění volného času
Podporovat účastníky zájmového vzdělávání
- v rozvoji svých zájmů, zálib a nadání,
- v účelném využívání, organizování a koordinaci svého volného času,

Vést účastníky zájmového vzdělávání k přijetí zodpovědnosti za kvalitu svého volného času.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

Příprava expedice probíhala během pěti schůzek. Usiloval jsem o co největší samostatnou práci, přesto jsem musel několikrát zasáhnout a usměrnit vývoj a přípravu programu (konkrétní praktické, logistické a motivační záležitosti).

Povedlo se naplánovat postupové zkoušky a disciplíny, které účastníky pasují mezi členy Expert týmu.

Samotný vrchol projektu byl naplánován na víkend. Úspěšně jsme absolvovali komplikovaný proces balení a fyzicky vyčerpávající přesun do lokality Baby u řeky Jihlavy, poblíž vesnice Lhánice.
Rozdělali jsme tábor, připravili překážky a program jednotlivých zkoušek. Zrealizovali jsme osm zkoušek, které byly zaměřené na pestré spektrum aktivit (brod, slanění, jištění, lezení, pohyb poslepu, stezka důvěry, maskování, stavba tábora).

Během projektu se nám podařilo splnit všechny předem dané cíle, až na přespání v přírodě a přípravu jídla. Díky zhoršenému počasí a přívalovému dešti jsem nechtěl riskovat spaní v údolí řeky Jihlavy. Situaci jsem vzhledem k panujícím podmínkám usměrnil a rozhodl se k nouzovému návratu do civilizace.

Program dále probíhal podle plánu, avšak v uzavřených prostorách našeho SVČ, zde proběhla příprava jídla a přenocování, … a další zkoušky.

„… Po absolvování tohoto projektu jsem si uvědomila důležitost a váhu pedagogických projektů. Pracovat společně s dětmi na něčem, na čem se dohodneme, sledovat jednotlivé kroky, jít za společným cílem a věnovat tomu takové nasazení je rozhodně mnohem efektivnější a dětem určitě dá mnohem více než nekoordinované střídání různých aktivit podle preferencí pedagoga. Přesunout některé pravomoci a rozhodování do rukou dětí může pedagogovi velmi ulehčit práci a snáze děti motivovat k určitým činnostem…“ (Mgr. Radka Rejhová)

„... V příštím projektu by bylo dobré zkusit přizvat a zapojit i rodiče...“ (Marcela Cirhanová)

SHRNUTÍ JEDNOTLIVÝCH KROKŮ PROJEKTU

Vstup
- motivační příběh,
- bouření, příprava expedice ve formě hry (z čeho se skládá program pro experty),
- příprava postupových zkoušek a úkolů (praktické, znalostní, dovednostní, sociální atd.),
- práce s informacemi (doprava, výstroj, výzbroj, suroviny, potraviny, atd.),
- příprava expedičního plánu, schématu.

Vrchol
- samotná realizace předem připraveného programu expedice,
- chystání a příprava materiálu, balení, rozdělení materiálu do všech batohů,
- doprava, přesun do vybrané lokality,
- postavení tábora, založení ohniště, shánění dřeva, příprava večerního ohně atd.,
- příprava úkolů, stavba překážek, příprava zkoušek (brod, slanění, jištění, lezení, pohyb poslepu, stezka důvěry, maskování, atd.),
- absolvování připraveného programu,
- příprava jídla,
- doprovodný program,
- přenocování,
- balení, odjezd domů.

Výstup
- společná zpětná vazba z celého projektu,
- úspěšné absolvování expedice všemi účastníky,
- společné řešení celé řady problémů a situací,
- zařazení členů do řad Expert týmu,
- fotografická dokumentace expedice.

4 Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Příprava expedice probíhala během pěti schůzek uvedených oddílů. Usiloval jsem o co největší samostatnou práci, přesto jsem musel několikrát zasáhnout a usměrnit vývoj a přípravu programu (konkrétní praktické, logistické a motivační záležitosti).
Povedlo se naplánovat postupové zkoušky a disciplíny, které účastníky pasují mezi členy Expert týmu.
Velkým úskalím se stala motivace účastníků do projektu. Po vynaložení určitého úsilí se však povedlo děti namotivovat do situace, kdy se musely podílet na komplexní přípravě programu namísto mě, jak byly dosud zvyklé. Situace, kdy expedici plánují samotní účastníci a ne pedagogické vedení, byla nová, neznámá, náročná a každopádně velmi atraktivní.
Samotný vrchol projektu byl naplánován na víkend. Úspěšně jsme absolvovali komplikovaný proces balení a fyzicky vyčerpávající přesun do lokality Baby u řeky Jihlavy, poblíž vesnice Lhánice.
Rozdělali jsme tábor, připravili překážky a program jednotlivých zkoušek. Zrealizovali jsme osm zkoušek, které byly zaměřené na pestré spektrum aktivit (brod, slanění, jištění, lezení, pohyb poslepu, stezka důvěry, maskování, stavba tábora).
Během projektu se nám podařilo splnit všechny předem dané cíle, až na přespání v přírodě a přípravu jídla. Vzhledem k přívalovým dešťům a bouřkám jsem nechtěl trávit noc v údolí řeky Jihlavy, v blízké vzdálenosti řeky. Situaci jsem vzhledem k panujícím podmínkám usměrnil a rozhodl se k návratu do civilizace.
Program dále probíhal podle plánu v uzavřených prostorách našeho SVČ, zde proběhla příprava jídla, přenocování a poslední, improvizovaná zkouška. Slíbené přenocování v přírodě se nám dosud nepodařilo zrealizovat, je však v plánu v následujícím období.

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Tento projekt je vystavěn pro velmi úzce zaměřenou skupinu – horolezecký kroužek. Doporučuji k realizaci v podobném zájmovém útvaru. Je nutné mít dostatek vybavení, zkušeného vedoucího a děti, které již ovládají základní dovednosti z oblasti horolezectví. Oceňuji podporu samostatnosti a spolupráce v dětské skupině.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

„... Domnívám se, že tím, že si děti vše prožily, většinu věcí samy navrhovaly a tvořily, měly prostor pro vlastní poznání a názor. Postupně realizovaly všechny kroky coby stavební kameny, až došly ke svému cíli...“ (Zuzana Kopsová)

Družinové zvířátko

Autor

Iveta Kršňáková, DiS.

Organizace

ŠD při ZŠ Mukařov

Cílová skupina

Děti ve věku 7 – 9 let (první až třetí třída)

Klíčová slova

Chování morčátka, zvířátko jako kamarád, zodpovědnost za zvíře

Časový rozsah realizace

2 měsíce, družinová setkání (projekt stále trvá)

Vhodný prostor k realizaci

Klubovna, kde je možné chovat domácí zvířátko

Materiální podmínky, potřeby

Klec a další vybavení pro chov morčátka, balicí papíry, fixy

Cíle příkladu dobré praxe

Hlavní cíl

- Naučit děti zodpovědnosti. Zvířátko není jen chvilková záležitost, je třeba o něj pečovat – čistit, krmit, hrát si s ním. Je to živý tvor, který potřebuje naši pozornost, nejde říct: ,,Teď to nejde, ono to počká“.

Dílčí cíle

- Dítě se umí o zvířátko postarat.
- Děti znají o zvířátku informace.
- Naučí se plnit povinnosti.

1 Stručná anotace příkladu dobré praxe

Družinové zvířátko představuje projekt, ve kterém si děti ze školní družiny zvolí zvířátko, které by mohlo být jejich kamarádem, mohly by ho v prostředí školní družiny chovat. Domluví se na morčátku, najdou způsob, jak si vydělat peníze na jeho pořízení a nákup všeho potřebného k jeho chovu. Učí se o zvířátko starat a přijmou ho se vším všudy jako svého kamaráda.

② Cíle související s klíčovými kompetencemi

Kompetence k učení

Učit děti

- samostatně vyhledávat a třídit informace,
- získané informace si předávat, diskutovat o nich a argumentovat.

Kompetence k řešení problémů

Učit děti

- zvládat problémové situace,
- hledat varianty řešení problému,
- ověřovat správnost svých rozhodnutí.

Kompetence komunikativní

Učit děti

- vzájemné komunikaci, vyjadřování svých myšlenek, názorů,
- získané komunikativní dovednosti využívat ke kvalitní spolupráci,
- komunikaci se zvířaty.

Kompetence sociální a personální

Vést děti

- k utváření příjemné atmosféry,
- k diskuzi o zvířatech a jejich potřebách,
- k rozvoji potřeby efektivně spolupracovat,
- k dodržování daných pravidel při práci.

Kompetence občanské

Vést děti k porozumění, že i zvířata mají své pocity a práva.

Kompetence pracovní

Vést děti

- k účinnému používání materiálů a nástrojů,
- k dodržování dohodnutých pravidel, pravidel bezpečnosti při práci.

③ Popis realizace příkladu dobré praxe

UVĚDOMĚNÍ SI CÍLOVÉ SKUPINY

Děti mají mezi sebou větší věkový rozdíl, každého zajímá něco jiného. Žáčci prvního ročníku si ještě potřebují hrát, malovat a mít svůj svět. Kdežto „třeťáci" jsou rádi, když se mohou o někoho (něco) starat, s něčím pomáhat. Všichni jsou ale rádi, když mají něco odlišného, co ostatní nemají ☺. Ve družině mám 25 dětí, ale jen ojediněle se mi jich tam sejde celkový počet. Většinou se mezi sebou znají ze školních lavic.

MÍSTO REALIZACE PROJEKTU

Ve školní družině, kterou máme v provozu každý všední den od 11.50 do 16.30 hod, proto byla realizace mého projektu možná.

VOLBA TÉMATU

Hledala jsem téma projektu, které by opravdu zaujalo. Děti zaujme nejvíce, když mohou mít něco svého, něco jedinečného. A protože děti mají rády zvířátka, napadlo mě, že jim pořídím „družinové" zvířátko. Věkově jsou již schopné se o něj postarat a časově byl projekt také realizovatelný.

„... Celý projekt byl jak pro rodiče, děti i nás vychovatelky přínosný. Poznala jsem, jaké mám skvělé kolegyně a jak se výborně doplňujeme. Změnil se i můj pohled na děti. Nevěděla jsem dosud, jak dokážou být zodpovědné, tvořivé, zvídavé, nápadité a jakou mají fantazii. Je velice důležité být v kontaktu s rodiči, dát jim možnost vidět své děti při činnostech a v kolektivu ostatních dětí..." (Eva Wehrbergerová)

KROKY PROJEKTU

Vstup do projektu

Děti jsem se ze začátku snažila namotivovat aktivitou ,,Kdybych byl zvíře, tak bych byl...", při níž se projevila veliká dětská fantazie. Každý jsme si namalovali zvířátko, ve které bychom se chtěli proměnit. Překvapení pro mě bylo, že se zvířátka velice málo opakovala. O svém výběru jsme rozvedli diskuzi – proč toto zvířátko, co se mi na něm líbí. Při tomto rozhovoru jsem se snažila také zjistit, jestli děti mají doma nějaké zvířátko (když ano, tak jaké).

Bouře

Následovala Bouře zvířat. Pro mě opravdu veliký zážitek. Děti bavilo, že se mohou překřikovat a zvířat se jim vybavilo opravdu velké množství. Na pomoc jsem si vzala chlapce ze čtvrté třídy, který skvěle zvládl se mnou vše zapisovat. Po Bouři jsme společně vytvořili okruhy. Rozdělili jsme si zvířata na domácí a volně žijící. Z domácích jsme si vybrali ty, co by byly schopné s námi žít a přežít v družině. V tento moment začaly děti tušit, že by si dané zvířátko mohly třeba i pořídit.

Na tabuli nám zbyla čtyři zvířata, která by mohla s námi v družině žít: křeček, morče, potkan a králík. Děti si nakreslily jedno z těchto čtyř zvířat, které jim bylo nejmilejší. Každý svůj obrázek ukázal ostatním a řekl, proč si vybral zrovna toto zvíře. I když těsně, ale vyhrálo morčátko.

Po upřesnění druhu zvířete, které bychom si mohli pořídit, přišla na řadu otázka, co vše budeme potřebovat k tomu, aby bylo opravdu ,,naše". Největší diskuze byla okolo financí. Samozřejmě padla zmínka o maminkách typu: ,,Maminka nám na něj dá." Dohodli jsme se ale, že když má být ,,naše", tak si na něj musíme i sami vydělat. Během chvilky přišly děti na způsob. Udělaly velikonoční jarmark (na škole probíhá každý rok vánoční jarmark – toto byla malá obdoba). Každé dítě udělalo několik velikonočních výrobků, které poté samy prodávaly. Velice se jim to podařilo. Děti získané peníze samy přepočítaly a jaké bylo pro ně překvapení, když zjistily, že vydělaly přes 1 500,– Kč. Měly z toho velikou radost.

Vrchol projektu

Jako vrchol projektu jsem dala nákup morčátka. Začali jsme domlouvat termín, kdy pro našeho nového člena společně dojedeme. I přes počáteční problémy (nejdříve s vedením, poté i se zvířátky – při dopolední návštěvě zverimexu jsem zjistila, že mají morčata vyprodaná) se nám to napotřetí podařilo. Děti si zjistily autobusy a přinesly přepravku na převoz morčátka. Klec a vše ostatní už měly připravené. Mohli jsme se vydat do Říčan do zverimexu. Naše skupina zahrnovala 24 dětí a společně s námi jela ještě studentka ze střední školy.

V obchodě o nás již předem věděli a byli na nás připraveni. Stála jsem u klece s morčátky a děti za mnou po pěti chodily a vybíraly si, které se jim nejvíce líbí. Měly na výběr ze sedmi morčátek. Jednoznačně vyhrál tříbarevný sameček, který byl velmi čilý. A tak se stal naším novým členem.

Vybírání jména
Výběr proběhl pomocí tajného hlasování. Vyhrálo jméno Piškůtek. Děti mu na uvítanou složily dokonce i básničku:
My děti z V.I.P.
máme zvíře malinký,
vyděšený je stále z nás,
neví, že je náš kamarád.
Jmenuje se Piškůtek,
takový náš mazlíček.
Je to zvíře pro zasmání,
nemají ho všichni děti.
Máme ho tu moc a moc rádi,
protože jsme kamarádi.
Piškůtek se u nás zabydlel. Nadšení dětí bylo opravdu veliké. Samy si zjistily, co morčátko může jíst a další informace. Nejzajímavější pro ně (a následně i pro mě) bylo zjištění, že těmto malým hlodavcům je bez kamaráda veliké smutno a o dost dříve umírají. Měly to vše promyšlené. Zjistily, že holčička z vedlejší třídy má morčátka a potřebuje je od sebe už oddělit. Tak mě přemlouvaly, aby Piškůtkovi mohly pořídit kamarádku, a moc práce jim to nedalo. Tak k němu přibyla Fernetka. Nejdříve měli každý svou klec, později jsme je ale dali do jedné (zařídila jsem v obchodě, kde jsme si kupovali Piškůtka, že mláďata si od nás budou odebírat).

Péče o morčata fungovala již od prvního dne skvěle. Samy děti se rozdělily do pěti skupinek. Každý den, kdy jsme ve družině, má jedna skupinka službu. Ta kontroluje čistotu klece, zda tam mají naši kamarádi dostatek jídla a vody. Služby se tzv. točí z důvodu čistění klece. To probíhá nejčastěji v úterý a v pátek tak, aby se každá skupinka mohla tohoto rituálu zúčastnit. Při hezkém počasí vynášíme naše kamarády ven na zahradu. A když jsme ve třídě, tak se probíhají po zemi a děti si s nimi hrají. Často děti přinesou pro morčátka nějaké dobrůtky – jablíčka, mrkev, tvrdé pečivo.

VÝSTUP Z PROJEKTU

Hned jak k nám Piškůtek přišel, začaly děti malovat obrázky morčátek. A tak postupně začala vznikat kronika o tom, jak se k nám morčátka dostala. Po dodělání kroniky jsme rozvedly s dětmi diskuzi o tom, co se dělá, když přijde do třídy nový člen. Představení bylo samozřejmostí. Domluvili jsme se s ostatními třídami na termínu, kdy se bude tato akce konat. Děti si zjistily o morčatech velkou řadu informací. Ty společně s příběhem o tom, jak jsme Piškůtka a Fernetku získali, odvyprávěly ostatním. Prezentovaly také kroniku, kterou samy vytvořily. Nyní už jen čekáme od Fernetky a Piškůtka na ta vytoužená mláďátka ☺.

④ Evaluace – závěrečné zhodnocení realizace (klady, zápory a další doporučení)

Ověření cíle

Menší dílčí cíle mého projektu byly:

- Dítě se umí o zvířátko postarat – všechny děti zvládají péči o zvířátka velmi dobře. Ví, jak ho mají přenášet, vyndávat z klece atd.
- Znají o zvířátku informace – děti si zjistily samy od sebe spoustu informací, které jsem vůbec nevěděla. Prezentovaly je při představování morčat ostatním třídám.
- Dítě se naučí plnit povinnosti – děti mají služby, každý den se jedna skupinka o morčátka stará. Služba má své povinnosti (kontrolovat čistotu klece, množství jídla a vody).

Naplňování klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- Děti zjistily o morčatech pomocí internetu a knižních publikací informace. Další poznatky získávají pozorováním života těchto hlodavců.

Kompetence k řešení problému

- Děti se učí zvládat problémové situace – např. vyrovnaly se s úhynem mláďat. Diskutovaly o problému.
- Děti navrhly řešení problému – oddělení samice od samce před dalším vrhem mláďat.
- Děti ověřily správnost řešení problému – samičce se na druhý pokus narodila dvě mláďata.

Kompetence komunikativní

- Děti mezi sebou komunikují, vyjadřují své myšlenky, názory – hlavně o potřebách zvířat a dodržování služeb.
- Děti získané komunikativní dovednosti využívají ke kvalitní spolupráci, která je při péči o morčata důležitá.
- Děti zkouší komunikovat se zvířaty – pokoušejí se rozpoznat, kdy jsou zvířata spokojená a naopak.

Kompetence sociální a personální

- Děti chápou potřebu efektivně spolupracovat – mají skupinky, ve kterých se společně o morčata starají (čistí klec, dávají potravu).
- Děti se podílí na utváření příjemné atmosféry – např. malují pro morčátka obrázky.

Kompetence občanské
- Děti vědí, že i zvířata mají své pocity a práva – zvířata netýrají a starají se o ně.

Kompetence pracovní
- Děti používají účinné materiály a nástroje – umí vyčistit klec, pracovat s podestýlkou a nádobkou s pitím.
- Děti při práci s morčaty dodržují dohodnutá pravidla, pravidla bezpečnosti při práci.

PEDAGOGICKÁ REFLEXE

Vystavění projektu pro mě bylo zážitkem. Musím ale připustit, že s kladnými, ale i s negativními prvky. Dělala jsme něco takového poprvé v životě. Kladným zážitkem pro mě byla určitě aktivita dětí, jejich fantazie a ochota nadchnout se pro danou věc.
Na druhou stranu jsem zjistila, že je přede mnou veliký úkol naučit děti motivovat. Vystavění projektu byl pro mě krok vpřed při práci s dětmi. Mrzí mě, že jsem při „vrcholu" mého projektu (při nákupu morčete) z důvodu nervozity a strachu o děti zapomněla fotit. Také při dodělávání kroniky byl malý zádrhel – dětem se už nechtělo kroniku dopisovat.
Líbila se mi reakce dětí, když jsem jim řekla, že si morčátko budou moci opravdu pořídit. Nemohly tomu uvěřit. Hodně je to povzbudilo. Jinak se vše povedlo podle mých představ.
Když udělám celkové shrnutí: hlavního cíle a i dílčích cílů projektu bylo dosaženo. Děti se zodpovědně a správně o zvířátka starají. Informace, které o nich zjistily, překvapily i mne samotnou. A své povinnosti si řádně plní. Jsem si vědoma, že jsem udělala ve vystavění projektu chyby, ale chybami se člověk učí. Takže příště to bude ještě lepší. Velké poděkování patří dětem ze školní družiny Základní školy Mukařov ze třídy V.I.P. DÍKY!

5 Hodnocení odborného lektora pro předmět Výstavba pedagogických projektů v rámci Studia pedagogiky volného času

Projekt je velmi dobře realizovatelný ve školní družině – pro stálou skupinu dětí. Podporuje zodpovědnost a spolupráci v dětské skupině. Při realizaci je nutná spolupráce se školou vzhledem k tomu, že je třeba souhlas k chování živého zvířete v prostorách ŠD.

(Mgr. Renata Vordová, červen 2010)

„... Můj osobní vztah k práci formou pedagogického projektu je velmi pozitivní a životně ovlivnil moji dráhu pedagoga. Najít jeho sílu a přínos je na delší dobu hledání a zkoušení. Hlavní jeho myšlenkou je, že já jako pedagog jsem partnerem svých dětí, využívám jejich zkušenosti a cíle stavím úměrně a citlivě nad laťku JEJICH, ne svojí dovednosti, abych je rozvíjela, ale nesvazovala jim ruce tím, že na cíl ještě nemohou dosáhnout...“ (Vlastimila Faiferlíková)

KLÍČE PRO ŽIVOT

Klíče pro život

Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy společně s Národním institutem dětí a mládeže od 1. dubna 2009 realizují národní projekt s názvem:

Klíče pro život
– Rozvoj klíčových kompetencí v zájmovém a neformálním vzdělávání.
Hlavními postavami projektu jsou ti, kteří pracují s dětmi a mladými lidmi v rámci jejich volného času v organizacích celé České republiky, jako jsou: střediska volného času (SVČ), školní družiny (ŠD), školní kluby (ŠK) a nestátní neziskové organizace (NNO). Cílem projektu je výrazné posílení celoživotního vzdělávání lidí pracujících s dětmi a mládeží a hlavně zkvalitnění systému podporujícího trvalý a udržitelný rozvoj zájmového a neformálního vzdělávání.
Jednotlivé aktivity projektu jsou řízeny odbornými garanty, kteří jsou schopni identifikovat přednosti i problémy práce v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání a iniciovat pozitivní změny.

Seznam oblastí, kterými se projekt Klíče pro život zabývá:
- VÝZKUMY
- STANDARDIZACE ORGANIZACÍ NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ
- SYSTÉM VZDĚLÁVÁNÍ
  1. Studium pedagogiky volného času
  2. Průběžné vzdělávání
  Průřezová témata: výchova k dobrovolnictví, participace a informovanost, výchova k aktivnímu občanství, zdravé klima v zájmovém a neformálním vzdělávání, inkluze dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, multikulturní výchova, medializace a mediální výchova
  3. Funkční vzdělávání
- UZNÁVÁNÍ NEFORMÁLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ
- PODPORA INFORMAČNÍHO SYSTÉMU PRO MLÁDEŽ

Cílem realizátorů Klíčů pro život je mj. popularizovat a celkově zvýšit povědomí veřejnosti o systémové odborné práci s dětmi a mládeží v jejich volném čase.

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM
A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY

www.kliceprozivot.cz

www.nidm.cz

EVROPSKÁ UNIE esf
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost
NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Studium pedagogiky volného času

Probíhá v rámci projektu Klíče pro život od dubna 2009 a bude ukončeno v prosinci 2011. Úkolem této klíčové aktivity je připravit a ověřit několik forem kvalifikační přípravy pedagogů volného času pro výkon jejich pracovní pozice dle § 22 zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, § 231 zákona č. 262/2006 Sb., Zákoník práce (Zvýšení kvalifikace) a § 3 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů. Na základě vstupního monitoringu vzdělávacích potřeb pedagogů volného času pracujících ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání byly připraveny dvě formy kvalifikačního studia pedagogiky a jeden kurz s cílem rozvoje dalších kompetencí u pedagogů, kteří kvalifikační podmínky splňují.

Formy Studia pedagogiky volného času

E-learningové Studium pedagogiky volného času. Průběh studia je rozčleněn na vstupní prezenční tutoriál, šest tematických kapitol studovaných e-learningovou formou a závěrečné zkoušky, které probíhají rovněž prezenčně, formou kolokvia. Pro studenty bylo připraveno uživatelsky příjemné prostředí e-learningové studovny. Po absolvování účastníci obdrží Osvědčení akreditovaného programu NIDM MŠMT o získané kvalifikaci v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků dle § 10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků.

Tříleté Studium pedagogiky volného času je realizováno ve čtyřdenních prezenčních modulech. Každý ročník tvoří pět vzdělávacích a jeden zkouškový modul. V průběhu projektu připravený vzdělávací obsah Studia pedagogiky volného času ověřuje 55 studentů ve třech studijních skupinách. V prvním ročníku studia jsme se zaměřili na rozvoj osobnosti pedagoga v kontextu jeho profesní role v oblastech: aplikovaná psychologie, didaktika, komunikace, osobnostně - sociální výchova, zážitková pedagogika, plánování a reflexe pedagogické práce. Ve druhém ročníku studia jsme se zaměřili na rozvoj pedagogických dovedností pro přímý výkon praxe, rozvoj pedagogických kompetencí pro práci se skupinou s ohledem na individuální potřeby členů skupiny v oblastech: dynamika skupiny, speciální pedagogika, etická výchova, osobnostně-sociální výchova, výstavba cíleného programu pro konkrétní skupinu. Ve třetím ročníku studia jsme se zaměřili na další kompetence potřebné k práci pedagoga pracujícího s dětmi a mládeží v zájmovém vzdělávání, tzn. nadstavbových kompetencí potřebných k práci ve školském zařízení pro zájmové vzdělávání v oblastech: projektový management a strategické plánování, prevence sociálně-patologických jevů, etické a osobní hranice profese a nástrojů pro péči o lidské zdroje, strukturované drama.

Všechny tři ročníky Studia pedagogiky volného času budou pilotně ověřeny a v průběhu projektu akreditovány MŠMT. Lektorský tým tvoří vysokoškolští učitelé, kteří ve Studiu pedagogiky volného času lektorují interaktivně, prožitkovými metodami a v partnerském přístupu ke studentům.

Kurz prevence syndromu vyhoření je realizován ve čtyřech čtyřdenních prezenčních blocích. V průběhu studia jeho náplň a formu ověřuje 27 pedagogů ve dvou účastnických skupinách. Je určen

pedagogům volného času s odbornou kvalifikací, kteří cítí potřebu nových podnětů a profesní podpory. Obsahem jednotlivých modulů je dramatická výchova pro potřeby zájmového vzdělávání, zážitková pedagogika zaměřená na výstavbu programu pro pobytové akce, profesní psychohygiena a muzikoterapeutický seminář se zaměřením na zvládání agresivity u dětí. Celý program byl v průběhu projektu Klíče pro život akreditován MŠMT v rámci systému dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků dle §10 vyhlášky č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditační komisi a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů.

Klíčová aktivita Studium pedagogiky se pokusila v průběhu tří let zmapovat situaci v problematice kvalifikační přípravy pedagogů volného času pracujících ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání s cílem připravit podněty k legislativní a systémové změně v oblasti Studia pedagogiky, která by měla vést k efektivnější přípravě pedagogů volného času pro vstup do praxe.
Inovativním přístupem v řešení otázek profesní přípravy pedagogů v rámci této klíčové aktivity je aktivní spoluúčast studentů – pedagogických pracovníků a ve spolupráci s garantem a supervizorem obsahu Studia pedagogiky volného času, lektory a konzultanty jejich bezprostřední vliv na možné změny stávajícího systému vzdělávání a na celý studijní program přípravy pedagogů volného času.
Velkým přínosem klíčové aktivity Studium pedagogiky volného času je profesní setkávání, které umožňuje nacházet efektivní řešení společných problémů, posiluje profesní sebevědomí, motivuje pedagogy k dalšímu seberozvoji a současně i k rozvoji zařízení, ve kterých účastníci pracují.
Výstupem z jednotlivých studijních ročníků jsou závěrečné ročníkové práce zaměřené na některou z oblastí pedagogické práce. Sborníky vzniklé z těchto závěrečných prací jsou určeny všem pedagogům pracujícím v zájmovém vzdělávání i dobrovolným pracovníkům pracujícím s mládeží v NNO, jako metodická podpora a inspirace pro další pedagogickou činnost.

Témata sborníků:
Pedagogický projekt – soubor projektů realizovaných v dětských skupinách ŠD, ŠK, DDM, SVČ
Integrace dítěte se speciálními vzdělávacími potřebami – soubor kazuistik zaměřených na integraci handicapovaného dítěte do skupiny pracující v oblasti zájmového vzdělávání
Fundraisingový projektový záměr – soubor projektových záměrů vhodných jako inspirace pro vícezdrojové financování školských zařízení pro zájmové vzdělávání

Slovníček pojmů

Pedagogický projekt

Aktivita, akce, jednorázová, jednodenní, pobytová, celoroční, která je vystavěná a realizovaná s cílovou skupinou tak, aby hlavními aktéry, hlavními nositeli děje, byly děti, mládež, účastníci. Pedagog prochází procesem jako průvodce, pozorovatel, pojistka, záštita. Motivuje, povzbuzuje, podporuje, klade otázky a pomáhá tam, kde si účastníci o pomoc požádají. Hlavním úkolem pedagoga je přinést téma, problém, situaci, podporovat skupinový proces jejího řešení a pomáhat skupině vyhodnocovat výsledky skupinového snažení i osobního rozvoje každého z jejích členů.

Klíčové kompetence

Souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Jejich výběr a pojetí vychází z hodnot obecně přijímaných ve společnosti a z obecně sdílených představ o tom, které kompetence jedince přispívají k jeho vzdělávání, spokojenému a úspěšnému životu a k posilování funkcí občanské společnosti. V rámci projektu zahrnujeme do pojmu klíčové kompetence i odborné kompetence.

Metoda „Bouření“ (brainstorming)

Pedagogická metoda postavená na shromažďování všech nápadů, které se v daný moment v dané skupině na dané téma urodí. Účastníci mají naprostou volnost vyslovit cokoliv, co jim právě vytane na mysli, a to bez zábran a strachu z případné kritiky. To znamená, že účastníci rozvíjejí myšlenky ostatních členů skupiny a předkládají různé návrhy, které jsou následně po diskusi a zpětné vazbě realizovány.

Zásady vedení techniky „bouření“

- Pedagog je při „bouření“co nejvíce v pozadí a dává prostor svým žákům. Dobrý výsledek přináší taktika, při níž děti – pokud možno – vše dělají samy.
- Pedagog dává průběžně najevo, že všechny myšlenky jsou vítány a nikdo nebude kritizován.
- Pedagog oceňuje i absurdní myšlenky – je to velmi žádoucí.
- Pedagog (nebo pověřený účastník) okamžitě zapisuje každý nápad bez toho, aby byl bezprostředně hodnocen.
- Pedagog respektuje fakt, že někdo se třeba zúčastnit nechce nebo nechce přispívat do diskuse v některých okamžicích – aktivita by měla být spontánní a dobrovolná.
- Nakonec skupina vytvoří z myšlenek jeden hlavní seznam nebo barevně zpřehlední oblasti směřující k realizaci vybraného nápadu.
- Je dobré pokračovat v „bouření“ tak dlouho, dokud se nové nápady objevují.

Reflexe

Řízený proces hodnocení programu, aktivity nebo hry, kterým pedagog

- využívá zpětnovazebních informací k hledání širších souvislostí a významů,
- učí žáky, studenty, účastníky vidět proběhlé jednání a jeho působení prostřednictvím jednotlivých prožitků a zkušeností,
- vede skupinu k tomu, aby se z prožitých a zvědoměných zkušeností naučila co nejvíce,
- vytváří příležitost, jak si v uvolněné atmosféře vyměnit názory s účastníky, kteří mají obdobné prožitky z programu, aktivity.

Vedení reflexe patří k nejobtížnějším dovednostem. Dobře provedená reflexe může vytěžit mnoho užitečného i ze špatně provedené (či účastníky nepřijaté) hry.
Reflexe a určení jejího pevného místa v programu patří ke každé aktivitě, která využívá hru, program k výchovným cílům.

Národní institut dětí a mládeže MŠMT

Národní institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy je odborným zařízením tohoto ministerstva v oblasti státní podpory a ochrany mládeže. Jeho ambicí je stát se českým národním centrem neformálního vzdělávání. Neformálním vzděláváním se přitom rozumí jakékoliv systematické výchovné působení kromě školní docházky (to je „formální vzdělávání“) a samotné výchovy v rodině. Pokud jeho nositeli jsou školská zařízení pro zájmové vzdělávání (střediska volného času, školní kluby a družiny), hovoří se zpravidla o zájmovém vzdělávání.

SVÉ POSLÁNÍ NAPLŇUJEME TĚMITO AKTIVITAMI:

- Komplexním projektem rozvoje oblasti neformálního vzdělávání dětí a mládeže (Klíče pro život), včetně metodické podpory subjektů působících v této oblasti – zejména středisek volného času, školních družin a klubů a nestátních neziskových organizací dětí a mládeže či pracujících s dětmi a mládeží v jejich volném čase.
- Vzděláváním pedagogických pracovníků školských zařízení pro zájmové vzdělávání, odbornou přípravou pracovníků s dětmi a mládeží.
- Výzkumem v oblasti volného času dětí a mládeže, spoluprací při tvorbě koncepčních materiálů a právních předpisů pro oblast neformálního vzdělávání a poskytováním informací z těchto oblastí.
- Podporou práce s talentovanými dětmi a mládeží, včetně metodické, koordinační a konzultační činnosti.
- Aktivitami Národního informačního centra pro mládež v oblasti sběru, třídění a distribuce informací pro mládež i podílem na činnosti mezinárodních organizací zabývajících se touto problematikou.
- Implementací evropských programů v oblasti neformálního vzdělávání a v oblasti volného času dětí a mládeže, zejména programu Mládež v akci, jehož jsme v ČR koordinátory, a rozvojem zahraniční spolupráce.

Naše internetové stránky:
www.nidm.cz, www.nicm.cz, www.kliceprozivot.cz, www.mladezvakci.cz, www.eurodesk.cz, www.neformalnivzdelavani.cz

Národní institut dětí a mládeže MŠMT, Sámova 3, Praha 10

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ, MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

NÁRODNÍ INSTITUT DĚTÍ A MLÁDEŽE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

TATO PUBLIKACE JE SPOLUFINANCOVÁNA EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY